

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ
FAKULTĀTE

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Latvijas Universitāte Juridiskā fakultāte

Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta “Justīcija attīstībai” (Nr.3.4.1.0/16/I/001)

TIESU PRAKSES APKOPOJUMS

Datu apstrādes joma

5. Tiesu prakse interneta tiesībās

5.1. Administratīvo tiesību joma

2004.-2020.gads

apkopojumu sagatavoja: Dr.iur. **Jānis Priekulis**,

Dr.iur. **Edvīns Danovskis**

Saskaņā ar 2019.gada 30.decembra līgumu par saturiski juridisko mācību, izmantojot tiesu prakses apkopojumu, nodrošināšanu (Pasūtītāja līguma Nr. 4.2-13/301-19, Izpildītāja līguma Nr. LU 6012-A55/615), kas noslēgts starp Tiesu administrāciju un Latvijas Universitāti

RĪGA 2020

Satura rādītājs

Ievads	4
1. Personas datu apstrādes pamatjautājumi	9
1.1. Tiesības uz personas datu aizsardzību	9
1.2. Jēdziens “personas dati”	9
1.3. Jēdziens “personas datu apstrāde”	11
1.4. Personas datu apstrādes tiesiskais pamats	13
1.4.1. Datu subjekta piekrišana.....	14
1.4.2. Datu subjekta līgumsaistības	15
1.4.3. Juridisks pienākums.....	17
1.4.4. Sabiedrības interešu ievērošana vai publiskās varas uzdevumu realizēšana.....	19
1.4.5. Pārziņa vai trešās personas likumisko interešu īstenošana.....	20
1.5. Personas datu apstrāde žurnālistikas vajadzībām	25
2. Lietas par Datu valsts inspekcijas rīcību	28
2.1. Datu valsts inspekcijas kompetence fizisko personu datu apstrādes jomā.....	28
2.2. Administratīvajā tiesā pārsūdzama Datu valsts inspekcijas rīcība	32
2.3. Tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas lēmumus	33
2.4. Personas iekļaušana datu aizsardzības speciālistu sarakstā.....	35
3. Lietas par datu subjektu tiesību īstenošanu	39
3.1. Tiesības vērsties administratīvajā tiesā par personas datu apstrādi.....	39
3.1.1. Personas datu apstrāde kā faktiskā rīcība	40
3.1.2. Personas datu apstrādes veikšana nepadara lēmumu par administratīvo aktu.....	43
3.1.3. Personas datu apstrāde un procesuāls pārkāpums	45
3.2. Tiesības piekļūt saviem personas datiem.....	45
3.3. Tiesības uz personas datu labošanu	50
3.4. Tiesības uz personas datu dzēšanu	53
4. Lietas par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu	55
4.1. Vispārējas atziņas par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu.....	55
4.2. Datu minimizācijas princips informācijas izsniegšanā.....	56
4.3. Personas datu saturošas informācijas izsniegšana krimināllietas vajadzībām.....	57
4.4. Personas datu saturošas informācijas izsniegšana civillietas vajadzībām.....	59
4.5. Personas datus saturošas informācijas izsniegšana īpašuma tiesību atjaunošanas vajadzībām.....	65
4.6. Personas datu saturošas informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbinātajiem ...	66
4.6.1. Informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu	66
4.6.2. Informācijas izsniegšana par ierēdņa disciplināro sodīšanu.....	71
4.6.3. Ierēdņa valsts amatpersonas deklarācijas publiski pieejamās daļas izsniegšana.....	73
4.6.4. Informācijas izsniegšana par nodarbinātajiem, kuri tika atbrīvoti no amata iestādes reorganizācijas rezultātā	74
4.6.5. Citādas informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbinātajiem.....	75
4.7. Informācijas izsniegšana par pašvaldības nodibinājumā nodarbinātajiem.....	77
4.8. Bērna vecāka tiesības iepazīties ar psihologa atzinumu	79

5. Atsevišķi ar personas datu apstrādi saistīti jautājumi.....	81
5.1. Ierobežojums iepazīties ar noteiktiem administratīvās lietas materiāliem	81
5.2. Atlīdzinājums par nemantisko kaitējumu	82
Izmantoto nolēmumu saraksts	83

Ievads

Tiesu prakses apkopojums “Datu apstrādes joma. 5. Tiesu prakse interneta tiesībās. 5.1. Administratīvo tiesību joma” veidots Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta “Justīcija attīstībai”(Nr.3.4.1.0/16/I/001) iepirkuma “Saturiskās juridiskās mācības, izmantojot tiesu prakses apkopojumu” (identifikācijas Nr.TA2018/2B/ESF) ietvaros. Tiesu prakses apkopojuma mērķis ir aplūkot no 2004. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 29. maijam pieņemtus Latvijas Republikas Senāta (turpmāk – Senāts) Administratīvo lietu departamenta nolēmumus, kuros analizēti ar fizisko personu datu apstrādi saistīti jautājumi, un izvērtēt šo nolēmumu pareizību, vajadzības gadījumā piedāvājot iespējamus tiesu prakses pilnveidojumus.

Tiesu prakses apkopojumā būtībā analizēti tikai tādi tiesas nolēmumi, kuri attiecas uz tiesību normām, kuras ietvertas Fizisko personu datu aizsardzības likumā, Fizisko personu datu apstrādes likumā un tiem atbilstošos Eiropas Savienības tiesību aktos, tas ir, Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra direktīvā 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (turpmāk – datu direktīva) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (turpmāk – datu regula). Tikai viens tiesu prakses apkopojumā aplūkots Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmums (SKA-1205/2020) attiecas uz likumā “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” ietvertajām tiesību normām.

Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi atlasīti, vispirms izmantojot tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv* pieejamo meklētāju. Meklētas tika tikai administratīvās lietas un tiesu nolēmumi, kas pieņemti laikā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 29. maijam. Vispirms nolēmumi meklēti pēc šādiem četriem atslēgas vārdiem (izmantojot iespēju “meklēt frāzi locījumos”): Fizisko personu datu aizsardzības likums, Fizisko personu datu apstrādes likums, Datu valsts inspekcija un personas dati. Kopumā atrasti un lejupielādēti 238 Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi.

Pēc Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumu lejupielādēšanas, veikta šo nolēmumu pārbaude, lai atlasītu tiesu prakses apkopojumam derīgos tiesu nolēmumus. Pēc pārbaudes beigām kā tiesu prakses apkopojumam nederīgi atzīti šādi tiesas nolēmumi: tādi, kuri atkārtojas (tiesas nolēmums saturēja vairākus atslēgas vārdus); administratīvo pārkāpumu jomā pieņemti tiesu nolēmumi (šo tiesas nolēmumu analīze nav pētījuma priekšmets); tādi, kuros motīvu daļā nav analizēti ar personas datu apstrādi saistīti jautājumi (piem., pieminēti tikai aprakstošā daļā); tādi, kuros motīvu daļā šie atslēgvārdi pieminēti citā kontekstā (lietā nav analizēti ar personas datu apstrādi saistīti jautājumi). Pēc atlasīto Senāta Administratīvo lietu departamenta tiesas nolēmumu pārbaudes, par nederīgiem atzīti 158 no 238 lejupielādētajiem nolēmumiem. Tātad detalizētāk izvēlēts analizēt 80 Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumus, kas tika atlasīti pēc iepriekš minētajiem četriem atslēgas vārdiem, izmantojot tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv* pieejamo meklētāju.

Papildus, izmantojot tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv* pieejamo meklētāju, meklēti arī Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi pēc šādiem diviem atslēgas vārdiem

(izmantojot iespēju “meklēt frāzi locījumos”): “95/46/EK” un “2016/679”. Šie atslēgas vārdi izvēlēti, ievērojot Eiropas Savienības tiesību aktu, tas ir, datu direktīvas un datu regulas nosaukumus. Meklētas tika tikai administratīvās lietas un Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kas pieņemti laikā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 29. maijam. Pēc šiem diviem atslēgas vārdiem atrasti un lejupielādēti 37 Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi. Lai atlasītu tiesu prakses apkopojumam derīgos tiesu nolēmumus, veikta lejupielādēto tiesas nolēmumu pārbaude. Pēc lejupielādēto tiesas nolēmumu pārbaudes, par nederīgiem atzīti visi tiesas nolēmumi, kas atrasti pēc minētajiem atslēgas vārdiem (37 tiesas nolēmumiem). Šie Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi atkārtojās jau ar tiem nolēmumiem, kuri tika atlasīti pēc citiem atslēgas vārdiem, izmantojot tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv* pieejamo meklētāju.

Pēc Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumu atlasīšanas, izmantojot tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv* pieejamo meklētāju, tika aplūkoti arī tīmekļvietnē *at.gov.lv* pieejamie tiesas nolēmumi. Tika atlasīts viens tiesas nolēmums, kurš netika atlasīts tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv*. Tātad tiesu prakses apkopojumam tika izvēlēts detalizētāk aplūkot 81 Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumus, kas iegūti tīmekļvietnē *manas.tiesas.lv* un *at.gov.lv*.

Detalizētāk aplūkojot atlasītos Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumus, par nederīgiem tiesu prakses apkopojumam atzīti vēl 23 tiesas nolēmumi. Par nederīgiem tika atzīti šādi tiesas nolēmumi: tādi, kuri atkārtojas (kopumā 2 tiesas nolēmumi: SKA-358/2017 un SKA-917/2019); tādi, kuri analizēti citā tiesu prakses apkopojumā, tas ir, 2011. gada Senāta tiesu prakses apkopojumā “Morālā kaitējuma atlīdzināšana administratīvajās lietās” (kopumā 2 nolēmumi: SKA-103/2008 un SKA-74/2009); tādi, kuros nav analizēti ar personas datu apstrādi saistīti jautājumi (kopumā 14 nolēmumi: SKA-528/2018, SKA-24/2008, SKA-948/2020, SKA-151/2020, SKA-161/2019, SKA-302/2011, SKA-1164/2019, SKA-1219/2018, SKA-281/15, SKA-651/2015, SKA-81/2011, SKA-482/2019, SKA-273/2020, SKA-249/2020); tāds, kurā analizētajam jautājumam vairs nav juridiska nozīme (kopumā 1 tiesas nolēmums: SKA-445/2008¹). Pēc detalizētākas iepazīšanās ar Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmuma saturu tika izvēlēts neanalizēt arī tiesas nolēmumu, kurā aplūkota Pacientu tiesību likuma 10. panta otrā daļa (SKA-0237-15); kurā analizēts jautājums par to, kad atbilstoši Informācijas atklātības likumam publicēta informācija zaudē ierobežotas pieejamības informācijas statusu (SKA-0155-14); kurā aplūkota Iesnieguma likuma 9. panta pirmā daļa un Administratīvā procesa likuma 54. panta otrā daļa (SKA-232/2019)²; kurā izvērtēts jautājums par tiesībām pārsūdzēt administratīvajā tiesā brīdinājumu par lēmuma

---

¹ Tiesas nolēmumā analizēts jautājums par persona datu apstrādes reģistrēšanu Datu valsts inspekcijā. Tomēr līdz ar datu regulas spēkā stāšanos personas datu apstrāde vairs nav reģistrējama Datu valsts inspekcijā. Līdz ar to šajā tiesas nolēmumā aplūkotajam jautājumam zudusi juridiska nozīme.

² Tiesas nolēmumā analizēts jautājums par trauksmes cēlēja identitātes aizsardzību. Tas pieņemts pirms spēkā stājās Trauksmes celšanas likums, kura 11. panta trešās daļas otrajā teikumā nostiprināta trauksmes cēlēja identitātes aizsardzība. Lai arī Trauksmes celšanas likums, kā tas izriet no šā likuma 1. panta pirmās daļas 1. un 4. punkta, neattiecas uz visiem gadījumiem, kad tiek ziņots par iespējamu pārkāpumu (tikai uz gadījumiem, kad par iespējamu pārkāpumu uzziņāts, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu), šā tiesas nolēmuma aplūkošanai būtu padziļināti analizējamas tādas likuma normas, kas nav tieši saistītas ar fizisko personu datu apstrādes jomu, jo īpaši Iesnieguma likuma 9. panta pirmā daļa un tajā lietotie vārdi “izņemot gadījumu, kad iestādei saskaņā ar likumu šāda informācija ir jāizpauž”, izvērtējot arī šīs normas interpretācijas pareizību. Tādēļ nolemts šo tiesas nolēmumu neaplūkot šajā tiesu prakses apkopojumā.

administratīvo pārkāpumu lietā piespiedu izpildi (SKA-797/2018). Šajos nolēmumos aplūkoti jautājumi tieši neattiecas uz fizisko personu datu apstrādes jomu.

Tiesu prakses apkopojumā izmantoti arī divi pēc 2020. gada 29. maija pieņemti Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, ciktāl tie precizē vai maina pārskata periodā atlasītajos nolēmumos izteiktās atziņas (SKA-669/2020 un SKA-1205/2020).

Tāpat tiesu prakses apkopojumā izmantoti 60 Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros aplūkoti ar fizisko personu datu apstrādi saistīti jautājumi. Tie visi ierakstīti tiesas prakses apkopojuma beigās pievienotajā sarakstā "Izmantoto tiesas nolēmumu saraksts". Tiesu prakses apkopojuma vajadzībām analizēti tikai Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi. Zemāka līmeņa tiesu nolēmumi aplūkoti un atspoguļoti tiesu prakses apkopojumā tikai tajos gadījumos, kad tas nepieciešams, lai labāk saprastu lietas būtību un uztvertu Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumā izteiktās atziņas.

Lielākā daļa no tiesu prakses apkopojumā aplūkotajiem Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem ir pieņemti laikā, kad spēkā bija datu direktīva un Fizisko personu datu aizsardzības likums. Šie normatīvie akti ir zaudējuši spēku, un šobrīd spēkā ir datu regula un Fizisko personu datu apstrādes likums. Datu regula ir piemērojama no 2018. gada 25. maija, bet Fizisko personu datu apstrādes likums stājās spēkā 2018. gada 5. jūlijā. Tas ir visai liels izaicinājums lietderīga tiesu prakses apkopojuma sagatavošanā, ņemot vērā, ka pie cita normatīvā regulējuma var mainīties ne vien tiesas izteiktās atziņas, bet arī lietas iznākums. Tādēļ tā kā turpmāk fizisko personu datu apstrādi pamatā regulēs datu regula un Fizisko personu datu apstrādes likums, tad tiesu prakses apkopojumam atlasītie Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi analizēti ne vien spēku zaudējušās datu direktīvas un Fizisko personu datu aizsardzības likuma, bet arī datu regulas un Fizisko personu datu apstrāde likuma kontekstā. Proti, izvērtēts, vai attiecīgajos tiesu nolēmumos izteiktās atziņas var tikt attiecinātas arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu fizisko personu datu apstrādes jomā, un vai lietas iznākums nemainītos, ja lietas izskatīšanas laikā spēkā būtu bijusi datu regula un Fizisko personu datu apstrādes likums. Kur tas bija lietderīgi, tiesas nolēmumos izteiktās atziņas analizētas arī no Eiropas Savienības Tiesas prakses un tiesību doktrīnas skatupunkta.

Lietojot pēdiņas, tiesu prakses apkopojumā skaidri nodalītas Senāta Administratīvo lietu departamenta atziņas. Atspoguļojot Senāta Administratīvo lietu departamenta izteiktās atziņas, saglabāta oriģinālā izteiksmes forma.

Tiesu prakses apkopojums sadalīts piecās nodaļās. Nodaļas saturiski pamatā veidotas pēc šādas struktūras: vispirms aplūkots attiecināmais normatīvais regulējums fizisko personu datu apstrādes jomā (spēku zaudējušais, pēc tam – spēkā esošais). Pēc tam, saturiski nemainot, atspoguļotas svarīgas atziņas no Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem, kurām seko nolēmumu detalizēts apskats un pētnieka viedoklis, kur tas nepieciešams. Pirmajā nodaļā aplūkoti personas datu apstrādes pamatjautājumi (piem., personas datu un personas datu apstrādes jēdziens, kā arī personas datu apstrādes tiesiskie pamati). Saturiski šīs nodaļas lielāko daļu aizņem Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumu atziņas, izvērtējot šo atziņu pareizību arī datu regulas un Fizisko personu datu apstrādes likuma kontekstā. Otrajā nodaļā aplūktas lietas par Datu valsts inspekcijas rīcību,

un pamatā šajā nodaļā aplūkoti tikai tādi Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros izvērtēts Datu valsts inspekcijas rīcības tiesiskums. Izņēmums ir atsevišķi 2.1. nodaļā aplūkoti tiesas nolēmumi lietās, kurās, lai arī nav pārsūdzēta Datu valsts inspekcijas rīcība, skarts ar Datu valsts inspekcijas kompetenci saistīti jautājumi. Kopumā tiesu prakses apkopojumā aplūkoti šādi 12 Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi lietās, kurās izvērtēts Datu valsts inspekcijas rīcības tiesiskums: fotogrāfijas publicēšana laikrakstā;³ policistu filmēšana to darba pienākumu izpildes laikā;⁴ informācijas publicēšana par fizisko personu un viņas ģimenes locekļiem;⁵ videonovērošana pie ēdināšanas pakalpojumu sniedzēja kasēm;⁶ transportlīdzekļa īpašnieka personas datu - apstrāde, lai piedzītu līgumsodu par to, ka par auto novietošanu stāvvietā netika samaksāts;⁷ personas datu nodošana atkalizmantošanai;⁸ personas iekļaušana Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā (trīs tiesas nolēmumi);⁹ personas tiesības prasīt administratīvā soda piemērošanu par fizisko personu datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumu¹⁰; personas tiesības pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas rīcību (vēstule, kurā konstatēts fizisko personu datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpums un izteikts lūgums turpmāk ievērot šos normatīvos aktus);¹¹ tiesu izpildītāja tiesības pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas lēmumu administratīvajā tiesā.¹² Jānorāda, ka ne visi nolēmumi, kuros ir izvērtēts Datu valsts inspekcijas rīcības tiesiskums, aplūkoti šajā nodaļā, un tie var būt aplūkoti arī citviet tiesu prakses apkopojumā, ievērojot attiecīgās tiesu prakses apkopojuma nodaļas saturu.

Trešajā nodaļā aplūkoti tie Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros ir bijis jautājums par datu subjekta tiesību īstenošanu (piem., tiesībām piekļūt saviem personas datiem un tiesībām pieprasīt labot savus personas datus). Pārskata periodā pieņemti salīdzinoši maz nolēmumu šajos jautājumos. Šīs nodaļas apakšnodaļas veidotas pēc attiecīga datu subjekta tiesību veida. Ceturtajā nodaļā aplūkoti tiesu nolēmumi, kuros izvērtēts jautājums par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu. Šī ir saturiski lielākā tiesu prakses apkopojuma nodaļa, un tas parāda tiesu prakses tendenci. Piektajā nodaļā ievietoti tie tiesas nolēmumi, kurus satura dēļ nevarēja ievietot citās tiesu prakses apkopojuma nodaļās.

---

³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 9. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-346/2007

⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019

⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 22. februāra spriedums lietā Nr. SKA-276/2017

⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020

⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-15/2016

⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-148/2019

⁹ Latvijas Republikas Senāta 2020. gada 11. februāra lēmums lietā Nr. SKA-862/2020, Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 8. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1007/2020 un Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 28. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1015/2020

¹⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 3. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-747/2014

¹¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 6. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1050/2013

¹² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1571/2017

Pēc tiesu prakses apkopojuma sagatavošanas var secināt, ka tiesu praksē nav saskatāmas problēmas pareizi piemērot fizisko personu datu apstrādi reglamentējošos normatīvos aktus. Ir atsevišķas lietas, kuras tiesu prakses apkopojumā piedāvāts pilnveidot. Lielākoties ar fizisko personu datu apstrādi saistīti jautājumi analizēti lietās, kurās bijis nepieciešams izvērtēt, vai iestādei ir pienākums izsniegt privātpersonai personas datu saturošu informāciju.

Ne visās vietās pēc Senāta Administratīvo lietu departamenta atziņas vai tiesu nolēmuma analīzes seko pētnieka viedoklis. Pētnieka viedoklis pievienots tikai vietās, kur nepieciešams īpaši aplūkot kādu izteikto atziņu spēkā esošo normatīvo aktu, tas ir, datu regulas un Fizisko personu datu apstrādes likuma kontekstā, skaidrot vai kritizēt Senāta Administratīvo lietu departamenta tiesu nolēmumā izteiktās atziņas fizisko personu datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu kontekstā. Gadījumā, ja pēc kādas atziņas vai tiesu nolēmuma apskata nav pievienots pētnieka viedoklis, uzskatāms, ka pētnieka ieskatā šī atziņa (tiesu nolēmums) ir pareiza arī spēkā esošo normatīvo aktu (fizisko personu datu apstrādes jomā) kontekstā.

1. PERSONAS DATU APSTRĀDES PAMATJAUTĀJUMI

1.1. Tiesības uz personas datu aizsardzību

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1332/2019 atzina, ka: “Ikviens tiesības uz privāto dzīvi (kas citstarp ietver arī tiesības uz personas datu aizsardzību) ir cilvēka pamattiesības, kas nostiprinātas gan Latvijas Republikas Satversmes 96. pantā, gan Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantā. No minētajām tiesību normām izriet, ka ikvienam ir tiesības citstarp uz privātās dzīves neaizskaramību, iespējami minimāli ciešot no valsts vai citu personu iejaukšanās. Šīs tiesības aizsargā arī indivīda identitāti un personas datus, un informācija par personu ietilpst privātās dzīves jēdziena saturā. Tiesības uz privāto dzīvi ietver arī tiesības dzīvot privāti, prom no negribētas uzmanības. Tādējādi datu aizsardzība ir fundamentāli svarīga, lai nodrošinātu personas tiesības uz privātās dzīves aizsardzību, un tiesības uz privāto dzīvi ļauj personām paļauties uz datu privātumu”.¹³

1.2. Jēdziens “personas dati”

Spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2. panta 3. punkts noteic, ka: “personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu”. Datu regulas 4. panta 1. punkts nosaka to pašu, proti, personas dati ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu. Līdz ar to turpmāk minētās atziņas, kuras Senāta Administratīvo lietu departaments izteicis par spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likumā lietoto jēdzienu “personas dati”, ir attiecināmas arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu fizisko personu datu apstrādes jomā.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-148/2019 atzina, ka: “Fizisko personu personas dati ir informācija, kas ietveras personas privātās dzīves tvērumā, līdz ar to personas datus aizsargā tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Šīs tiesības var ierobežot tikai likumā noteiktos gadījumos, ja tas ir samērīgi un nepieciešams leģitīma mērķa sasniegšanai”.¹⁴

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-15/2016 atzina, ka: “Personas vārds un uzvārds kopā ar personas kodu un dzīvesvietas adresi ir noteikti uzskatāma par informāciju, kas attiecas uz identificējamu personu”.¹⁵ Jāpaskaidro, ka informācijas kvalificēšanā par personas datiem izšķiroši ir tas, vai konkrētā informācija attiecas uz jau identificētu fizisko personu vai identificējamu fizisko personu. Ja konkrētā fiziskā persona ir jau identificēta, tad jebkura informācija, kas attiecas uz šo fizisko personu ir uzskatāma par personas datiem. Savukārt, ja konkrētā fiziskā persona nav identificēta, tad, lai atbilstoši datu regulas 4. panta 1. punktam uzskatītu uz šo fizisko personu attiecināmo informāciju par personas datiem, nepieciešams konstatēt, ka ar tiesiskiem un saprātīgiem līdzekļiem iespējams

¹³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 27. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1332/2019, 8. punkts

¹⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-148/2019, 8. punkts

¹⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-15/2016, 6. punkts

iegūt informāciju, kas ļautu attiecīgo personu tieši vai netieši identificēt.¹⁶ Kā tas norādīts arī datu regulas preambulas 26. apsvērumā: “Lai noteiktu, vai fiziska persona ir identificējama, būtu jāņem vērā visi līdzekļi, ko pārzinis vai kāda cita persona pamatoti varētu izmantot – piemēram, atsevišķa izdalīšana –, lai tieši vai netieši identificētu fizisku personu. Lai pārliecinātos, vai līdzekļus varētu saprātīgi izmantot fiziskas personas identificēšanai, būtu jāņem vērā visi objektīvie faktori, piemēram, identificēšanai nepieciešamās izmaksas un laiks, ņemot vērā apstrādes laikā pieejamo tehnoloģiju un tehnoloģiju attīstību”.

Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas praksei uzskatāms, ka nepastāv iespēja identificēt fizisko personu, ja atbilstoši normatīvajiem aktiem ir aizliegta šīs personas identifikācija vai tā ir praktiski neiespējama, piemēram, tādēļ, ka tā nozīmētu nesamērīgu piepūli laika, izmaksu un darbaspēku ziņā, kā rezultātā fiziskās personas identifikācijas risks patiesībā būtu nenozīmīgs.¹⁷ Šādā gadījumā informācija, kas iegūta par neidentificētu fizisko personu, nebūs uzskatāma par personas datiem. Lai arī minētā Eiropas Savienības Tiesas prakse attiecas uz spēku zaudējušajā datu direktīvā ietvertu jēdzienu “personas dati”, nav saskatāmi iemesli, kāpēc tā nevarētu tikt izmantota arī, lai noskaidrotu datu regulā ietvertā jēdziena “personas dati” tvērumu. Arī ārvalstu tiesību doktrīnā uzsvērts, ka šī Eiropas Savienības Tiesas prakse būtu izmantojama attiecībā uz datu regulā ietvertu jēdzienu “personas dati”.¹⁸

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-6/2019 atzina, ka “saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas pastāvīgo judikatūru ar videokameru ierakstīts personas attēls un balss ir personas dati, ciktāl tas ļauj identificēt attiecīgo personu”.¹⁹ Minēto atziņu Senāta Administratīvo lietu departaments izdarīja, atsaucoties uz Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 11. decembra sprieduma lietā *František Ryneš*, C-212/13 22. punktu, kurā noteikts, ka: “ar kameru ierakstītas personas attēls iepriekšējā punktā minētās tiesību normas izpratnē ir personas dati, ciktāl tas ļauj identificēt attiecīgo personu”.²⁰ Kā redzams, Eiropas Savienības Tiesa šajā spriedumā nav atzinusi, ka ar videokameru ierakstīta personas balss ir personas dati. Tomēr tas nepadara Senāta Administratīvo lietu departamenta izteikto atziņu par nepamatotu. Šī atziņa ir pamatota, un arī personas balss uzskatāma par personas datiem, ciktāl šī informācija attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-6/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai apstākļi, ka videoierakstā ir redzami un dzirdami policijas darbinieki, tiem pildot dienesta pienākumus, var ietekmēt secinājumu, ka videoieraksts satur personu datus. Senāta Administratīvo lietu departaments pamatoti atzina, ka: “tas, ka informācija ietilpst profesionālās darbības kontekstā, nevar liegt to kvalificēt kā personas datus”.²¹ Tas ir atzīts arī

---

¹⁶ Sk: Voigt P., Bussche A. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide*. Cham: Springer International Publishing, 2017, p. 12

¹⁷ Piemēram, sk.: Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 19. oktobra spriedums *Patrick Breyer*, C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779, 46. punkts

¹⁸ Sk: Voigt P., Bussche A. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide*. Cham: Springer International Publishing, 2017, p. 12

¹⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019, 8. punkts

²⁰ Sk. Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 11. decembra spriedums lietā *František Ryneš*, C-212/13, ECLI:EU:C:2014:2428, 22. punkts

²¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019, 10. punkts

Eiropas Savienības Tiesas praksē.²² Papildus Senāta Administratīvo lietu departaments šajā lietā atzina: “Kaut arī nav iespējams sniegt izsmeļošu privātās dzīves definīciju, tomēr tajā ir iekļauta arī personas dzīve gan darbā, gan ārpus tā. Tieši darba tiesisko attiecību ietvaros lielākajai daļai cilvēku ir iespēja veidot un attīstīt attiecības ar citiem cilvēkiem. Ne vienmēr ir iespējams nošķirt, kuras no personas darbībām ir profesionālās darbības sastāvdaļa un kuras nav. Tādēļ tiesības uz privāto dzīvi attiecināmas arī uz personas darba tiesiskajām attiecībām [..]. Turklāt tiesības uz privāto dzīvi ietver arī tādus personīgās identitātes aspektus kā personas vārds, fotogrāfija, kā arī fiziskā un morālā integritāte. Personas attēls ir viena no galvenajām personības iezīmēm, jo tā atklāj personas unikālās pazīmes un atšķir viņu no citām personām”.²³ Secīgi izdarāms slēdziens, ka par personas datiem var uzskatīt arī informāciju, kas saistīta ar fiziskās personas nodarbinātību (piem., dienesta, darba vai amata tiesiskajām attiecībām), ciktāl šāda informācija attiecas uz jau identificētu vai identificējamu fizisko personu.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-776/2019 atzina, ka “informācija par konkrētām personām un tām izmaksātajām atlīdzībām ir šo personu dati un ietilpst tiesību uz privāto dzīvi tvērumā”.²⁴

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-0622-18 izriet, ka komersantu valdes locekļu personas kodi ir uzskatāmi par personas datiem. Šo secinājumu neietekmējot arī komercreģistra ierakstu publiskums.²⁵

1.3. Jēdziens “personas datu apstrāde”

Spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2. panta 4. punkts noteic, ka personas datu apstrāde ir jebkuras ar personas datiem veiktas darbības, ieskaitot datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadīšanu, glabāšanu, sakārtošanu, pārveidošanu, izmantošanu, nodošanu, pārraidīšanu un izpaušanu, bloķēšanu vai dzēšanu. Savukārt datu regulas 4. panta 2. punkts noteic, ka personas datu apstrāde ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darīt tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana. Neskatoties uz to, ka datu regulas 4. panta 2. punkts tekstuāli atšķiras no spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2. panta 4. punkta, pēc būtības šie skaidrojumi ir saturiski vienādi.²⁶

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-6/2019, atsaucoties uz Eiropas Savienības Tiesas praksi, ir atzinis: “Saistībā ar video novērošanas sistēmu Eiropas Savienības Tiesa ir nospriedusi, ka personu videoieraksts, kas tiek uzglabāts pastāvīgi

²² Piemēram, sk.: Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 14. februāra spriedums lietā *Sergejs Buvids*, C-345/17, ECLI:EU:C:2019:122, 46. punkts

²³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019, 10. punkts

²⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 14. novembra spriedums lietā Nr. SKA-776/2019, 10. punkts

²⁵ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. SKA-0622-18 11. punktu

²⁶ Piemēram, datu regulā sniegtais skaidrojums precizē, ka personas datu apstrāde ir apstrāde, kas veikta ar vai bez automatizētiem līdzekļiem. Tomēr arī atbilstoši spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2. panta 4. punktam par personas datu apstrādi tika uzskatīta apstrāde, kas veikta ar vai bez šādiem līdzekļiem.

ierakstošā iekārtā, proti, šīs sistēmas cietajā diskā, saskaņā ar Direktīvas 95/46 2.panta „b” punktu un 3.panta 1.punktu ir personas datu apstrāde ar automatizētiem līdzekļiem”.²⁷ Šī atziņa ir attiecināma arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu, proti, šāds videoieraksts ir uzskatāms par personas datu apstrādi ar automatizētiem līdzekļiem.

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-136/2019 izriet, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2. panta 4. punktā nav uzskaitītas visas darbības, kuras varētu uzskatīt par personas datu apstrādi.²⁸ Šo atziņu ir iespējams attiecināt arī uz datu regulas 4. panta 2. punktā uzskaitītajām darbībām. Proti, datu regulas 4. panta 2. punktā nav uzskaitītas visas darbības, kuras var uzskatīt par personas datu apstrādi datu regulas izpratnē. Par personas datu apstrādi būtībā uzskatāmas jebkuras darbības ar personas datiem.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-136/2019 atzina, ka: “Ja datu nesēja iznīcināšanas rezultātā tiek iznīcināti arī datu nesējā esošie personas dati, tad vienlaikus ir notikusi arī personas datu iznīcināšana, tātad – personas datu apstrāde”.²⁹

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-276/2017, atsaucoties uz Eiropas Savienības Tiesas praksi, ir atzinis, ka: “darbība, kuras ietvaros interneta mājas lapā tiek norādītas vairākas personas un tās identificētas, vai nu norādot viņu uzvārdu vai citā veidā, piemēram, norādot viņu tālruņa numuru vai informāciju par viņu darba apstākļiem un vaļaspriekiem, ir uzskatāma par personas datu apstrādi pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem. Tā kā [...] rakstā minēti trešās personas un viņas ģimenes locekļu vārdi un uzvārdi, kā arī informācija par viņu dzīves apstākļiem un nodarbošanos, tas nepārprotami ļauj identificēt šīs personas, tāpēc datu ievietošana interneta mājaslapā uzskatāma par datu apstrādi”.³⁰

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-5/2008 izriet, ka personas datu nosūtīšana citai iestādei vai privātpersonai ir uzskatāma par personas datu apstrādi, kam ir nepieciešams konstatēt personas datu apstrādes tiesisko pamatu.³¹ Šajā lietā fiziskā persona lūdza izdarīt labojumus viņas dzimšanas reģistrā sakarā ar dzimuma maiņu, un viņas iesniegtie dokumenti tika nosūtīti dažādām institūcijām to izvērtēšanai. Šī Senāta Administratīvo lietu departamenta atziņa ir attiecināma arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu, jo tas vien, ka vienas valsts pārvaldes iestādes rīcībā atrodas personas dati, nav pietiekami, lai šo informāciju bez tiesiska pamata nosūtītu citai valsts pārvaldes iestādei. Tas nozīmē, ka, piemēram, lai viena iestāde nosūtītu citai iestādei personas datu saturošu informāciju, ir nepieciešams konstatēt personas datu apstrādes tiesisko pamatu. Parasti attiecībā uz personas datiem, kas nav īpašas kategorijas personas dati (datu regulas 9. panta 1. punkts) tas būs datu regulas 6. panta 1. punkta “e” apakšpunktā minētais personas datu

²⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019, 9. punkts

²⁸ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 23. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-136/2019 7. punktu

²⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 23. septembra spriedums lietā Nr. SKA-136/2019, 8. punkts

³⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 22. septembra spriedums lietā Nr. SKA-276/2017, 7. punkts

³¹ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 14. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-5/2008 23. punktu

apstrādes tiesiskais pamats, kad šādas informācijas nosūtīšana ir nepieciešama iestādes funkciju (uzdevumu) izpildei.

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-6/2019 izriet, ka personas datu ievietošana interneta vietnē arī ir personas datu apstrāde.³² Šī Senāta Administratīvo lietu departamenta prakse saskan arī ar Eiropas Savienības Tiesas praksi. Eiropas Savienības Tiesa ir skaidrojusi, ka par personas datu apstrādi ir uzskatāma arī “darbība, kuras rezultātā interneta vietnē tiek ievietoti personas dati”.³³ Šī atziņa attiecināma arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu, proti, saskaņā ar datu regulu personas datu ievietošana internetā uzskatāma par personas datu apstrādi datu regulas izpratnē.

Tam, vai personas datu apstrāde ir veikta ar vai bez automatizētiem līdzekļiem var būt nozīme, lai noteiktu, vai uz konkrēto darbību vispār ir attiecināma datu regula. Atbilstoši datu regulas 2. panta 1. punktam gadījumā, kad personas datu apstrāde nav veikta ar automatizētiem līdzekļiem (piem., datoru, videokameru vai viedierīcēm), uz šādu personas datu apstrādi datu regula ir piemērojama tikai tad, ja apstrādājami personas dati veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas. Atbilstoši datu regulas 4. panta 6. punktam kartotēka ir jebkurš strukturēts personas datu kopums, kas ir pieejams saskaņā ar konkrētiem kritērijiem. Piemēram, papīra formātā uzglabāta informācija par dažādām fiziskām personām, ja šī informācija ir pieejama pēc to uzvārda, ir uzskatāma par kartotēku, un datu regula attiecas uz šādu personas datu apstrādi.³⁴

1.4. Personas datu apstrādes tiesiskais pamats

Spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. pants noteica, ka “personas datu apstrāde ir atļauta tikai tad, ja likumā nav noteikts citādi un ja ir vismaz viens no šādiem nosacījumiem: 1) ir datu subjekta piekrišana; 2) datu apstrāde izriet no datu subjekta līgumsaistībām vai, ievērojot datu subjekta lūgumu, datu apstrāde nepieciešama, lai noslēgtu attiecīgu līgumu; 3) datu apstrāde nepieciešama pārzinim likumā noteikto pienākumu veikšanai; 4) datu apstrāde nepieciešama, lai aizsargātu datu subjekta vitāli svarīgas intereses, tajā skaitā dzīvību un veselību; 5) datu apstrāde nepieciešama, lai nodrošinātu sabiedrības interešu ievērošanu vai realizētu publiskās varas uzdevumus, kuru veikšanai personas dati ir nodoti pārzinim vai pārraidīti trešajai personai; 6) datu apstrāde ir nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti.

Datu regulas 6. panta 1. punkts noteic, ka: “Apstrāde ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja ir piemērojams vismaz viens no turpmāk minētajiem pamatojumiem: a) datu subjekts ir devis piekrišanu savu personas datu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem; b) apstrāde ir vajadzīga līguma, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, izpildei vai pasākumu veikšanai pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas; c) apstrāde

³² Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. SKA-6/2019 9. punktu

³³ Sk. Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 13. maija sprieduma *Google Spain SL, Google Inc., C-131/12*, ECLI:EU:C:2014:317 26. punktu

³⁴ Piemēram, sk.: Voigt P., Bussche A. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide*. Cham: Springer International Publishing, 2017, p. 11

ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisku pienākumu; d) apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu datu subjekta vai citas fiziskas personas vitālas intereses; e) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras; f) apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm, jo īpaši, ja datu subjekts ir bērns.”

Pārskata periodā pieņemti vairāki Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros analizēti Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. pantā noteiktie personas datu apstrādes tiesiskie pamati. Ņemot vērā, ka šie tiesiskie pamati ir līdzīgi datu regulas 6. panta 1. punktā noteiktajiem tiesiskajiem pamatiem, ir vērtīgi pētījuma ietvaros aplūkot Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumos izteiktās atziņas, izvērtējot arī iespējamību attiecināt šīs atziņas uz spēkā esošo normatīvo regulējumu.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1332/2019 atzina: “personas datu aizsardzības jomā vienmēr valda publisko tiesību princips – ar personas datiem drīkst rīkoties tikai tā, kā likumā ir tieši atļauts, pretējā gadījumā personas tiesības tiek ierobežotas bez tiesiska pamata”.³⁵ Šī atziņa, lai arī ir balstīta uz ne pilnībā precīzas paradigmas, kas padarīta par publisko tiesību principu, attiecībā uz personas datu apstrādi ir pareiza. Tas nozīmē, ka personas datus drīkst apstrādāt tikai un vienīgi tad, ja pastāv kāds no datu regulā minētajiem tiesiskajiem pamatiem, un personas datu apstrādē ir ievērojama datu regula un Fizisko personu datu apstrādes likums.

Eiropas Savienības Tiesa attiecībā uz datu direktīvas 7. pantā (kurš tika ieviests ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. pantu) norādītajiem tiesiskajiem pamatiem, ir skaidrojusi, ka tas ir “izsmelošs un ierobežojošs tādu situāciju uzskaitījums, kuros personas datu apstrādi var uzskatīt par likumīgu. Dalībvalstis nedrīkst ne pievienot minētajam pantam jaunus principus, kas attiektos uz personas datu apstrādes likumību, ne arī paredzēt papildu prasības, kas grozītu kāda no šajā pantā ietvertajiem sešiem principiem piemērošanas jomu. No tā izriet, ka, lai personas datu apstrāde varētu tikt uzskatīta par likumīgu, uz to jāattiecas kādam no sešiem Direktīvas 95/46 7. pantā minētajiem gadījumiem”.³⁶ Šī atziņa ir attiecināma arī uz datu regulas 6. panta 1. punktā un 9. panta 2. punktā (attiecināma uz īpašas kategorijas personas datiem) norādītajiem personas datu apstrādes tiesiskajiem pamatiem. Proti, personas datu var apstrādāt tikai tad, ja pastāv kāds no datu regulā minētajiem personas datu apstrādes tiesiskajiem pamatiem.

1.4.1. Datu subjekta piekrišana

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-214/2020 atzina, ka: “Datu subjekta piekrišana ir tikai viens no personas datu apstrādes pamatiem. Ņemot vērā, ka datu subjekta piekrišana savu personas datu apstrādei ne vienmēr ir iespējama un personai ir

³⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 27. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1332/2019, 8. punkts

³⁶ Sk.: Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 11. decembra spriedums lietā *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*, C-708/18, ECLI:EU:C:2019:1064, 37. punkts

tiesības to atsaukt, pārzinis var pamatot datu apstrādes nepieciešamību ar kādu citu no likumā norādītajiem personas datu apstrādes pamatiem”.³⁷

Šī atziņa ir attiecināma arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu, jo atbilstoši datu regulas 6. panta 1. punktam datu subjekta piekrišana ir viens no personas datu apstrādes tiesiskajiem pamatiem. Datu regulas 6. panta 1. punktā ir ietverti seši alternatīvi personas datu apstrādes tiesiskie pamati, un pietiek konstatēt vienu no tiem, lai secinātu, ka personas datu apstrādei ir tiesisks pamats. Tāpat arī attiecībā uz īpašas kategorijas personas datu apstrādi, kā tas izriet no datu regulas 9. panta 2. punkta, datu subjekta piekrišana ir tikai viens no personas datu apstrādes tiesiskajiem pamatiem.

Pārskata periodā aplūkotojās Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumos nav analizēti jautājumi par to, kādai ir jābūt datu subjekta piekrišanai, lai piekrišana varētu kalpot par personas datu apstrādes tiesisko pamatu.

1.4.2. Datu subjekta līgumsaistības

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-15/2016 izvērtēja jautājumu par to, vai autostāvvietas īpašnieks ir tiesīgs atsaukties uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 2. punktā noteikto datu apstrādes tiesisko pamatu – datu apstrāde izriet no datu subjekta līgumsaistībām –, lai apstrādātu transportlīdzekļa īpašnieka personas datus līgumsoda piedziņai.³⁸ Izskatāmajā lietā transportlīdzekļa īpašnieks apgalvoja, ka viņam piederošo transportlīdzekli autostāvvietā bija novietojusi cita persona. Tādēļ nav pamatota viņa personas datu apstrāde, jo starp autostāvvietas īpašnieku un transportlīdzekļa īpašnieku nepastāv līgumattiecības. Senāta Administratīvo lietu departaments atzina: “situācijā, kad strīds ir par līgumsaistībām par autostāvvietas lietošanu, ja nav pierādīts pretējais, prezumējams, ka transportlīdzekli konkrētā laikā ir lietojis un autostāvvietā novietojis tā īpašnieks [..]. [..] trešā persona nav iesniegusi pierādījumus, ka transportlīdzeklis bija nodots lietošanā citai personai [..]. [..] trešajai personai kā labvēlīga administratīvā akta pieņemšanā ieinteresētajai personai, ja tā vērsās inspekcijā ar apgalvojumu, ka transportlīdzekli nav lietojusi (secīgi nav noslēgusi līgumu par autostāvvietas lietošanu un tālāku datu apstrādi) un tāpēc uzskata, ka pieļauta prettiesiska tās datu apstrāde, bija jāiesniedz inspekcijai pierādījumi, kas apliecina, ka transportlīdzeklis bija nodots lietošanā citai personai un trešā persona kā īpašnieks konkrētā laikā transportlīdzekli nav izmantojusi. Kamēr šādi pierādījumi nebija, tas ir, automašīnas nodošanas fakts nebija pierādīts, inspekcijai nebija pamata uzskatīt, ka transportlīdzekli autostāvvietā novietojusi cita persona (secīgi uzņēmusies autostāvvietas līgumsaistības) un no tā izdarīt tālākos secinājumus par datu apstrādes tiesiskumu.”³⁹

Šajā lietā izteiktās atziņas ir attiecināmas arī uz spēkā esošo normatīvo regulējumu, jo atbilstoši datu regulas 6. panta 1. punkta “b” apakšpunktam personas datus ir atļauts apstrādāt tad, ja apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu līgumu, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, un ar datu regulu netiek grozīta Senāta Administratīvo lietu departamenta norādītā prezumpcija,

³⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020, 7. punkts

³⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-15/2016

³⁹ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-15/2016 10. punktu

ka “ja nav pierādītais pretējais, prezumējams, ka transportlīdzekli konkrētā laikā ir lietojis un autostāvvietā novietojis tā īpašnieks”.

Atbilstoši datu regulas preambulas 44. punktam “personas datu apstrādei vajadzētu būt likumīgai, ja tas ir nepieciešams saistībā ar līgumu vai nodomu noslēgt līgumu”. Kā tas ir skaidrots ārvalsts tiesību doktrīnā, jēdziens “līguma izpilde” ir interpretējams plaši, un tas būtībā ietver jebkādu ar līgumu pamatotu darbību veikšanu.⁴⁰ Personas datu apstrāde, pamatojoties uz “līguma izpildi” uzskatāma par pamatotu, ciktāl attiecīgā ar līgumu pamatotā darbība nevarētu tikt veikta bez personas datu apstrādes. Proti, katrā konkrētajā gadījumā ir izvērtējams tas, vai “līguma izpildei” patiešām ir nepieciešams apstrādāt personas datus, un šādas nepieciešamības gadījumā – kādā apjomā personas datus nepieciešams apstrādāt.

Senāta Administratīvo lietu departamenta lietā Nr. SKA-15/2016 pastāvēja strīds par to, starp kurām personām ir noslēgts līgums par autostāvvietas lietošanu – starp autostāvvietas īpašnieku, no vienas puses, un transportlīdzekļa īpašnieku, no otras puses, vai arī starp autostāvvietas īpašnieku, no vienas puses, un transportlīdzekļa lietotāju no otras puses. Vispirms jānorāda, ka tas, vai transportlīdzekļa īpašniekam vai tomēr transportlīdzekļa lietotājam ir pienākums maksāt līgumsodu ir civiltiesisks jautājums, kas nav tieši saistīts ar Datu valsts inspekcijas kompetenci uzraudzīt personas datu apstrādes reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu. Proti no tā, vai autostāvvietas īpašniekam bija tiesisks pamats apstrādāt personas datus, nav izdarāms slēdziens, ka līgumsodu ir pienākums maksāt transportlīdzekļa lietotājam vai transportlīdzekļa īpašniekam. Strīda gadījumā šis jautājums par to, kam ir pienākums maksāt līgumsodu, ir atrisināms vispārējās jurisdikcijas tiesā. Tāpat civiltiesisks jautājums ir tas, vai starp transportlīdzekļa īpašnieku un autostāvvietas īpašnieku pastāv līgumsaistības. Izskatāmās lietas ietvaros vienīgais juridiski atrisināmais jautājums fizisko personu datu apstrādes jomā bija šāds – vai autostāvvietas īpašniekam, konstatējot, ka par transportlīdzekļa novietošanu stāvvietā nav samaksāta stāvēšanas maksa, ir tiesības apstrādāt šī transportlīdzekļa īpašnieka personas datus, lai piedzītu līgumsodu par transportlīdzekļa novietošanu autostāvvietā, par to nesamaksājot.

Lai šo jautājumu atrisinātu, Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-15/2016 izteicas atziņas jau par tīri civiltiesisku jautājumu, proti: “ja nav pierādīts pretējais, prezumējams, ka transportlīdzekli konkrētā laikā ir lietojis un autostāvvietā novietojis tā īpašnieks”.⁴¹ Attiecīgi, ja nav pierādīts pretējais, prezumējams, ka līgums par autostāvvietas lietošanu ir noslēgts starp transportlīdzekļa īpašnieku un autostāvvietas īpašnieku, un “līguma izpilde” būs uzskatāma par personas datu apstrādes tiesisko pamatu. Tātad tiesiskā pamata esība apstrādāt transportlīdzekļa īpašnieka personas datus tiek padarīta par atkarīgu no tā, vai vēlāk izrādīsies, ka transportlīdzekļa īpašnieks arī novietoja transportlīdzekli autostāvvietā. Ja izrādītos, ka transportlīdzekļa īpašnieks nenovietoja transportlīdzekli autostāvvietā, nāktos secināt, ka autostāvvietas īpašnieks nebija tiesīgs apstrādāt personas datus. Turklāt apšaubāms ir tas, vai šāda prezumpcija par līgumsaistību esību vispār atbilst līguma brīvības principam un Civillikuma noteikumiem. Piemēram, Senāta Civillietu departaments lietā Nr. SKC-121/2019, kurā transportlīdzekļa īpašnieks vērsās pret autostāvvietas īpašnieku par

⁴⁰ Sk: Voigt P., Bussche A. The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide. Cham: Springer International Publishing, 2017, p. 102

⁴¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-15/2016, 10. punkts

samaksātās naudas summas atgriešanu un piemērotā līgumsoda atzīšanu par spēkā neesošu, konstatēja, ka līgums par autostāvvietas lietošanu ir noslēgts starp transportlīdzekļa īpašnieku (lietotāju) un autostāvvietas īpašnieku, pamatojot to ar šādiem argumentiem: “Atbilstoši Civillikuma 1535. un 1537.pantam atbildētāja, darot prasītājam zināmus autostāvvietas lietošanas noteikumus (izsakot priekšlikumu jeb oferti), bet prasītājs (piekrītot šiem noteikumiem), iebraukdams maksas stāvvietā, atstājot tajā transportlīdzekli uz noteiktu laiku, ar konkludentām darbībām noslēdza attiecīga satura līgumu par stāvvietas lietošanu”.⁴²

Lai arī var piekrist, ka autostāvvietas īpašnieks drīkstēja apstrādāt transportlīdzekļa īpašnieka personas datus, izskatāmajā lietā personas datu apstrādes tiesiskais pamats nebija spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 2. punkts (datu apstrāde izriet no datu subjekta līgumsaistībām). Autostāvvietas īpašnieks pavisam noteikti drīkstēja apstrādāt transportlīdzekļa īpašnieka personas datus, pamatojoties uz spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktu, ņemot vērā, ka interese piedzīt līgumsodu ir likumiska, personas datu apstrāde ir nepieciešama līgumsoda piedziņai un nav saskatāms, ka transportlīdzekļa interese uz personas datu aizsardzību šādā gadījumā prevalētu.

Turklāt attiecībā uz personas datu apstrādi, kas izriet no datu subjekta līgumsaistībām, vispārīgi jānorāda, ka no Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (izveidota uz datu regulas 68. panta pamata), vadlīnijām izriet, ka ne jebkurai personas datu apstrādes darbībai, kas seko līguma pārkāpuma rezultātā, ir datu regulas 6. panta 1. punkta “b” apakšpunktā norādītais tiesiskais pamats (datu subjekta līgumsaistības).⁴³ Lai noteiktu, vai personas datu apstrādes tiesiskais pamats var būt datu regulas 6. panta 1. punkta “b” apakšpunkts (datu subjekta līgumsaistības) nepietiek vien izvērtēt to, kas ierakstīts līgumā vai atļauts ar līgumu. Vispirms nepieciešams izvērtēt, kādiem nolūkiem nepieciešams apstrādāt personas datus, un vai pastāv tikpat efektīvi alternatīvi līdzekļi, ar kādiem šos nolūkus sasniegt, vienlaikus mazāk apstrādājot personas datus. Ja pastāvēs tikpat efektīvi alternatīvi līdzekļi, kā sasniegt attiecīgo nolūku, nevar uzskatīt, ka personas datu apstrādes darbība ir nepieciešama līgumsaistību izpildei, un līdz ar to uzskatīt, ka personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir datu regulas 6. panta 1. punkta “b” apakšpunkts.⁴⁴ Pat, ja konkrēta personas datu apstrādes darbība ir ierakstīta līgumā, tas nenozīmē, ka tai ir datu regulas 6. panta 1. punkta “b” apakšpunktā norādītais tiesiskais pamats.⁴⁵ Gadījumos, kad pārzinis nevar apliecināt, ka pastāv līgums, līgums ir spēkā esošs atbilstoši nacionālajām tiesībām un personas datu apstrāde ir nepieciešama līgumsaistību izpildei, pārzinim nepieciešams izvēlēties citu personas datu apstrādes tiesisko pamatu.⁴⁶

1.4.3. Juridisks pienākums

“Lai secinātu, vai konkrētu datu apstrāde saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 3.punktu ir pieļaujama, ir nepieciešams pārbaudīt, vai konkrēto datu apstrāde

⁴² Sk. Latvijas Republikas Civillietu departamenta 2019. gada 5. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-121/2019 7.3.punktu

⁴³ Sk.: European Data Protection Board. Guidelines 2/2019 on the processing of personal data under Article 6(1)(b) GDPR in the context of the provision of online services to data subjects. Version 2.0. 8 October 2019, p. 11

⁴⁴ Ibid., p. 8

⁴⁵ Ibid., p. 9

⁴⁶ Ibid., p. 9

ir nepieciešama likumā noteiktu pienākumu izpildei jeb, citiem vārdiem sakot, vai konkrēta pienākuma pienācīga izpilde nav iespējama bez attiecīgu datu apstrādes. To noskaidrojot, primāri jāņem vērā mērķis, kura sasniegšanai likumā ir paredzēts konkrēts pienākums, jo tikai tādējādi ir iespējams noskaidrot, kādi dati un kādā apjomā ir nepieciešami pienākuma izpildei”.⁴⁷

Senāta Administratīvo lietu departamentam lietā Nr. SKA-148/2019 bija jāizvērtē, vai Uzņēmumu reģistrs atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 3. punktam bija tiesīgs publiskot un nodot atkalizmantošanai Valsts policijas lēmumu par aresta uzlikšanu mantai motīvu daļā ietvertos personas datus (piem., cietušo personu datus). Senāta Administratīvo lietu departaments atzina, ka: “Uzņēmumu reģistra pienākums sniegt informāciju ir nesaraucjami saistīts ar to, kādas ziņas atbilstoši tiesiskajam regulējumam ir reģistrējamas Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros, jo tieši šo ziņu publiska ticamība un pieejamība ir jānodrošina citstarp ar informācijas izsniegšanu. Līdz ar to minētais informācijas izsniegšanas pienākums attiecas tieši uz tām ziņām, kuras Uzņēmumu reģistra rīcībā ir tāpēc, lai tas varētu veikt noteiktu subjektu un juridisko faktu reģistrāciju. Proti, šis informācijas izsniegšanas pienākums neattiecas uz jebkuru informāciju, kas kaut kādā veidā ir nonākusi Uzņēmumu reģistra rīcībā, bet gan tikai uz to, kas pēc savas būtības ir nepieciešama Uzņēmumu reģistra pamatfunkcijas pildīšanai. Uzņēmumu reģistrs, apstrādājot fizisko personu datus, var atsaukties uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 3.punktu tad, ja apstrādājami dati ir tādi, kas nepieciešami Uzņēmumu reģistra darbības mērķa sasniegšanai [..]. [..] Uzņēmumu reģistrs citstarp reģistrē ar kompetentu iestāžu vai amatpersonu lēmumiem un rīkojumiem piemērotos nodrošinājuma līdzekļus [..]. [..] informācija, kas Uzņēmumu reģistram nepieciešama, lai izpildītu minēto uzdevumu, ietver ziņas par to, ka kompetentā iestāde vai amatpersona ir pieņēmusi lēmumu, ar kuru ir uzlikts arests mantai. Attiecīgi šī informācija arī ir tā, kas attiecas uz Uzņēmumu reģistra reģistrēto juridisko faktu un kas līdz ar to ir izsniedzama informācijas pieejamības nodrošināšanai [..]. [..] kompetentās iestādes vai amatpersonas motīvi, kāpēc konkrētajā gadījumā ir pieņemts lēmums par aresta uzlikšanu mantai, tostarp motīvos ietvertā informācija par cietušajām personām, nav tāda veida informācija, kas Uzņēmumu reģistram nepieciešama attiecīgā juridiskā fakta reģistrācijai un tā publiskās ticamības un secīgi informācijas par reģistrēto juridisko faktu pieejamības nodrošināšanai”.⁴⁸

Spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 3. punktā norādītais tiesiskais pamats ir nošķirams no 7. panta 5. punktā norādītā tiesiskā pamata. Tāpat kā datu regulas 6. panta 1. punkta “c” apakšpunktā norādītais tiesiskais pamats ir nošķirams no šā panta 1. punkta “e” apakšpunktā norādītā tiesiskā pamata. Abi tiesiskie pamati var izpildīties gadījumā, kad personas datus apstrādā valsts pārvaldes iestāde. Ja valsts pārvaldes iestāde apstrādā personas datus, izpildot izpildvarai raksturīgās funkcijas, tad personas datu apstrādes tiesiskais pamats būs datu regulas 6. panta 1. punkta “e” apakšpunkts (iepriekš spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punkts). Savukārt, ja valsts pārvaldes iestāde atbilstoši normatīvajiem aktiem apstrādā personas datus, rīkojoties privāto tiesību jomā, tad personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir datu regulas 6. panta 1. punkta

⁴⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-148/2019, 8. punkts

⁴⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-148/2019, 10.-11. punkts

“c” apakšpunkts (iepriekš spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 3. punkts). Spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punkts aplūkots tiesu prakses apkopojuma turpinājumā.

Atbilstoši Darba grupas, kura bija izveidota uz spēku zaudējušās datu direktīvas 29. panta pamata (turpmāk – 29. panta darba grupa) viedoklim spēku zaudējušās datu direktīvas 7. panta “c” punktu (kas ieviests ar spēku zaudējušo Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 3. punktu) varēja attiecināt kā uz personas datu apstrādes darbībām privātajā, tā publiskajā sektorā.⁴⁹ Šis secinājums ir pareizs arī attiecībā uz datu regulas 6. panta 1. punkta “c” apakšpunkta izpratni, proti, datu regulas 6. panta 1. punkta “c” apakšpunktā minētais personas datu apstrādes tiesiskais pamats var izpildīties arī tad, kad personas datus apstrādā publisko tiesību subjekts. Tomēr tikai tajos gadījumos, kad personas dati netiek apstrādāti, izpildot izpildvarai raksturīgas funkcijas.

1.4.4. Sabiedrības interešu ievērošana vai publiskās varas uzdevumu realizēšana

Pārskata periodā pieņemti vairāki Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros izvērtēts jautājums par to, kādos gadījumos personas datu apstrādes tiesiskais pamats var būt spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punkts. Pētījumā aplūkotā tiesu prakse parāda neskaidrības nošķirt šo personas datu apstrādes tiesisko pamatu no spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā noteiktā tiesiskā pamata. Ņemot vērā, ka abi šie tiesiski pamati analogiski ir ietverti arī datu regulā, attiecīgi datu regulas 6. panta 1. punkta “e” un “f” apakšpunktā, šī problēma ir aktuāla arī šobrīd.

Pētījumā aplūkotajā tiesu praksē vērojama tendence atzīt, ka spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punkts var tikt piemērots arī gadījumos, kad personas dati netiek apstrādāti izpildvarai raksturīgu funkciju ietvaros, bet arī, kad tos apstrādā privātpersona, kurai nav deleģēts valsts pārvaldes uzdevums. Piemēram, Senāta Administratīvo lietu departamenta lietā Nr. SKA-776/2019 izskatāmais jautājums bija par to, vai Valsts prezidenta kancelejai pēc privātpersonas pieprasījuma ir pienākums sniegt informāciju par tiem darbiniekiem, kuru atalgojums pārskatīts noteiktā laikposmā. Šīs lietas ietvaros tika izvērtēts tas, vai pastāv spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktā norādītais tiesiskais pamats.⁵⁰ Savukārt lietā Nr. SKA-197/2013 tika atzīts, ka spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktā norādītais personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir konstatējams situācijā, kad aģentūra izsniedz informāciju par ierēdņa disciplināro sodīšanu.⁵¹ Šādu tiesu praksi nevar atzīt par pareizu ne spēku zaudējušās datu direktīvas, ne spēkā esošās datu regulas kontekstā. Šajos gadījumos bija nepieciešams konstatēt, vai pastāv spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā, nevis 7. panta 5. punktā minētais tiesiskais pamats.

⁴⁹ Sk.: Article 29 Data Protection Working Party. Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC. 844/14/EN WP 217. Adopted on 9 April 2014, p. 19

⁵⁰ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 14. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-776/2019 12. punktu

⁵¹ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-197/2013 19.-20. punktu

Senāta Administratīvo lietu departaments ar spriedumu lietā Nr. SKA-214/2020, kas ir viens no pēdējiem tiesas nolēmumiem fizisko personu datu apstrādes jomā (kas aplūkots pētījumā), ir atzinis, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktā noteiktais tiesiskais pamats ir attiecināms uz divām situācijām: “1) kad datu apstrāde nepieciešama, lai pārzinis (valsts pārvaldes iestāde vai privātpersona, kurai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums) varētu izpildīt valsts pārvaldes uzdevumu; 2) kad valsts pārvaldes iestāde vai privātpersona, pildot valsts pārvaldes uzdevumu, pieprasa pārzinim atklāt tā rīcībā esošos personas datus”.⁵² Izskatāmajā lietā tika konstatēts, ka ēdināšanas pakalpojumu sniedzējs nav tiesīgs atsaukties uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktu, lai veiktu videonovērošanu pie kasēm, jo neizpildās neviens no minētajiem nosacījumiem, proti, tam nav deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, un lietā nav arī jautājums par informācijas sniegšanu tādai personai, kurai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums. Šāda spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punkta izpratne atbilst arī 29. panta darba grupas vadlīnijām, kurās analizēts spēku zaudējušās datu direktīvas 7. panta “e” punkts (tika ieviests ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktu).⁵³

Jānorāda, ka identiskai vajadzētu būt arī izpratnei par datu regulas 6. panta 1. punkta “e” apakšpunktā norādīto personas datu apstrādes tiesisko pamatu. Proti, tas ir piemērojams divos gadījumos: 1) kad datu apstrāde nepieciešama, lai pārzinis (valsts pārvaldes iestāde vai privātpersona, kurai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums) varētu izpildīt valsts pārvaldes uzdevumu; 2) kad valsts pārvaldes iestāde vai privātpersona, pildot valsts pārvaldes uzdevumu, pieprasa pārzinim atklāt tā rīcībā esošos personas datus.

No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmuma lietā Nr. SKA-1487/2019 izriet, ka personas datu apstrādes tiesiskais pamats, kad Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija apstrādā personas datus Revīzijas pakalpojumu likuma 35.¹ panta trešajā daļā noteiktās darbības – revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles pārbaudes –, ietvaros ir datu regulas 6. panta pirmās daļas “e” punkts, atbilstoši kuram personas datu apstrāde ir likumīga, ja apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras.⁵⁴ Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijai ar Revīzijas pakalpojumu likumu ir deleģēti vairāki valsts pārvaldes uzdevumi. Piemēram, atbilstoši Revīzijas pakalpojumu likuma 6. panta trešajai daļai Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija uzrauga, lai zvērinātu revidentu profesionālā darbība revīzijas pakalpojumu sniegšanas jomā atbilstu šā likuma, citu revīzijas pakalpojumu sniegšanu reglamentējošo normatīvo aktu, kā arī profesionālo standartu un ētikas normu prasībām.

1.4.5. Pārziņa vai trešās personas likumisko interešu īstenošana

Pārskata periodā ir pieņemti vairāki Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros konstatēts spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā norādītais personas datu apstrādes tiesiskais pamats. Lielākoties šie nolēmumi analizēti tiesu prakses apkopojuma 4. nodaļā “Lietas par personas datu saturošas

⁵² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-214/2020, 8. punkts

⁵³ Sk.: Article 29 Data Protection Working Party. Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC. 844/14/EN WP 217. Adopted on 9 April 2014, p. 21-23

⁵⁴ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1487/2019 7. punktu

informācijas izsniegšanu”.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-214/2020 atzina, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā: “paredzēti trīs kumulatīvi noteikumi, kuriem jāizpildās, lai personas datu apstrādi varētu uzskatīt par tiesisku: pirmkārt, jākonstatē, vai pastāv pārziņa leģitīmā interese, otrkārt, jāizvērtē, vai konkrētās leģitīmās intereses ievērošanai ir nepieciešams veikt personas datu apstrādi un, treškārt, jāizsver, vai datu subjekta pamattiesības un brīvības neprevālē pār pārziņa leģitīmajām interesēm”.⁵⁵ Šī atziņa atbilst Eiropas Savienības Tiesas praksei. Eiropas Savienības Tiesa ir skaidrojusi, ka spēku zaudējušā datu direktīvas 7.panta „f” punktā ir paredzēti trīs kumulatīvi nosacījumi, kam jābūt izpildītiem, lai personas datu apstrāde būtu likumīga, proti, pirmkārt, datu pārziņa vai trešo personu, kurām dati tiek atklāti, likumīgu interešu esība, otrkārt, vajadzība apstrādāt personas datus likumīgo interešu ievērošanai un, treškārt, nosacījums, ka neprevālē tās personas pamattiesības un brīvības, uz kuru attiecas datu aizsardzība”.⁵⁶

Visiem šie trīs nosacījumiem ir jāizpildās arī datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunkta gadījumā, jo tas paredz analogu personas datu apstrādes tiesisko pamatu kā spēku zaudējušās datu direktīvas 7. panta “f” punkts. Tas nozīmē, ka tāpat kā spēku zaudējušās datu direktīvas 7. panta “f” punkts, arī datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunkts ir piemērojams uz plašu gadījumu loku. Tas var kalpot par personas datu apstrādes tiesisko pamatu tik ilgi, kamēr izpildās visi iepriekšminētie nosacījumi. Kā skaidrots tiesību doktrīnā, personas datu apstrādei var būt datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktā norādītais tiesiskais pamats, ja pēc interešu līdzsvaršanas pārziņa vai trešās personas intereses prevālē par interesei aizsargāt persona datus.⁵⁷

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-20/2018 izriet, ka “fizisko personu datu apstrāde, tostarp arī izsniegšana trešajām personām, ir pieļaujama, ja tas nepieciešams šo trešo personu leģitīmo interešu nodrošināšanai, proti, ja ir konstatējama trešās personas, kura prasa datu atklāšanu, likumisku interešu esība un objektīva vajadzība šo likumisko interešu nodrošināšanai apstrādāt personas datus, kā arī, ja ir konstatējams, ka datu subjekta interese uz datu aizsardzību neprevālē pār tām interesēm, kuru nodrošināšanai trešā persona prasa datu atklāšanu”.⁵⁸

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-20/2018 atzina, ka “interesi var uzskatīt par leģitīmu, ja tā ir tiesiska, ir pietiekami skaidra un atbilst skaidrai un nepārprotamai vajadzībai”.⁵⁹ Šī atziņa atbilst arī Eiropas Savienības Tiesas skaidrotajam, ka “interesēm jābūt tādām, kas ir radušās un pastāv apstrādes brīdī, un šajā brīdī tās nevar būt

⁵⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020, 9. punkts

⁵⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 30. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-5/2017, 8. punkts

⁵⁷ Sk.: Voigt P., Bussche A. The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide. Cham: Springer International Publishing, 2017, p.103

⁵⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-20/2018, 8. punkts

⁵⁹ Turpat

hipotētiskas”.⁶⁰ 29. panta darba grupa ir skaidrojusi, ka jēdziens “leģitīma interese” ietver dažādas intereses, tostarp triviālas, ļoti pārlicinošas, tiešas un strīdīgas. 29. panta darba grupas ieskatā striktāks izvērtējums esot nepieciešams nevis par to, kādas intereses ir atzīstamas par leģitīmām, bet gan tieši par to, vai ir panākts taisnīgs līdzsvars starp dažādām leģitīmām interesēm.⁶¹ Arī tiesību doktrīnā uzsvērts, ka leģitīmas intereses var būt ļoti dažādas, un tās var būt, piemēram, ar juridisku, ekonomisku, ideālistisku raksturu. Kas ir leģitīma interese, esot jāinterpretē plaši.⁶²

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-214/2020 atzina, ka “vērtējot, vai pārziņa leģitīmās intereses prevalē pār datu subjekta pamattiesībām un brīvībām, jāņem vērā iesaistīto interešu un tiesību nozīmīgums, kā arī pārziņa veiktie pasākumi, lai mazinātu ietekmi uz datu subjektu. Piemēram, pirms videonovērošanas kameru sistēmas uzstādīšanas datu pārzinim ir jāizvērtē, kur un kad videonovērošanas sistēma ir precīzi nepieciešama. Šāds novērtējums attiecināms arī uz videonovērošanas zonas noteikšanu, proti, datu pārzinim ir jāapsver pieejamie tehniskie un fiziskie līdzekļi, kas mazinātu ietekmi uz datu subjekta pamattiesībām [...]. Konkrētais vērtējums ir atkarīgs no katras individuālās lietas apstākļiem”.⁶³

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-214/2020 atzina: “Savukārt, nosakot samērīgumu starp pārziņa leģitīmajām interesēm un personas pamattiesībām, būtiski noskaidrot, vai ir pieejami citi personas pamattiesības mazāk ierobežojoši risinājumi”.⁶⁴

Senāta Administratīvo lietu departamentam lietā Nr. SKA-214/2020 bija nepieciešams izvērtēt jautājumu par to, vai ēdināšanas pakalpojumu sniedzēja veiktā videonovērošana pie kasēm atbilst fizisko personu datu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. Vispirms Senāta Administratīvo lietu departaments atzina ēdināšanas pakalpojumu uzņēmuma interesi veikt videonovērošanu pie kasēm (uzraudzīt darbību pie kasēm) par leģitīmu, pamatojoties uz to, ka ēdināšanas pakalpojumu uzņēmums “sniedz ēdināšanas pakalpojumus un komercobjektā tiek veikti gan skaidras, gan bezskaidras naudas darījumi”.⁶⁵ Pēc tam Senāta Administratīvo lietu departaments izsvēra ēdināšanas pakalpojumu sniedzēja leģitīmo interešu samērīgumu ar personas pamattiesībām, konstatējot, ka “precīza PIN koda ievadi būtu iespējams saskatīt tikai, ja persona apzināti vērstu maksājumu kartes nolasīšanas termināļa tastatūru pret videonovērošanas kameru, neaizsedzot ievades kustības un PIN koda ievadi veicot lēni un ar vienu pirkstu [...]. [...] maksājumu karšu terminālim ir norobežojoša aizsargsieniņa, kas liedz saskatīt precīzu PIN koda ievadi. Tādējādi „LIDO” ir veicis noteiktus aizsardzības pasākumus, lai mazinātu apstrādājamo personas datu apjomu. Tāpat [...] „LIDO” ir izvietojis informatīvas zīmes, ka tiek veikta videonovērošana, tādēļ personas tiek informētas par

⁶⁰ Sk.: Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 11. decembra spriedums lietā *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*, C-708/18, ECLI:EU:C:2019:1064, 44. punkts

⁶¹ Sk.: Article 29 Data Protection Working Party. Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC. 844/14/EN WP 217. Adopted on 9 April 2014, p. 24

⁶² Sk.: Voigt P., Bussche A. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide*. Cham: Springer International Publishing, 2017, p.103

⁶³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020, 9. punkts

⁶⁴ Turpat

⁶⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020, 9. punkts

personas datu apstrādi”. Turklāt tika konstatēts, ka “personai arī pašai ir pienākums rūpēties par savu datu konfidencialitāti un drošību. Pieteicējam ir iespēja novērst varbūtējos riskus (negodprātīga datu pārziņa darbība ar personas datiem), ievērojot bankas norādes par PIN koda lietošanu (PIN koda ievades kustību aizklāšana)”. Visbeidzot, vērtējot, vai pastāv mazāk ierobežojoši līdzekļi, kā sasniegt ēdināšanas pakalpojumu sniedzēja legītīmo interesi, Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “nav iespējams nodalīt filmēšanas zonas, proti, noteikt tādu filmēšanas zonu ierobežojumu, kas vienlaikus apmierinātu abas puses”.⁶⁶ Tā rezultātā Senāta Administratīvo lietu departaments atzina, ka atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktam ēdināšanas pakalpojumu sniedzēja veiktā personas datu apstrāde (videnovērošana pie kasēm) ir pieļaujama.

Ar videonovērošanu veiktajai personas datu apstrādei var būt datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktā norādītais tiesiskais pamats, ja pastāv likumiska interese videonovērošanas veikšanai, videonovērošana nepieciešama šīs likumiskās intereses aizsardzībai un ir ievērots taisnīgs līdzsvars starp šo likumisko interesi un datu subjektu interesi uz savu personas datu aizsardzību. Izskatāmās lietas ietvaros Senāta Administratīvo lietu departaments pamatoti padziļināti izvērtēja jautājumu par to, kā tiek aizsargātas datu subjekta tiesības uz personas datu aizsardzību, veicot videonovērošanu, un kādus pasākumus pārzinis ir veicis, lai nodrošinātu, ka videoierakstā nav redzams maksājuma kartes PIN kods.

Eiropas Savienības Tiesa lietā *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*, kurā tika izvērtēts jautājums par mājas kopīpašnieku tiesībām ierīkot videonovērošanu, ir skaidrojusi: “attiecībā uz otro Direktīvas 95/46 7. panta f) punktā minēto nosacījumu, kas attiecas uz vajadzību apstrādāt datus likumīgo interešu ievērošanai, Tiesa ir atgādinājusi, ka atkāpes no personas datu aizsardzības principa un tā ierobežojumi ir piemērojami tikai tiktāl, ciktāl tas ir noteikti vajadzīgs [..]. Šis nosacījums iesniedzējtiesai uzliek pienākumu pārliecināties, ka ar videonovērošanu pamatlietā sasniedzamās likumīgās datu apstrādes intereses, kas būtībā ir nodrošināt īpašumu un personu drošību un novērst pārkāpumu izdarīšanu, nevar saprātīgi tikt sasniegtas tikpat efektīvi ar citiem līdzekļiem, ar kuriem datu subjektu pamatbrīvības un pamattiesības, it īpaši Hartas 7. un 8. pantā garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību, tiktu aizskartas mazāk”.⁶⁷ “Datu apstrādes, izmantojot videonovērošanas iekārtu, samērīgums ir jānovērtē, ņemot vērā konkrētas šīs iekārtas ierīkošanas un darbināšanas kārtības detaļas, kurām jāierobežo ietekme uz datu subjektu tiesībām un brīvībām, tajā pašā laikā nodrošinot attiecīgās videonovērošanas sistēmas efektivitāti”.⁶⁸ “Pārzinim ir jāpārbauda, piemēram, vai nav pietiekami, ka videonovērošana darbojas vienīgi naktī vai ārpus parastā darba laika, un jābloķē vai jāizpludina attēli, kas uzņemti zonās, kur videonovērošana nav nepieciešama”.⁶⁹

Tāpat Eiropas Savienības Tiesa lietā *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA* ir skaidrojusi, ka: “Kritērijs par datu subjekta tiesību un brīvību pārkāpuma smagumu ir būtisks Direktīvas 95/46 7. panta f) punktā prasītās izsvēršanas jeb līdzsvarošanas katrā konkrētā

⁶⁶ Turpat

⁶⁷ Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 11. decembra spriedums lietā *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*, C-708/18, ECLI:EU:C:2019:1064, 46.-47. punkts

⁶⁸ Turpat, 50. punkts

⁶⁹ Turpat, 51. punkts

gadījumā elements. Šai ziņā jāņem vērā tostarp attiecīgo personas datu raksturs, it īpaši to iespējami sensitīvais raksturs, kā arī attiecīgo datu konkrētais raksturs un apstrādes kārtība, it īpaši to personu skaits, kurām ir piekļuve šiem datiem, un piekļuves datiem kārtība. Tāpat šīs izsvēršanas nolūkos nozīme ir datu subjekta saprātīgām gaidām, ka šie personas dati netiks apstrādāti, ja attiecīgās lietas apstākļos šī persona nevar saprātīgi sagaidīt to turpmāku apstrādi. Visbeidzot šie faktori ir jālīdzsvaro ar likumīgās intereses, kāda šajā gadījumā ir attiecīgās videonovērošanas sistēmai, ciktāl tā ir domāta būtībā tam, lai aizsargātu attiecīgās ēkas kopīpašnieku īpašumu, veselību un dzīvību, nozīmi visiem šiem kopīpašniekiem”.⁷⁰

Senāta Administratīvo lietu departaments šajā lietā tikai daļēji izmantojis no Eiropas Savienības Tiesas prakses izrietošos principus, pēc kuriem būtu izvērtējams videonovērošanas tiesiskums. Eiropas Savienības Tiesa lietā *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA* atzina, ka spēku zaudējušajā datu direktīvas 7. panta “f” punktā ietvertais “nosacījums par vajadzību apstrādāt datus paredz, ka pārzinim ir jāpārbauda, piemēram, vai nav pietiekami, ka videonovērošana darbojas vienīgi naktī vai ārpus parastā darba laika, un jābloķē vai jāizpludina attēli, kas uzņemti zonās, kur videonovērošana nav nepieciešama”.⁷¹ “Nosacījums par vajadzību apstrādāt datus ir jāaplūko kopā ar t.s. “datu minimizēšanas” principu, kas nostiprināts Direktīvas 95/46 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā un saskaņā ar kuru personas datiem jābūt “adekvātiem, attiecīgiem un ne pārmērīgā apjomā attiecībā uz nolūkiem, kādiem tie savākti un/vai tālāk apstrādāti””.⁷² Attiecīgi pārbaudāms būtu tas, vai nepastāv tikpat efektīvi alternatīvi līdzekļi, kā sasniegt to leģitīmo interesi, kuras dēļ veikta videonovērošana. Tas ietver arī izvērtējumu par to, vai šo leģitīmo interesi var sasniegt bez personas datu apstrādes videonovērošanas formā, tas ir, vispār neveicot videonovērošanu vai neveicot to noteiktā laukumā vai laikā. Kā izriet no Eiropas Savienības Tiesas prakses, izvērtējot to, vai ir panākts taisnīgs līdzsvars starp interesi apstrādāt personas datus un interese aizsargāt personas datus būtībā detalizēti aplūkojami apstākļi par to, kā ierīkota un darbojas videonovērošanas sistēma, piemēram, videonovērošanas darbības laiks un tas, cik plašam personu lokam ir piekļuve personas datiem (kā arī piekļuves kārtība šiem datiem). Tāpat būtu jāņem vērā, piemēram, tas, kāda ir personas datu uzglabāšanas kārtība un pēc kāda laika šie personas dati tiek iznīcināti.

Jānorāda, ka būtu ieteicams pilnveidot pamatojumu tam, kā tiek atzītas intereses par leģitīmām. Izskatāmajā lietā Senāta Administratīvo lietu departaments atzina interesi “uzraudzīt darbību pie kasēm” par leģitīmu, pamatojoties uz to, ka ēdināšanas pakalpojumu uzņēmums “sniedz ēdināšanas pakalpojumus un komercobjektā tiek veikti gan skaidras, gan bezskaidras naudas darījumi”.⁷³ Lai arī par leģitīmu var atzīt dažādas intereses, arī interesi uzraudzīt darbību pie kasēm, tomēr tas vien, ka uzņēmums sniedz ēdināšanas pakalpojumus, par kuriem ir iespējams norēķināties skaidrā un bezskaidrā naudā, ir nepietiekams pamatojums šīs intereses atzīšanai par leģitīmu. Lai arī pamatojums par to, kāpēc veicama videonovērošana tieši pie kasēm, ir visai acīmredzams (piem., lai aizsargātu īpašumu, novēršot krāpnieciskas darbības pie kasēm, zādzības, laupīšanas un tamlīdzīgi), tomēr tiesas

⁷⁰ Turpat, 56.-59. punkts

⁷¹ Turpat, 51. punkts

⁷² Turpat, 48. punkts

⁷³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020, 9. punkts

no lēmumā šis pamatojums nav sniegts. Pamatojumam būtu jābūt tādām, no kura skaidri un nepārprotami varētu pārliecināties par vajadzību veikt videonovērošanu pie kasēm. Turklāt arī tāpēc, ka tas ir svarīgi tālāk pie nākamā metodoloģijas elementa, kad tiek izvērtēts tas, vai, veicot personas datu apstrādi, ir ievērots taisnīgs līdzsvars starp divām pretējām interesēm, proti, privātās dzīves (datu aizsardzības) interesi un interesi uzraudzīt darbību pie kasēm.

1.5. Personas datu apstrāde žurnālistikas vajadzībām

Atbilstoši spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pantam, ievērojot personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un vārda brīvību, šā likuma 7., 8., 9., 11. un 21.pants netiek piemērots, ja personas dati ir apstrādāti žurnālistikas vajadzībām saskaņā ar likumu „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, mākslinieciskām vai literārām vajadzībām un ja likumā nav noteikts citādi. Ar šo normu Latvijas tiesību sistēmā tika ieviesta spēku zaudējušās datu direktīvas 9. pants.

Līdzīga norma ir ietverta spēkā esošajā normatīvajā regulējumā, tas ir, Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrajā daļā, kura noteic, ka: “Apstrādājot datus žurnālistikas vajadzībām, datu regulas noteikumi (izņemot 5. pantu) netiek piemēroti, ja ir konstatējami visi šādi nosacījumi: 1) datu apstrādi veic, lai īstenotu tiesības uz vārda un informācijas brīvību, ievērojot personas tiesības uz privāto dzīvi, un netiek skartas tādas datu subjekta intereses, kurām nepieciešama aizsardzība un kuras ir svarīgākas par sabiedrības interesēm; 2) datu apstrādi veic ar mērķi publicēt informāciju, kas skar sabiedrības intereses; 3) datu regulas noteikumu ievērošana nav savietojama vai liedz īstenot tiesības uz vārda un informācijas brīvību.” Ar šo normu Latvijas tiesību sistēmā tika ieviesta datu regulas 85. pantu, paredzot izņēmumus attiecībā uz personas datu apstrādi žurnālistikas vajadzībām.

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-6/2019 izriet, ka spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pants bija attiecināms ne tikai uz personām, kuras uzskatāmas par žurnālistiem saskaņā ar likumu “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”. Šādu secinājumu Senāta Administratīvo lietu departaments izdarīja, atsaucoties uz Eiropas Savienības Tiesas praksi, no kuras izriet, ka spēku zaudējušās datu direktīvas 9. pantā paredzētie izņēmumi un atkāpes ir piemērojami ne tikai plašsaziņas līdzekļu uzņēmumiem, bet arī visām personām, kas nodarbojas ar žurnālistiku, un “žurnālistikas darbības” ir darbības, kuru mērķis ir publiskot informāciju, viedokļus vai idejas ar jebkāda izplatīšanas līdzekļa palīdzību.⁷⁴ Šajā lietā Senāta Administratīvo lietu departaments, atsaucoties uz Eiropas Savienības Tiesas praksi, atzina arī to, ka tas vien, ka persona pēc profesijas nav žurnālists, vēl nenozīmē, ka uz tās veikto personas datu apstrādi nevarētu attiekties spēku zaudējušais Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pants.⁷⁵ Izvērtējot konkrēto gadījumu, kurā persona interneta vietnē *youtube.com* bija publicējusi video ar policijas darbiniekiem viņu darba pienākumu izpildes laikā, Senāta Administratīvo lietu departaments secināja, ka nav panākts taisnīgs līdzsvars starp policijas darbinieku privāto dzīvi un personas tiesībām uz vārda brīvību. Tika norādīts, ka: “Pieteicējs, īstenojot savas tiesības uz vārda brīvību, nav izvairījies no iejaukšanās policijas darbinieku privātajā dzīvē, jo tādu pašu mērķi varēja sasniegt anonimizējot videoierakstu tā, lai nebūtu iespējams

⁷⁴ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. SKA-6/2019 11. punktu

⁷⁵ Turpat, 12. punktu

identificēt konkrētus policijas darbiniekus. Policijas darbinieku personas datu publicēšanu nevar uzskatīt par absolūti nepieciešamu”.⁷⁶

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-6/2019 izriet, ka pat, ja personas dati tiek apstrādāti žurnālistikas vajadzībām, ir izvērtējams, vai panākts taisnīgs līdzsvars starp tiesībām uz privāto dzīvi, no vienas puses, un tiesībām uz vārda brīvību, no otras puses. Tikai tad, kad tiek konstatēts, ka personas dati tiek apstrādāti tikai žurnālistikas vajadzībām, un ir panākts taisnīgs līdzsvars starp tiesībām uz vārda brīvību un tiesībām uz privāto dzīvi, uz personas datu apstrādi varēja attiekties spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pantā noteiktais izņēmums. Tas atbilst Eiropas Savienības Tiesas praksē norādītajam, ka spēku zaudējušās datu direktīvas 9. pantā “paredzētie izņēmumi un atkāpes ir piemērojami tikai tad, ja tie ir vajadzīgi, lai saskaņotu divas pamattiesības, proti, tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesības uz vārda brīvību”.⁷⁷

Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019 un ar to saistītais Eiropas Savienības Tiesas spriedums lietā *Sergejs Buivids*, C-345/17, kurā analizēti ar spēku zaudējušo Fizisko personu datu aizsardzības likumu un spēku zaudējušo datu direktīvu saistīti jautājumi, ir nozīmīgs arī šobrīd, kad spēkā ir cits normatīvais regulējums fizisko personu datu apstrādes jomā, proti, Fizisko personu datu apstrādes likums un datu regula. Lai arī Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrā daļa ievērojami skaidrāk nosaka nosacījumus, kuriem izpildoties, uz personas datu apstrādi žurnālistikas vajadzībām var netikt piemēroti datu regulas noteikumi (izņemot 5. pantu), šajos spriedumos minētās atziņas var tikt izmantotas, lai izvērtētu to, kad ir panākts taisnīgs līdzsvars starp tiesībām uz privāto dzīvi un tiesībām uz vārda brīvību. Arī Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrā daļa prasa veikt šādu izvērtējumu, pirms tiek secināts, ka uz personas datu apstrādi žurnālistikas vajadzībām netiek piemēroti datu regulas noteikumi (izņemot 5. pantu). Turklāt, veicot to, svarīgi arī aplūkot, vai izvirzīto mērķi nav iespējams panākt bez personas datu apstrādes, proti, anonimizējot personas datus, kā rezultātā nav iespējams identificēt fizisko personu.

Senāta Administratīvo lietu departamentam lietā Nr. SKA-276/2017 bija nepieciešams izvērtēt, vai masu informācijas līdzeklis, publicējot internetā informāciju par privātpersonu un viņas ģimenes locekļiem, ir ievērojis fizisko personu datu apstrādi reglamentējošos normatīvos aktus. Senāts atzina, ka “pieteicējas tiesības publicēt rakstu arī internetā un attiecīgi saglabāt šīs ziņas, veidojot interneta ziņu arhīvu, izriet no tās tiesībām uz vārda brīvību. Šādā situācijā ir jāvērtē datu subjekta tiesību uz datu aizsardzību līdzsvars ar pieteicējas tiesībām uz vārda brīvību saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pantu.”⁷⁸ Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās apgabaltiesas spriedumu, jo tika secināts, ka tā nav veikusi pilnīgu pretējo interešu izvērtējumu: “Tiesa pamatoti ņēmusi vērā to, ka trešā persona nav publiski plaši pazīstama, kā arī raksta tēma neskar īpaši publiski nozīmīgus jautājumus, tomēr tiesa nav pietiekami analizējusi citus iepriekšējā punktā minētos kritērijus. Piemēram, ka trešā persona kopumā deva piekrišanu

⁷⁶ Turpat, 17.-18. punktu

⁷⁷ Sk.: Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 14. februāra spriedums lietā *Sergejs Buivids*, C-345/17, ECLI:EU:C:2019:122, 63. punkts

⁷⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 22. februāra spriedums lietā Nr. SKA-276/2017, 9. punkts

intervijai, kaut arī nozīmīgi ir tas, ka viņa raksta publicēšanas laikā varēja neapzināties, ka tas būs pieejams internetā, turklāt sasniegs tik plašas auditorijas tik ilgi pēc publicēšanas. Tāpat arī apstākļi, ka dati, kas norādīti intervijā, ir šobrīd mainījušies, nenozīmē, ka dati jāaktualizē, jo tas neatbilstu interneta arhīva mērķim, vienlaikus tiesai ir jāizvērtē raksta saturs un informācija par pieteicēju, ko tas atklāj. Tiesai arī nepieciešams izvērtēt pieteicējas tiesības uz vārda brīvību mazāk ierobežojošus līdzekļus, piemēram, jāņem vērā, ka mājaslapu izdevējiem ir iespēja meklētājprogrammu pakalpojumu sniedzējiem – tostarp ar tādu izslēgšanas protokolu kā „robot.txt” vai tādu kodu kā „noindex” vai „noarchive” palīdzību – norādīt, ka tie vēlas, lai noteikta informācija, kas publicēta to mājaslapā, tiktu pilnībā vai daļēji izslēgta no šo meklētājprogrammu automātiskajiem indeksiem [...]. Svarīgi novērtēt, vai tiks pietiekami efektīvi aizsargātas trešās personas intereses, izmantojot šādu līdzekli”.⁷⁹

Pētījumā aplūkoti arī citi Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros analizētas tiesības apstrādāt personas datus žurnālistikas vajadzībām. Pamatā šie nolēmumi, ņemot vērā, ka tajos skarts jautājums par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu, ir analizēti tiesu prakses apkopojuma 4. nodaļā “Lietas par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu”.

---

⁷⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 22. februāra spriedums lietā Nr. SKA-276/2017, 9. punkts

2. LIETAS PAR DATU VALSTS INSPEKCIJAS RĪCĪBU

2.1. Datu valsts inspekcijas kompetence fizisko personu datu apstrādes jomā

Šobrīd Datu valsts inspekcijas kompetence fizisko personu datu apstrādes jomā pamatā ir noteikta datu regulā un Fizisko personu datu aizsardzības likumā, kā arī likumā “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”, ar kuru Latvijas tiesību sistēmā ir ieviesta Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa direktīvā (ES) 2016/680 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (turpmāk – policijas direktīva). Savukārt līdz Fizisko personu datu apstrādes likuma un likuma “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” spēkā stāšanās dienai Datu valsts inspekcijas kompetenci fizisko personu datu apstrādes uzraudzības jomā pamatā noteica Fizisko personu datu aizsardzības likums.

Datu valsts inspekcijas kompetence fizisko personu datu apstrādes uzraudzības jomā ir noteikta arī citos normatīvajos aktos. Tā ir noteikta, piemēram, Gaisa kuģu pasažieru datu apstrādes likumā⁸⁰, Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā⁸¹, Informācijas tehnoloģiju drošības likumā⁸², Biometrijas datu apstrādes sistēmas likumā⁸³, Šengenas informācijas sistēmas darbības likumā⁸⁴, Elektronisko sakaru likumā⁸⁵, Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumā⁸⁶, Cilvēka genoma izpētes likumā⁸⁷, Konkurences likumā⁸⁸, likumā “Par Līgumu par Eiropas transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas sistēmu (EUCARIS)”⁸⁹, likumā “Par Protokolu, ar ko groza Līgumu Par Eiropas transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas sistēmu (EUCARIS)”⁹⁰ un likumā, ar ko ratificēta Konvencija par informācijas tehnoloģiju izmantošanu muitas vajadzībām.⁹¹ Pamatā šajos likumos Datu valsts inspekcijai nav piešķirta no Fizisko personu datu apstrādes likuma atšķirīga kompetence, bet gan vispārīgi norādīts, ka Datu valsts inspekcija veic uzraudzību par fizisko personu datu apstrādi.

Svarīgākais Datu valsts inspekcijas uzdevums ir uzraudzīt fizisko personu datu apstrādes reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu. Šāds Datu valsts inspekcijas uzdevums

⁸⁰ Sk. Gaisa kuģu pasažieru datu apstrādes likuma 19. panta ceturto daļu

⁸¹ Sk. Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 4. panta pirmo daļu un 13. panta piekto daļu

⁸² Sk. Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 7. panta ceturto daļu

⁸³ Sk. Biometrijas datu apstrādes likuma 16. pantu

⁸⁴ Sk. Šengenas informācijas sistēmas darbības likuma 4. panta trešo daļu

⁸⁵ Sk. Elektronisko sakaru likuma 4. panta ceturto daļu

⁸⁶ Sk. Informācijas sistēmas sabiedrības pakalpojumu likuma 12. panta pirmo daļu

⁸⁷ Sk. Cilvēka genoma izpētes likuma 21. pantu

⁸⁸ Sk. Konkurences likuma 26. panta 6¹ daļu

⁸⁹ Sk. likuma “Par Līgumu par Eiropas transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas sistēmu (EUCARIS)” 4. pantu

⁹⁰ Sk. likuma “Par Protokolu, ar ko groza Līgumu par Eiropas transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas sistēmu (EUCARIS)” 3. pantu

⁹¹ Sk. likuma “Par Konvenciju par informācijas tehnoloģiju izmantošanu muitas vajadzībām, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K 3. pantu, Līgumu par Konvencijas pagaidu piemērošanu starp noteiktām Eiropas Savienības dalībvalstīm, Protokolu par Eiropas Kopienu Tiesas sniegto Konvencijas iztulkošanu, pieņemot prejudiciālus nolēmumus, kas izstrādāts, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K 3. pantu, Deklarāciju par vienlaicīgu minētās Konvencijas un Protokola pieņemšanu un Deklarāciju, kas sniegta saskaņā ar Protokola 2. pantu” 3. pantu

ir noteikts datu regulā⁹², Fizisko personu datu apstrādes likumā⁹³ un likumā “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”⁹⁴, kā arī tas bija noteikts spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likumā.⁹⁵ Jāņem vērā, ka Datu valsts inspekcijas kompetencē ir uzraudzīt ne vien fizisko personu datu apstrādes darbības, kuras tiek veiktas privāto tiesību jomā, bet arī tādas apstrādes darbības, kas tiek veiktas publisko tiesību jomā, piemēram, kriminālprocesā, administratīvo pārkāpumu procesā un administratīvajā procesā. Tomēr ir arī tādas fizisko personu datu apstrādes darbības, kuru uzraudzība nav Datu valsts inspekcijas kompetencē. Pirmkārt, tās ir operatīvās darbības ietvaros veiktās apstrādes darbības, un ar tiesas spriešanu saistītas personas datu apstrādes darbības.⁹⁶ Otrkārt, tās ir tādas fizisko personu datu apstrādes darbības, uz kurām nav piemērojama datu regula un policijas direktīva, un tātad arī Fizisko personu datu apstrādes likums un likums “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”. Piemēram, tās ir tādas fizisko personu datu apstrādes darbības, ko veic fiziska persona tikai personiska vai mājsaimnieciska pasākuma gaitā vai kuras tiek veiktas tādas darbības gaitā, kas neietilpst Eiropas Savienības tiesību aktu darbības jomā⁹⁷ (piemēram, fizisko personu datu apstrādes darbības, kuras veic valsts drošības iestādes izlūkošanas un pretizlūkošanas ietvaros).

Pārskata periodā ir pieņemti vairāki Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros skarti jautājumi par Datu valsts inspekcijas kompetenci, īstenojot uzraudzību par fizisko personu datu apstrādi. Ņemot vērā, ka tajos ir aplūkoti atšķirīgi jautājumi, ir lietderīgi tos aplūkot atsevišķi.

Viens no šādiem nolēmumiem ir Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmums lietā Nr. SKA-921/2019, kurā tika izvērtēts jautājums par to, vai Administratīvā apgabaltiesa pamatoti atstājusi pieteicēja pieteikumu bez izskatīšanas tāpēc, ka pieteicējs nebija ievērojis attiecīgajai lietu kategorijai noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību, tas ir, pieteicējs pirms vērsšanās administratīvajā tiesā nebija vērsies Datu valsts inspekcijā ar apstrīdēšanas iesniegumu par Konkurences padomes veikto fizisko personu datu apstrādi.⁹⁸ Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās apgabaltiesas lēmumu, secinot, ka pieteicējs ir ievērojis attiecīgajai lietu kategorijai noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību. Senāta Administratīvo lietu departaments secināja, ka no Fizisko personu datu apstrādes likuma vai spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma normām

---

⁹² Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK 57. panta 1. punkta “a” apakšpunktu

⁹³ Sk. Fizisko personu datu apstrādes likuma 4. panta pirmo daļu

⁹⁴ Sk. likuma “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” 30. pantu

⁹⁵ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29. panta pirmo daļu

⁹⁶ Sk. likuma “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” 31. pantu

⁹⁷ Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK 2. panta 2. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa direktīva (ES) 2016/680 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI 2. panta 3. punktu

⁹⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 22. februāra lēmums lietā Nr. SKA-921/2019

neizriet tas, ka personas datu aizsardzības jomā Datu valsts inspekcija būtu funkcionāli augstāka iestāde attiecībā pret citām valsts pārvaldes iestādēm vai ka personai būtu pienākums ar apstrīdēšanas iesniegumu par citas valsts pārvaldes iestādes rīcību, kura saistīta ar personas datu apstrādi, vērsties tieši Datu valsts inspekcijā. Senāta Administratīvo lietu departaments paskaidroja, ka: “Minētās tiesību normas tikai regulē inspekcijas kā neatkarīga uzrauga lomu personas datu aizsardzībā, tostarp paredzot inspekcijas tiesības savas kompetences ietvaros izdot administratīvos aktus un uzlikt tiesiskos pienākumus. Taču personas datu aizsardzības uzraudzība ir inspekcijas patstāvīgā kompetencē īpaši nodota publiskā funkcija, kurā tā nedalās ar citām valsts pārvaldes iestādēm. Tādēļ inspekcijas tiesības izdot administratīvos aktus un uzlikt tiesiskos pienākumus nav saprotamas tādējādi, ka inspekcija apstrīdēšanas kārtībā pārskata citu iestāžu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību”.⁹⁹

Senāta Administratīvo lietu departaments pamatoti atzinis, ka Datu valsts inspekcija nepārskata citu valsts pārvaldes iestāžu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību apstrīdēšanas kārtībā. Proti, personai pirms pieteikuma iesniegšanas administratīvajā tiesā par valsts pārvaldes iestādes veiktu fizisko personu datu apstrādi nav jāvēršas Datu valsts inspekcijā ar apstrīdēšanas iesniegumu, jo normatīvie akti nenoteic Datu valsts inspekciju kā institūciju, kurā persona varētu apstrīdēt citu valsts pārvaldes iestāžu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību fizisko personu datu apstrādes jomā. Secīgi personas nevēršanos Datu valsts inspekcijā ar apstrīdēšanas iesniegumu par citas valsts pārvaldes iestādes administratīvo aktu vai faktisko rīcību nevar uzskatīt arī par lietas ārpusstiesas izskatīšanas kārtības neievērošanu. Tāpat Senāta Administratīvo lietu departaments lēmumā pamatoti ir atzinis, ka no datu regulas 79. panta 1. punkta izriet, ka vērsšanās administratīvajā tiesā pret pārzini vai apstrādātāju un vērsšanās Datu valsts inspekcijā ir alternatīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, un datu subjektam ir tiesības izmantot kā vienu, tā otru.¹⁰⁰ Vienlaikus jānorāda, ka starp šiem abiem tiesību aizsardzības līdzekļiem pastāv arī noteiktas atšķirības. Ja persona var vērsties administratīvajā tiesā tikai saistībā ar kādu no likumā noteiktajiem pieteikuma priekšmetiem¹⁰¹, tad, lai persona varētu vērsties Datu valsts inspekcijā saistībā ar valsts pārvaldes iestādes veiktu fizisko personu datu apstrādi, nav nepieciešams konstatēt, ka šī fizisko personu datu apstrāde ir uzskatāma par faktisko rīcību vai kādu citu administratīvajām tiesām pakļautu pieteikuma priekšmetu. Attiecībā uz personas tiesībām vērsties Datu valsts inspekcijā nav juridiska nozīme tam, vai valsts pārvaldes iestāde, apstrādājot fizisko personu datus, rīkojas publisko tiesību jomā vai privāto tiesību jomā, jo Datu valsts inspekcijas kompetencē ietilpst uzraudzīt arī tādu apstrādi, kas veikta publisko tiesību jomā.

Iepriekš Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1123/2016 bija atzinis, ka atbilstoši spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29. panta pirmajai daļai, trešās daļas 2. punktam un 31. pantam privātpersonai pirms vērsšanās tiesā par Labklājības ministrijas veiktu prettiesisku datu apstrādi bija jāvēršas Datu valsts inspekcijā.¹⁰² Izskatāmajā lietā līdzpieteicēji nebija vērsušies Datu valsts inspekcijā. Tomēr tiesvedība tika

⁹⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 22. februāra lēmums lietā Nr. SKA-921/2019, 6. punkts

¹⁰⁰ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 22. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-921/2019 8. punktu

¹⁰¹ Sk. Administratīvā procesa likuma 184. pantu

¹⁰² Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1123/2016 5. punktu

izbeigta citu iemeslu dēļ, jo jautājums par Labklājības ministrijas faktisko rīcību šajā lietā netika izvērtēts, tādēļ, ka līdzpieteicēji nebija izsacījuši šādu prasījumu pietiekami skaidri.¹⁰³ Tiesas nolēmumā izdarītais secinājums, ka “privātpersonai pirms vēršanās tiesā par Labklājības ministrijas veiktu prettiesisku datu apstrādi bija jāvēršas Datu valsts inspekcijā” nav pareizs. Kā minēts iepriekš, vēršanās Datu valsts inspekcijā ir viens no iespējamajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, bet ne vienīgais, kad datu subjekta ieskatā tiek nepamatoti apstrādāti tā personas dati. Datu valsts inspekcija nav institūcija, kurā varētu apstrīdēt citu valsts pārvaldes iestāžu administratīvos aktus vai faktisko rīcību.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-346/2007 izteica vairākas atziņas par Datu valsts inspekcijas kompetenci, uzraugot fizisko personu datu apstrādes reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu. Izskatāmajā lietā laikraksts bija publicējis fiziskas personas fotogrāfiju ar viņas ieskatā godu un cieņu aizskarošu uzrakstu. Šī persona iesniedza sūdzību Datu valsts inspekcijā, kura konstatēja, ka laikraksts nav pārkāpis fizisko personu datu apstrādes reglamentējošos normatīvos aktus. Privātpersonas ieskatā Datu valsts inspekcijai bija nepieciešams atzīt fotogrāfiju publicēšanu arī par personas godu aizskarošām. Šajā sakarā Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja sekojošo: “apgabaltiesa pareizi nošķīrusi Datu valsts inspekcijas kompetenci tieši saistībā ar personas datu apstrādi. Proti, datu apstrādes jēdziens konkrētajā gadījumā aprobežojas tieši ar pašiem personas datiem, bet ne ar kontekstu, kādā tie tiek ievietoti [..]. Personas datu apstrāde [..] ir jebkuras ar personas datiem veiktas darbības [..] Taču tas nenozīmē, ka Datu valsts inspekcija būtu kompetenta izvērtēt kopumā jebkuru darbību, kas ietver personas datu izmantošanu. Tas pārsniegtu šīs valsts pārvaldes iestādes kompetenci. Tā kā pieteicējas fotogrāfijai pievienotais uzraksts nav personas dati, tad Datu valsts inspekcijas kompetencē neietilpst uzraksta satura vērtēšana saistībā ar personas tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, tiesībām uz goda un cieņas aizsardzību. Šāda kompetence būtu vispārējās jurisdikcijas tiesai, ja pieteicēja vērstos tiesā ar attiecīgu prasības pieteikumu sakarā ar tās privāto tiesību aizskārumu. Līdzīgi, ja laikraksts publicētu rakstu par kādu personu, minot rakstā šīs personas vārdu un uzvārdu (kas paši par sevi ir personas dati), tad apvainojošs raksta saturs ir vērtējams nevis kā prettiesiska datu apstrāde, bet gan kā iespējams personas cieņas vai goda aizskārums. Šāda veida tiesisko attiecību vērtējums, reizē ar personas datiem izvērtējot arī pārējo publikācijas saturu un tā ietekmi uz personas cieņu un godu, acīmredzami būtu ārpus Datu valsts inspekcijas kā tieši datu apstrādes uzraudzības institūcijas kompetences”.¹⁰⁴

Senāta Administratīvo lietu departamenta atziņa var tikt attiecināta arī uz Datu valsts inspekcijas kompetenci, kas noteikta ar Fizisko personu datu apstrādes likumu un datu regulu. Proti, Datu valsts inspekcijas kompetencē nav atzīt to, ka konkrēts raksts vai citādā veidā publicēta informācija aizskar fiziskās personas godu un cieņu. Datu valsts inspekcijas kompetencē ir pārbaudīt tikai to, vai personas datu apstrādē ir ievērotas visas fizisko personu datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu prasības, piemēram, vai personas datu apstrādei ir tiesisks pamats un vai ir ievēroti personas datu apstrādes principi. Tiesības labot personas datus nesniedzas tiktāl, ka Datu valsts inspekcija pēc attiecīga datu subjekta lūguma varētu izvērtēt publicētās informācijas patiesumu.

---

¹⁰³ Turpat

¹⁰⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 9. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-346/2007, 9. punkts

No Senāta Administratīvo lietu departamenta prakses izriet, ka Datu valsts inspekcija nav vienīgā institūcija, kura var konstatēt personas datu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumu. Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-260/2015 ir skaidrojis šādi: “Tas, ka Datu aizsardzības likums noteic Datu valsts inspekcijas kompetenci veikt personas datu aizsardzības uzraudzību un, konstatējot pārkāpumus personas datu apstrādē, uzlikt administratīvos sodus, neizslēdz iespēju personai piemērot cita veida sodu, proti, disciplinārsodu. Turklāt konkrētajā gadījumā nav konstatēts, ka Datu valsts inspekcija pieteicējam būtu piemērojusi administratīvo sodu”.¹⁰⁵ Izskatāmajā lietā Latvijas Republikas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisija bija piemērojusi zvērinātam advokātam disciplinārsodu, un viens no pārkāpumiem bija arī pārkāpums fizisko personu datu apstrādes jomā, proti, personas datu apstrāde bez tiesiska pamata (zvērināts advokāts ierakstīja sarunu ar citu zvērinātu advokātu, un šo sarunu nodeva savai klientei). No Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmuma pamatoti izriet secinājums, ka arī citas institūcijas, kuras izskata disciplinārlietas, var konstatēt personas datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumu, un par to piemērot disciplinārsodu, ja viens no disciplinārajiem pārkāpumiem ir normatīvo aktu pārkāpums.

No tiesu prakses izriet, ka ir iespējama arī tāda situācija, ka personas datu apstrādes darbības attiecībā uz bērnu izvērtē bāriņtiesa. No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmuma lietā Nr. SKA-864/15 izriet, ka strīds starp vecākiem par to, ka bērna tēvs publicē bērnu fotogrāfijas internetā, ir strīds par aizgādības tiesību īstenošanu. Ja vecāku starpā pastāv šāds strīds, tad vecāku domstarpības par bērna fotogrāfiju publiskošanu internetā atbilstoši Bāriņtiesu likuma 19. panta otrajai daļai izšķir bāriņtiesa.¹⁰⁶ Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka: “jautājums par bērna fotogrāfiju publiskošanu internetā ir saistāms gan ar bērna pamattiesību uz privātās dzīves neaizskaramību aizsardzību, gan ar vecāku pienākumu rūpēties par bērnu drošību”.¹⁰⁷ Tātad jautājums par bērna fotogrāfijas publiskošanu internetā skatāms arī fizisko personu datu apstrādes reglamentējošo normatīvo aktu kontekstā.

2.2. Administratīvajā tiesā pārsūdzama Datu valsts inspekcijas rīcība

Pārskata periodā pieņemti atsevišķi Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros izvērtēts jautājums par to, kāda Datu valsts inspekcijas rīcība vispār ir pārsūdzama administratīvajā tiesā.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1050/2013 izvērtēja jautājumu par to, vai Datu valsts inspekcijas vēstule, kurā ietverts gan spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma normu pārkāpuma konstatējums, gan ieteikums turpmāk ievērot likumu, ir uzskatāma par administratīvu aktu, un tādējādi pakļauta administratīvo tiesu kontrolei.¹⁰⁸ Lietā tika secināts, ka Datu valsts inspekcijas vēstule nav administratīvs akts, jo tas nerada tiesiskas sekas: “viena no administratīvā akta pazīmēm ir tā tiesiskā ietekme.

¹⁰⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 18. septembra spriedums lietā Nr. SKA-260/2015, 12. punkts

¹⁰⁶ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 25. jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-864-15 9. punktu

¹⁰⁷ Turpat, 8. punktu

¹⁰⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 6. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1050/2013

Ieteikuma rakstura secinājumam šādas ietekmes uz privātpersonas subjektīvajām tiesībām nav, jo ieteikumam nav saistoša rakstura. Arī vācu tiesību doktrīnā atzīts, ka ieteikums ievērot likumu ir iestādes rīcība, kurai pēc savas izpausmes iztrūkst gribas noregulēt tiesisko situāciju privātpersonai saistoši [..]. Tādējādi ieteikumam turpmāk ievērot Fizisko personu datu aizsardzības likumu nav saistoša rakstura, tas nerada konkrētas tiesiskās sekas. Tiesisko attiecību, tostarp pārkāpuma konstatējumam, var būt tiesiska ietekme [..]. [..] likuma normu pārkāpuma konstatējumam var būt divējāda izpausme: vienkāršs iestādes uzskata vai ziņu konstatējums vai arī konstatējums, ar kuru iestādes mērķis ir bijis tiesiski saistoši noregulēt tiesisko attiecību, jo īpaši tad, ja no tiesiskajām attiecībām izrietošie pienākumi vai tiesības nav skaidras un ir uzskatītas par noskaidrojamām [..]. [..] Datu valsts inspekcija izpildījusi savu funkciju personas datu aizsardzības uzraudzībā, taču neierosinot administratīvā pārkāpuma lietu un nepiemērojot administratīvo sodu. Inspekcija nav izteikusi lietā apskatāmo konstatējumu arī kādā no Fizisko personu datu aizsardzības likumā tieši norādītiem gadījumiem, kad izdodams administratīvais akts. Arī vērtējot inspekcijas vēstuli kopumā, secināms, ka inspekcijas konstatējums ir drīzāk iestādes viedoklis likuma piemērošanas jautājumā konkrētos apstākļos, nevis pieteicēja tiesisko stāvokli ietekmējošs konstatējums. Pieteicējs arī nav norādījis, kā konkrēti inspekcijas konstatējums tieši ietekmētu viņa tiesisko stāvokli”.¹⁰⁹

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-747/2014 ir atzinis, ka: “Datu valsts inspekcija, veicot savas funkcijas fizisko personu datu aizsardzības jomā, konstatējot pārkāpumus, ir kompetenta izdot administratīvos aktus, tostarp uzlikt tiesiskos pienākumus. Attiecīgi privātpersonai ir tiesības prasīt, lai iestāde izdod šādu administratīvo aktu. Ja iestāde atteikusi izdot administratīvo aktu, tiesā ir pieļaujams vērsties ar pieteikumu par administratīvā akta izdošanu [..]. Administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā lēmuma (arī lēmuma par lietas neierosināšanu vai lēmuma nepieņemšanu vispār) tiesiskums nav pakļauts tiesas kontrolei administratīvā procesa kārtībā”.¹¹⁰ Izskatāmās lietas ietvaros privātpersona bija vērsusies Datu valsts inspekcijā ne vien, lai konstatētu, ka cita privātpersona ir pārkāpusi fizisko personu datu apstrādi reglamentējošos normatīvos aktus, bet arī, lai par šo pārkāpumu tai tiktu piemērots administratīvais sods.

2.3. Tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas lēmumus

Atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likuma 23. pantam Datu valsts inspekcija, pieņemot datu regulas 58. pantā noteiktos lēmumus, attiecībā uz tiesiskā pienākuma uzlikšanu piemēro Administratīvā procesa likumu un attiecībā uz administratīvajiem sodiem – administratīvo pārkāpumu lietvedību (procesu) regulējošos normatīvos aktus, ciktāl Fizisko personu datu apstrādes likums un datu regula nenosaka citādi. Tātad Datu valsts inspekcijas lēmumus, ievērojot arī Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. pantā noteikto, var apstrīdēt un pārsūdzēt attiecīgi Administratīvā procesa likumā un Administratīvās atbildības likumā noteiktajā kārtībā.

¹⁰⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 6. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1050/2013, 8.-11. punkts

¹¹⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 3. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-747/2014, 6.-7. punkts

Fizisko personu datu apstrādes likums nenoteic atšķirīgus noteikumus par to, kas ir tiesīgs apstrīdēt un pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas administratīvos aktus un faktisko rīcību. Šajā sakarā ir piemērojami vispārējie Administratīvā procesa likumā ietvertie noteikumi.

Pārskata periodā ir pieņemts Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmums lietā Nr. SKA-1571/2017, kurā izvērtēts jautājums par to, vai tiesu izpildītājs ir tiesīgs pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas lēmumu, ar kuru viņam noteikts pastāvīgs aizliegums veikt personas datu apstrādi.¹¹¹ Izskatāmajā lietā Administratīvā rajona tiesa atteicās pieņemt tiesu izpildītāja pieteikumu, konstatējot, ka pieteikumu nav iesniegusi privātpersona un nav arī konstatējams izņēmuma gadījums, kad publisko tiesību juridiskā persona var būt pieteicējs. Senāta Administratīvo lietu departaments pamatoti atzina, ka Administratīvās rajona tiesas lēmums ir atceļams un lietā nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka tiesu izpildītāji ir uzskatāmi par valsts amatpersonām, bet gan tam, vai konkrētais Datu valsts inspekcijas lēmums ietekmē tiesu izpildītāju kā privātpersonu. Tika konstatēts, ka: “zvērīnāti tiesu izpildītāji ir brīvo juridisko profesiju pārstāvji (Tiesu izpildītāju likuma 133. pants), kas vispārīgi negūst ienākumus no valsts budžeta [...] bet gan paši ir atbildīgi par ienākumu gūšanu [...]. [...] zvērīnāti tiesu izpildītāji savā profesionālajā darbībā ir finansiāli patstāvīgi [...]. [...] neskatoties uz to, ka zvērīnāti tiesu izpildītāji amata darbībā ir pielīdzināti valsts amatpersonām, viņi kā brīvo juridisko profesiju pārstāvji profesionāli ir finansiāli patstāvīgas pašnodarbinātas personas [...]. [...] pārsūdzētajā Datu valsts inspekcijas lēmumā noteiktais aizliegums pieteicējam veikt personas datu apstrādi un uzliktais pienākums iznīcināt pieteicēja rīcībā esošās personu apliecinošu dokumentu kopijas var tieši ietekmēt viņa kā zvērīnāta tiesu izpildītāja profesionālo darbību. Attiecīgi tas var ietekmēt arī viņa kā finansiāli patstāvīgas pašnodarbinātas personas ienākumus, kas nozīmē, ka pārsūdzētais lēmums ietekmē pieteicēju kā privātpersonu.”¹¹²

Pārskata periodā ir pieņemts arī Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmums, kurā nav apšaubītas valsts pārvaldes iestādes (kura pārstāv Latvijas Republiku kā sākotnējo publisko tiesību juridisko personu) tiesības pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas izdotos administratīvos aktus administratīvajā tiesā. Lietā Nr. SKA-148/2019 netika apšaubīts tas, ka Uzņēmumu reģistram ir tiesības pārsūdzēt Datu valsts inspekcijas lēmumu, ar kuru konstatēts, ka Uzņēmumu reģistrs ir pārkāpis fizisko personu datu apstrādes prasības, un uzlikti vairāki tiesiskie pienākumi šo pārkāpumu novēršanai.¹¹³ Šis precedents ir aplūkošanas vērts jau vien tāpēc, ka gan Uzņēmumu reģistrs, gan Datu valsts inspekcija ir tiešās pārvaldes iestādes, un abas no tām atrodas Ministru kabineta padotībā.

Parasti strīdi starp tiešās pārvaldes iestādēm nebūs izskatāmi administratīvajā tiesā, un tie būs atrisināmi citādi, piemēram, ar augstākas iestādes starpniecību. Attiecīgi vienai tiešās pārvaldes iestādei parasti nav tiesību pārsūdzēt citas tiešās pārvaldes iestādes rīcību tiesā. Tomēr Datu valsts inspekcija, lai arī ir tiešās pārvaldes iestāde un atrodas Ministru kabineta padotībā, nav tipiska tiešās pārvaldes iestāde. Datu valsts inspekcijas svarīgākais uzdevums ir

¹¹¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1571/2017

¹¹² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1571/2017, 7.-8. punkts

¹¹³ Latvijas Republikas Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-148/2019

uzraudzīt fizisko personu datu apstrādes reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu. Šāds uzdevums ir noteikts datu regulā¹¹⁴ un Fizisko personu datu apstrādes likumā¹¹⁵, kā arī tas bija noteikts spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likumā.¹¹⁶ Tātad Datu valsts inspekcijas kompetencē ir uzraudzīt arī to, kā fizisko personu datu apstrādi regulējošos normatīvos aktus ievēro tāda tiešās pārvaldes iestāde kā Uzņēmumu reģistrs. Turklāt Datu valsts inspekcijas savas funkcijas īsteno neatkarīgi. Tas izrietēja no Fizisko personu datu aizsardzības likuma¹¹⁷, kas bija spēkā izskatāmajā lietā, un arī izriet no Fizisko personu datu apstrādes likuma¹¹⁸, kurš ir spēkā pētījuma izstrādes laikā un ar kuru Datu valsts inspekcijas neatkarība ir vēl vairāk nostiprināta, ievērojot datu regulas 52. pantā minēto. Gan no Fizisko personu datu aizsardzības likuma izrietēja, gan no Fizisko personu datu apstrādes likuma izriet, ka Datu valsts inspekcijas administratīvos aktus drīkst atcelt tikai pati Datu valsts inspekcija un administratīvā tiesa.¹¹⁹ Administratīvā procesa likuma 31. panta trešajā daļā izsmēloši noteikti tie gadījumi, kad publisko tiesību juridiskā persona var būt pieteicējs administratīvajā tiesā: 1) lietās par publisko tiesību līgumiem; 2) gadījumos, kad publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība; 3) citos ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos. Publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība gadījumos, kad tas atrodas salīdzināmā situācijā ar privātpersonu un konkrētajā gadījumā ir pakļauts tādiem pašiem tiesību priekšrakstiem kā privātpersona.¹²⁰ Kā norādīts tiesību doktrīnā: “spēja būt par adresātu ir atkarīga no tā, vai konkrētajā gadījumā publisko tiesību subjekts ir savās tiesībās aizskarts tāpat kā privātpersona”.¹²¹ Izskatāmajā lietā pieteicējs – Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona, kuru pārstāvēja Uzņēmumu reģistrs –, atrodas salīdzināmā situācijā ar privātpersonu un konkrētajā gadījumā ir pakļauts tādiem pašiem tiesību priekšrakstiem kā privātpersona.

Tādēļ no Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-148/2019 pamatoti izriet, ka Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona, kuru pārstāvēja Uzņēmumu reģistrs, drīkstēja būt pieteicējs un pārsūdzēt attiecībā uz to pieņemto Datu valsts inspekcijas lēmumu administratīvajā tiesā.

2.4. Personas iekļaušana datu aizsardzības speciālistu sarakstā

Atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likuma 4. panta pirmās daļas 4. punktam Datu valsts inspekcijas uzdevums ir nodrošināt datu aizsardzības speciālistu kvalifikācijas pārbaudi un uzturēt kvalifikācijas eksāmenu nokārtojušo datu aizsardzības speciālistu sarakstu. Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā iekļaujamas tikai tās personas, kuras ir nokārtojušas kvalifikācijas eksāmenu.¹²² Kvalifikācijas eksāmenu organizē Datu

¹¹⁴ Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK 57. panta 1. punkta “a” apakšpunktu

¹¹⁵ Sk. Fizisko personu datu apstrādes likuma 4. panta pirmo daļu

¹¹⁶ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29. panta pirmo daļu

¹¹⁷ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29. panta pirmo daļu

¹¹⁸ Sk. Fizisko personu datu apstrādes likuma 3. panta trešo, ceturto un piekto daļu

¹¹⁹ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 31. pantu un Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. pantu

¹²⁰ Sk. Administratīvā procesa likuma 27. panta otro daļu

¹²¹ Sk. Aperāne K. Administratīvā procesa likuma 27. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 336. lpp.

¹²² Sk. Fizisko personu datu apstrādes likuma 18. panta pirmās daļas otro teikumu

valsts inspekcija.¹²³ Tas nozīmē, ka atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likumam tikai tāds datu aizsardzības speciālists, kurš nokārtojis Datu valsts inspekcijas organizēto kvalifikācijas eksāmenu, ir iekļaujams Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā.

Salīdzinot ar spēku zaudējušo Fizisko personu datu aizsardzības likumu, ar datu regulu un Fizisko personu datu apstrādes likumu ir ievērojami mainīts regulējums attiecībā uz datu aizsardzības speciālistiem. Spēku zaudējušais Fizisko personu datu aizsardzības likums paredzēja to, ka Latvijas Republikā par datu aizsardzības speciālistu var būt tikai tāda persona, kurai ir augstākā izglītība tiesību zinātņu, informācijas tehnoloģiju vai līdzīgā jomā un kura ir apmācīta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.¹²⁴ Šādas personas tika reģistrētas Datu valsts inspekcijā¹²⁵, un tikai Datu valsts inspekcijā reģistrētās personas varēja tikt uzskatītas par datu aizsardzības speciālistiem, kurus norīkojot, pārzinis atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 21. pantam drīkstēja neregistrēt personas datu apstrādi Datu valsts inspekcijā.¹²⁶ Savukārt datu regula un Fizisko personu datu apstrādes likums neizvirza konkrētas izglītības prasības personai – datu aizsardzības speciālistam –, kā arī nenosaka, ka par datu aizsardzības speciālistu ir uzskatāma tikai tāda persona, kura nokārtojusi Datu valsts inspekcijas organizēto kvalifikācijas eksāmenu un iekļauta Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā. Atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likuma 17. pantam par datu aizsardzības speciālistu var norīkot arī tādu personu, kura nav iekļauta Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā.

Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punkts noteic, ka: “Personas, kuru dati ir iekļauti Datu valsts inspekcijas datu aizsardzības speciālistu reģistrā pirms šā likuma spēkā stāšanās dienas un kuras nav no šā reģistra izslēgtas, iekļauj datu aizsardzības speciālistu sarakstā, ja tās sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas iesniedz attiecīgu rakstveida lūgumu inspekcijas direktoram”.

Pārskata periodā ir pieņemti trīs Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi lietās, kurās Datu valsts inspekcija ir atteikusies iekļaut personu datu aizsardzības speciālista sarakstā, pamatojoties uz to, ka tā ir nokavējusi Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punktā minēto termiņu, kādā iesniedzams rakstveida lūgums par iekļaušanu datu aizsardzības speciālistu sarakstā.¹²⁷ Visās šajās lietās, secinot, ka persona ir nokavējusi Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punktā minēto termiņu, Senāta Administratīvo lietu departaments ir atstājis negrozītu Administratīvās rajona tiesas lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282. panta 2. punktu.¹²⁸ Pieņemtie tiesas lēmumi ir saturiski līdzīgi, tāpat kā tajos izteiktās atziņas. Turpmāk tiks norādītas svarīgākās atziņas, kuras izriet no šiem Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumiem.

¹²³ Sk. Fizisko personu datu apstrādes likuma 19. panta pirmo daļu

¹²⁴ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 21.¹ panta otro daļu

¹²⁵ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 21.¹ panta ceturto daļu

¹²⁶ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 21. pantu

¹²⁷ Latvijas Republikas Senāta 2020. gada 11. februāra lēmums lietā Nr. SKA-862/2020, Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 8. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1007/2020 un Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 28. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1015/2020

¹²⁸ Administratīvā procesa likuma 282. panta 2. punkts noteic, ka: “Tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu”

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1015/2020 ir atzinis, ka “Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punktā noteiktais termiņš ir materiāltiesisks termiņš, kura atjaunošana tiesību normās nav paredzēta”.¹²⁹

No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumiem lietā Nr. SKA-862/2020 un Nr. SKA-1007/2020 izriet, ka atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likumam personai subjektīvās tiesības tikt iekļautai Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā var rasties divos gadījumos. Pirmkārt, saskaņā ar Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punktu, ja persona atbilst šajā punktā noteiktajām pazīmēm, proti, ja persona bija iekļauta datu aizsardzības speciālistu reģistrā vēl pirms šā likuma spēkā stāšanās un nebija no tā izslēgta, un šajā punktā noteiktajā termiņā iesniedza attiecīgu lūgumu. Otrkārt, saskaņā ar Fizisko personu datu apstrādes likuma 19. panta otro daļu, ja persona, kura neatbilst šā likuma pārejas noteikumu 4. punktā norādītajām pazīmēm vai kura atbilst minētajām pazīmēm, bet kura ir nokavējusi šajā punktā noteikto termiņu attiecīga lūguma iesniegšanai, nokārto datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas eksāmenu.¹³⁰

No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumiem lietā Nr. SKA-862/2020 un Nr. SKA-1007/2020 izriet, ka ar Fizisko personu datu apstrādes likuma 19. panta otrajā daļā ietvertu kvalifikācijas eksāmenu ir saprotams tieši tāds pārbaudījums, kas ir norisinājies jau pēc Fizisko personu datu apstrādes likuma spēkā stāšanās brīža. Pretējā gadījumā, attiecinot likuma 19. panta otrajā daļā noteiktās tiesības arī uz tām personām, kuras kvalifikācijas pārbaudījumu bija nokārtojušas atbilstoši iepriekš spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem, Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punkts zaudētu jebkādu nozīmi, jo visas personas, kurām šajā pārejas noteikumu punktā noteiktās tiesības būtu ierobežotas laikā, šādas tiesības neierobežoti ilgi varētu izlietot saskaņā ar Fizisko personu datu apstrādes likuma 19. panta otro daļu.¹³¹

No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumiem lietā Nr. SKA-862/2020 un Nr. SKA-1007/2020 izriet, ka gadījumā, ja persona nav, izmantojot Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punktu, lūgusi viņu iekļaut Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā, pamatojoties uz agrāk piešķirtu datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju, tad priekšnoteikums – kvalifikācijas eksāmena kārtošana – ir skaidri likumā noteikts un nav nesamērīgs, ievērojot ka saraksta būtība tieši ir identificēt personas, kuras šādu eksāmenu ir nokārtojušas (Fizisko personu datu apstrādes likuma 18. panta pirmā daļa).¹³²

No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmuma lietā Nr. SKA-1007/2020 izriet šāda atziņa: tas, ka persona nav iekļauta Datu valsts inspekcijas uzturētajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā, nenozīmē, ka līdz ar to viņai tiek atņemtas iespējas strādāt par datu aizsardzības speciālistu. Datu regula neparedz, ka personai, kura pilda personas datu

¹²⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 28. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1015/2020, 4. punkts

¹³⁰ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 11. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-862/2020 7. punktu un 2020. gada 8. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1007/2020 8. punktu

¹³¹ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 11. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-862/2020 8. punktu un 2020. gada 8. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1007/2020 9. punktu

¹³² Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 11. februāra lēmuma lietā Nr. SKA-862/2020 10. punktu un 2020. gada 8. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1007/2020 10. punktu

aizsardzības speciālista pienākumus, pirms tam būtu obligāti jānokārto prasmju un zināšanu pārbaude.¹³³

No Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmuma lietā Nr. SKA-1015/2020 izriet, ka Datu valsts inspekcijas vestā datu aizsardzības speciālistu saraksta mērķis ir identificēt un nodrošināt informācijas pieejamību par tiem speciālistiem, kuri ir nokārtojuši kvalifikācijas eksāmenu, nevis piešķirt tiesības veikt datu aizsardzības speciālista pienākumus. Tātad personas neiekļaušana Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā neliedz personai pildīt datu aizsardzības speciālista pienākumus.¹³⁴

Visos gadījumos Senāta Administratīvo lietu departaments ir pareizi interpretējis Fizisko personu datu apstrādes likuma normas attiecībā uz personas iekļaušanu Datu valsts inspekcijas vestajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā. Tāpat Senāta Administratīvo lietu departaments ir pareizi noteicis Datu valsts inspekcijas vestā datu aizsardzības speciālista saraksta mērķi. Proti, šī saraksta mērķis ir nevis izsmeļoši noteikt, kuras personas var norīkot par datu aizsardzības speciālistiem, bet gan apkopot un padarīt publiski pieejamu informāciju par personām, kuras ir nokārtojušas Datu valsts inspekcijas organizēto datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas eksāmenu, vai arī tādām personām, kuras ir iekļautas šajā sarakstā, pamatojoties uz Fizisko personu datu apstrādes likuma pārejas noteikumu 4. punktu. Attiecīgi atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likuma 17. pantam un datu regulas 37. panta 1. punktam tas ir pārziņa un apstrādātāja pienākums iecelt datu aizsardzības speciālistu, un Datu valsts inspekcijas vestais datu aizsardzības speciālistu saraksts tika veidots tikai un vienīgi tāpēc, lai sniegtu pārziņiem un apstrādātājiem informāciju par personām, kurām ir zināšanas personas datu aizsardzības jomā.¹³⁵ Attiecīgi tas ir pārziņa vai apstrādātāja pienākums iecelt datu regulas 37. panta 5. punktam atbilstošu datu aizsardzības speciālistu, un pārzinim vai apstrādātājam, pat izvēloties kādu no Datu valsts inspekcijas vestajā sarakstā iekļautajiem datu aizsardzības speciālistiem, ir pienākums pārliecināties par attiecīgā datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju un spēju pildīt datu regulas 39. pantā minētos pienākumus. Tas izvērtējams, ņemot vērā personas datu apstrādes raksturu un aizsardzību, kas nepieciešama personas datiem, kurus apstrādā pārzinis vai apstrādātājs.¹³⁶

---

¹³³ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 8. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1007/2020 10. punktu

¹³⁴ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 28. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-1015/2020 7. punktu

¹³⁵ Sk. Fizisko personu datu apstrādes likuma anotāciju. Pieejama Saeimas tīmekļvietnē izveidotajā likumprojektu

reģistrā: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/C74799DB57161C61C225825000483C5F>

¹³⁶ Sk.: Voigt P., Bussche A. The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide. Cham: Springer International Publishing, 2017, p. 56.-57

3. LIETAS PAR DATU SUBJEKTU TIESĪBU ĪSTENOŠANU

3.1. Tiesības vērsties administratīvajā tiesā par personas datu apstrādi

Administratīvā procesa likuma 184. pants nosaka administratīvajām tiesām pakļautus pieteikuma priekšmetus. Tas nozīmē, ka privātpersona drīkst vērsties administratīvajā tiesā par personas datu apstrādi tikai tad, ja pastāv kāds no Administratīvā procesa likuma 184. pantā uzskaitītajiem pieteikuma priekšmetiem, parasti – iestādes izdots administratīvs akts vai veikta faktiskā rīcība, retāk – būtisks procesuāls pārkāpums administratīvā akta izdošanā.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-346/2007 atzina, ka: “Administratīvajā tiesā privātās dzīves aizskārumu pārbaude varētu notikt pamatā divos gadījumos: 1) ja iejaukšanās notikusi, valsts pārvaldes iestādei izdodot administratīvo aktu vai izdarot faktisko rīcību; 2) ja aizskārumu pieļāvusi cita privātpersona taču konkrētai valsts pārvaldes iestādei ir kompetence pārbaudīt šīs tiesiskās attiecības starp privātpersonām, pieņemt šīm personām saistošus lēmumus, un šādā gadījumā tiesā būtu pārbaudāms, vai valsts iestāde pareizi izmantojusi tai piešķirto valsts varu privāttiesisko attiecību kontrolē”.¹³⁷

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1209/2019 atzina, ka: “ja iejaukšanās privātajā dzīvē notikusi, valsts pārvaldes iestādei izdodot administratīvo aktu vai izdarot faktisko rīcību, privātās dzīves aizskārums pārbaude veicama administratīvajā tiesā”.¹³⁸

Administratīvajā tiesā par personas datu apstrādi pamatā var vērsties, pārsūdzot Datu valsts inspekcijas izdotu administratīvo aktu, ar kuru konstatēts personas datu apstrādes prasību pārkāpums, kā arī pārsūdzot iestādes veiktu personas datu apstrādi (faktisko rīcību) vai lūdzot administratīvajai tiesai uzlikt par pienākumu iestādei veikt personas datu apstrādi (faktisko rīcību), piemēram, labot personas datus. Retāk administratīvajā tiesā jautājums par personas datu apstrādi var nonākt tad, kad privātpersona vēršas administratīvajā tiesā saistībā ar būtisku procesuālu pārkāpumu administratīvā akta izdošanā, un šis pārkāpums ir saistīts ar personas datu apstrādi.

No tiesu prakses apkopojuma aplūkotajiem Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem izriet tas, ka tiesu nolēmumos būtībā sastopami tikai tādi gadījumi, kad personas datu apstrāde atzīta par faktisko rīcību, saistībā ar kuru privātpersona vērsusies administratīvajā tiesā, vai kad privātpersona ir pārsūdzējusi Datu valsts inspekcijas izdotu administratīvo aktu, kas pieņemts, īstenojot uzraudzību par fizisko personu datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu. Aplūkotajos Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumos nav sastopami tādi gadījumi, kuros privātpersona vērsusies administratīvajā tiesā saistībā ar personas datu apstrādi kā būtisku procesuālu pārkāpumu administratīvā akta izdošanā.

---

¹³⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 9. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-346/2007, 9. punkts

¹³⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 25. jūlija lēmums lietā Nr. SKA-1209/2019, 7. punkts

3.1.1. Personas datu apstrāde kā faktiskā rīcība

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-295/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai Valsts policijas rīcību, veicot pieteicējas personas datu apstrādi, ir iespējams atzīt par faktisko rīcību. Personas datu apstrāde izpaudās kā dokumentu – tiesas nolēmuma kopijas civillietā, kas satur pieteicēja personas datus – iegūšana un to pievienošana “atteikumam uzsākt kriminālprocesu materiāliem”. Administratīvā apgabaltiesa šādu Valsts policijas rīcību bija atzinusi par faktisko rīcību, taču Senāta Administratīvo lietu departaments tam nepiekrīta, un pieņēma lēmumu izbeigt tiesvedību izskatāmajā administratīvajā lietā, pamatojot to ar šādiem argumentiem: “Lai gan atsevišķos gadījumos policijas amatpersonu rīcība var tikt atzīta par faktisko rīcību [..], procesuālās darbības kriminālprocesa ietvaros, tostarp policijas inspektora rīcība, kas vērsta uz apstākļu noskaidrošanu kriminālprocesuāla lēmuma pieņemšanai, nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā [..]. [..] pieteicējas datu apstrāde konkrētajā gadījumā saistīta ar nepieciešamību pieņemt kriminālprocesuālu lēmumu, nevis ar citiem motīviem. Savukārt rīcība, kas vērsta uz kriminālprocesuāla rakstura seku radīšanu, nav faktiskā rīcība”.¹³⁹

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1203/2016 izvērtēja jautājumu par to, vai Valsts policijas rīcība, pieprasot slimnīcai sniegt izziņu par pieteicēja atrašanos narkoloģisko un psihisko slimnieku uzskaitē (personas datiem), ir atzīstama par faktisko rīcību. Senāta Administratīvo lietu departaments atzina šādu rīcību par faktisko rīcību, norādot, ka: “darbības, kas veiktas kriminālprocesa ietvaros, nav pārbaudāmas administratīvā procesa kārtībā [..]. [..] pieteicēja sensitīvo datu apstrāde acīmredzot nebija saistīta ar kriminālprocesuāla lēmuma pieņemšanu, bet ar citiem motīviem. Tā kā policijas darbinieks pieprasījumu veica, izmantojot valsts varu, viņa rīcība pieskaitāma valstij un uzskatāma par faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē”.¹⁴⁰

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-136/2019 izriet, ka cietuma administrācijas rīcība, izmetot citiem ieslodzītajiem pieejamās atkritumu tvertnēs dokumentus, kas satur informāciju par pieteicēja privāto dzīvi (personas datus), ir atzīstama par faktisko rīcību.¹⁴¹ Senāta Administratīvo lietu departaments norādījis, ka: “pēc būtības apgabaltiesa ir atzinusi, ka ir notikusi pretiesiska faktiskā rīcība, jo iestāde dokumentu iznīcināšanas procesā nav nodrošinājusi pietiekamu kontroli, kā rezultātā pieteicēja personas dati kļuva pieejami citām personām”.¹⁴²

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1332/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai bāriņtiesas rīcība, sniedzot citas valsts iestādei līdzpieteicēju personas datus, ir atzīstama par faktisko rīcību.¹⁴³ Izskatāmajā lietā tika konstatēts, ka: “pamatojoties uz Salacgrīvas novada bāriņtiesas ar Tieslietu ministrijas starpniecību [..] sniegto informāciju, Apvienotajā Karalistē līdzpieteicēju nedzimušais bērns tika ierakstīts [..] bērnu aizsardzības

¹³⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 14. marta lēmums lietā Nr. SKA-295/2019, 8. punkts

¹⁴⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 1. augusta lēmums lietā Nr. SKA-1203/2016, 6.-8. punkts

¹⁴¹ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 23. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-136/2019 6. un 8. punktu

¹⁴² Turpat, 8. punktu

¹⁴³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 27. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1332/2019

reģistrā, lai novērtētu, vai nedzimušajam bērnam pastāv būtiska kaitējuma risks sakarā ar informāciju, ko sniegušas Latvijas iestādes, kā arī pēc dzimšanas bērns ticis izņemts no ģimenes [..]. [..] rajona tiesas tiesnesis nepamatoti uzskatījis, ka konkrētajā gadījumā Salacgrīvas novada bāriņtiesas darbība, vācot, apstrādājot un nosūtot datus [..] ir procesuāla darbība, jo no lietas materiāliem nav konstatējams konkrēts administratīvais vai kāds cits process, kura ietvaros šī informācija bija sniedzama [..]. [..] bāriņtiesas darbības rezultātā ir radies līdzpieteicēju tiesību uz privāto dzīvi aizskārums (personas tiesību uz datu aizsardzību aizskārums). Līdz ar to Salacgrīvas novada bāriņtiesas faktiskā rīcība, vācot un apstrādājot informāciju par līdzpieteicējiem, ir jāvērtē administratīvā procesa kārtībā, jo tā ir uz āru vērsta, tai ir galīgā noregulējuma raksturs, tā ir vērsta uz faktisko seku radīšanu un rada līdzpieteicējiem faktiskās sekas”.¹⁴⁴

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-197/2013 izvērtēja jautājumu par valsts pārvaldes iestādes rīcību, izsniedzot uz Informācijas atklātības likuma pamata citai privātpersonai informāciju par ierēdņa disciplināro sodīšanu (personas datiem).¹⁴⁵ Lai arī Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumā nav atzīts, ka šāda rīcība, kas izpaužas informācijas izsniegšanā, ir faktiskā rīcība, taču par to nerodas šaubas. Arī tiesību doktrīnā ir skaidrots, ka gadījumā, ja informācijas izsniegšana aizskar kādas trešās personas tiesības, piemēram, nepamatoti tiek izpausti personas dati, šāda informācijas izsniegšana atzīstama par šai personai nelabvēlīgu faktisko rīcību, jo rada faktiskas nelabvēlīgas sekas. Šāda persona drīkst vērsties administratīvajā tiesā ar prasījumu par faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku.¹⁴⁶

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-15/2015¹⁴⁷ izvērtēja jautājumu par Tieslietu ministrijas rīcības tiesiskumu, izsniedzot personas datu saturošu informāciju citai privātpersonai. Izskatāmajā lietā Tieslietu ministrija bija izsniegusi ierobežotas pieejamības informāciju par ierosināto disciplinārlietu pret tiesnesi, atklājot tiesneša identitāti un to, ka pret tiesnesi tiks ierosināta vēl viena disciplinārlieta. Lai arī Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumā nav *expressis* verbis norādīts, ka šāda Tieslietu ministrijas rīcība ir faktiskā rīcība, tas izsecināms no tā, ka Senāta Administratīvo lietu departaments atstāja negrozītu Administratīvās apgabaltiesas spriedumu, kurā Tieslietu ministrijas rīcība atzīta par faktisko rīcību un izvērtēts šīs rīcības tiesiskums. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “tieši ministrijas amatpersonas nereti var saskarties ar situācijām, kad sabiedrības pārstāvji lūdz sniegt ziņas par iespējamiem tiesnešu disciplinārpārkāpumiem laikā, kad par tiem vēl nav pieņemti galīgie lēmumi [..]. [..] informācija jāsniedz vispārīgā veidā, neskarot disciplinārlietas materiālus, pie disciplinārbildības saucamā tiesneša vai citu personu datus”.¹⁴⁸ Turklāt izskatāmajā lietā nozīme netika piešķirta apstāklim, ka Tieslietu ministrijā nebija saņemts pieprasījums par ierobežotas pieejamības izsniegšanu. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “Nevis rakstisks informācijas pieprasījums, bet faktiska

¹⁴⁴ Turpat, 7.-9. punkts

¹⁴⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-197/2013

¹⁴⁶ Sk.: Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 286.-287. lpp.

¹⁴⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 22. decembra spriedums lietā Nr. SKA-15/2015

¹⁴⁸ Turpat, 11. punkts

informācijas sniegšana, kas pierēķināma ministrijai, ir pamats izdarīt secinājumu par prettiesisku informācijas izpaušanu”.¹⁴⁹

Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 11.⁶ panta pirmā daļa (redakcijā, kas ir spēkā no 2010. gada 1. augusta) noteic, ka: “Lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu un disciplinārlietas materiāli līdz brīdim, kad stājas spēkā Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmums disciplinārlietā, ir pieejami tikai personām, kurām šādas tiesības noteiktas šajā likumā”. Satversmes tiesa attiecībā uz šo normu norādījusi, ka tajā “nav noteikts aizliegums iegūt vispārīga rakstura informāciju par ierosināto un izskatāmo disciplinārlietu, ciktāl minētā informācija neskar konkrētus procesuālos dokumentus un šajos dokumentos ietvertos tiesneša un citu personu datus [..]. [..] apstrīdētā norma līdz brīdim, kad ir stājies spēkā Disciplinārkolēģijas lēmums disciplinārlietā, ierobežo personas tiesības iegūt minēto dokumentu un materiālus, kā arī tajos ietvertos tiesneša datus”.¹⁵⁰ Tas nozīmē, ka Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 11.⁶ panta pirmā daļa līdz stājas spēkā Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmums disciplinārlietā atļauj ar tiesneša disciplinārlietu saistītos personas datus apstrādāt tikai un vienīgi disciplinārlietas izskatīšanas vajadzībām. Ir aizliegta tāda personas datu apstrāde, kuras rezultātā citas privātpersonas vai valsts pārvaldes iestādes uzzinātu ar tiesneša disciplinārlietu saistītus personas datus (piem., tiesneša vārdu un uzvārdu, pret kuru ierosināta disciplinārlieta), ja vien tas nav nepieciešams disciplinārlietas izskatīšanas vajadzībām. Personas datu apstrāde, kura tiek veikta neatbilstoši šim mērķim, ir prettiesiska, un tā var tikt atzīta par faktisko rīcību.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1209/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai Patērētāju tiesību aizsardzības centra organizētās kampaņas “Pārbaudi-Pērc-LietoTo” ietvaros veikta personas datu apstrāde ir atzīstama par faktisko rīcību.¹⁵¹ Lietā konstatēts, ka: “kampaņa [..] ir organizēta, lai nodrošinātu centra funkciju izpildi publisko tiesību jomā, un tieši centrs ir atbildīgs par sižeta saturu”.¹⁵² Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās rajona tiesas lēmumu, no kura izriet, ka strīds par personas datu apstrādi risināms vispārējās jurisdikcijas tiesā. Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem: “Personas dati ir privātās dzīves sastāvdaļa, tādēļ šo datu apstrāde var skart personas tiesības uz privāto dzīvi. Arī personas tiesības uz goda un cieņas aizsardzību ir tiesību uz privāto dzīvi daļa. Attiecīgi pieteicēja personas datu nesaskaņota izmantošana un iespējams goda un cieņas aizskārums sižetā rada viņam faktiskas sekas, jo skar pieteicēja tiesības uz privāto dzīvi. Savukārt nav nozīmes tam, vai attiecīgā iestādes rīcība rada faktiskas vai tiesiskas sekas arī citām personām. Lai konkrētu iestādes rīcību atzītu par faktisko rīcību, pietiek ar to, ka tā rada faktiskas sekas tieši pieteicējam. Ņemot vērā minēto, secināms: tā kā pieteicēja tiesību uz privāto dzīvi iespējamais aizskārums noticis, iestādei pildot funkciju publisko tiesību jomā, šī iestādes darbība atbilst visām faktiskās rīcības pazīmēm”.¹⁵³ Jānorāda, ka Patērētāju tiesību aizsardzības centra publicētajā reklāmā, kas pieejama arī tīmekļvietnē *youtube.com* bija redzams sabiedrībā pazīstama cilvēka vārds un uzvārds, dzirdama viņa balss, kā arī bija redzams attēls (sižets) no raidījuma, kuru šis cilvēks vadīja.

¹⁴⁹ Turpat, 16. punkts

¹⁵⁰ Sk. Satversmes tiesas 2015. gada 12. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-06-01 12.3. punktu

¹⁵¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 25. jūlija lēmums lietā Nr. SKA-1209/2019

¹⁵² Turpat, 5. punkts

¹⁵³ Turpat, 6. punkts

Tas arī radīja faktiskas sekas šim sabiedrībā pazīstamam cilvēkam, proti, notika nepamatota personas datu apstrāde.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-238/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai Drošības policija pamatoti savā publiskajā gada pārskatā, kas pieejams šīs iestādes tīmekļvietnē, ir publicējusi pieteicēja vārdu, uzvārdu un attēlu.¹⁵⁴ Senāta Administratīvo lietu departaments atzina, ka: “personas iekļaušana publiskā pārskatā var skart šīs personas tiesības uz privāto dzīvi [..]. [..] pieteicējas personas datu pieminēšana strīdus pārskatā skar pieteicējas tiesības uz privāto dzīvi, jo tā ir personas datu apstrāde. Tādējādi ar pārskatu ir radīts pieteicējas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ierobežojums”.¹⁵⁵ Drošības policijas rīcība atbilda visām faktiskās rīcības pazīmēm, un šāda Drošības policijas rīcības kvalifikācija saskan arī ar Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma ievaddaļā norādīto, ka pieteikums ir iesniegts par “Drošības policijas faktiskās rīcības [..] atzīšanu par prettiesisku”. Tas nozīmē, ka iestādes rīcība, publicējot gada pārskatā personas datu saturošu informāciju, būtībā var tikt atzīta par faktisko rīcību, kuras tiesiskums var tikt izvērtēts administratīvajā tiesā.

3.1.2. Personas datu apstrādes veikšana nepadara lēmumu par administratīvo aktu

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1487/2019 izvērtēja jautājumu, vai Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas lēmums par pilna apjoma kvalitātes kontroles pārbaudes nozīmēšanu trīs zvērinātu revidentu komercsabiedrībās ir administratīvs akts un pārsūdzams administratīvajā tiesā. Senāta Administratīvo lietu departaments norādījis, ka šāds lēmums ir iekšējs lēmums, un tas nav administratīvs akts, jo: “tas nenodibina, negroza, nekonstatē un neizbeidz konkrētas tiesiskās attiecības, kā arī neietekmē personas profesionālo statusu un nekonstatē faktisko situāciju [..]. [..] nekādi pārkāpumi pieteicēju darbībā netiek konstatēti, bet gan tiek sākta iekšēja pārbaude [..]. Rajona tiesas tiesnesis pareizi atzinis, ka tas ir iekšējs lēmums”.¹⁵⁶ Secinājumu par to, ka šāds lēmums nav administratīvs akts, nemainīja arī apstākļi, ka šāda lēmuma rezultātā Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija apstrādā personas datus. Senāta Administratīvo lietu departaments secināja, ka: “Zvērinātu revidentu un zvērinātu revidentu komercsabiedrību dati saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 5. pantu tiek apstrādāti likumīgi, pārredzamā veidā, ar skaidru nolūku, iegūstot tikai absolūto nepieciešamos datus pārbaudes nolūkos, un nav konstatējams, ka lēmums par kontroles pārbaudi jebkādā veidā ierobežotu zvērinātu revidentu vai zvērinātu revidentu komercsabiedrības Satversmes 96. pantā garantētās tiesības”.¹⁵⁷

Atsevišķi no šī lēmuma izrietošie secinājumi nav precīzi. Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka: “zvērinātu revidentu komercsabiedrību dati saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 5. pantu tiek apstrādāti likumīgi, pārredzamā veidā, ar skaidru nolūku, iegūstot tikai absolūti nepieciešamos datus pārbaudes nolūkos, un nav konstatējams, ka lēmums par kontroles pārbaudi jebkādā veidā ierobežotu zvērinātu revidentu vai zvērinātu

¹⁵⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. maija spriedums lietā Nr. SKA-238/2019

¹⁵⁵ Turpat, 13. un 15. punkts

¹⁵⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra lēmums lietā Nr. SKA-1487/2019, 6. punkts

¹⁵⁷ Turpat, 7. punkts

revidentu komercsabiedrības Satversmes 96. pantā garantētās tiesības”.¹⁵⁸ Tomēr zvērinātu revidentu komercsabiedrības nav datu subjekti datu regulas izpratnē, jo tās nav fiziskas personas. Tāpēc nav pamatoti analizēt zvērinātu revidentu komercsabiedrību datu apstrādi datu regulas kontekstā. Datu regulas kontekstā var analizēt tikai fizisko personu datu apstrādi, tātad datu regulas kontekstā ir iespējams analizēt tikai tādu ar zvērinātu revidentu komercsabiedrībām saistītu datu apstrādi, ciktāl šie dati attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu (datu subjektu). Tāpēc precīzāk būtu bijis teikt, ka “zvērinātu revidentu komercsabiedrību dati, ciktāl tie attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu”. Tāpat nav precīzs secinājums, ka tas vien, ka personas dati tiek apstrādāti atbilstoši datu regulai, nav konstatējams Satversmes 96. pantā garantēto tiesību aizskārums. No Satversmes tiesas prakses izriet, ka personas datu apstrāde, ja tiek apstrādāti personas dati, kas saistīti ar privāto dzīvi, ir uzskatāma par Satversmes 96. pantā garantēto tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību ierobežojumu.¹⁵⁹ Tādēļ, lai secinātu, ka netiek ierobežotas Satversmes 96. pantā garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, būtu bijis jākonstatē, ka pārbaudes ietvaros netiek analizēti tādi dati, kas attiecas uz fizisko personu privāto dzīvi.

Jānorāda, ka citā lietā Senāta Administratīvo lietu departaments ir secinājis arī šādi: “pieteicējas personas datu pieminēšana strīdus pārskatā skar pieteicējas tiesības uz privāto dzīvi, jo tā ir personas datu apstrāde. Tādējādi ar pārskatu ir radīts pieteicējas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ierobežojums”.¹⁶⁰ Līdzīgs secinājums par to, kad konstatējams personas tiesības uz privāto dzīvi aizskārums, ir izdarīts arī lietā Nr. SKA-193/2010 “ziņas par dzīvesvietu ir personas privātās dzīves sastāvdaļa. Šo datu nodošana trešajai personai [...] neatkarīgi no nodotās informācijas tālākās izmantošanas aizskar attiecīgo personu privāto dzīvi un līdz ar to uzskatāma par privātās dzīves ierobežojumu Latvijas Republikas Satversmes 96. panta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. panta izpratnē.”¹⁶¹ Tāpat līdzīgs secinājums ir izdarīts lietā Nr. SKA-661/2019: “Personas dati paši par sevi ir personas privātās dzīves sastāvdaļa. Līdz ar to personas datu izpaušana personai, kurai šie dati iepriekš nav bijuši pieejami, pati par sevi rada tiesību uz privāto dzīvi ierobežojumu, jo tiek ierobežotas tiesības uz personas datu neizpaušanu un ar to saistīto privātumu [...]. Personas vārds un uzvārds kopsakarā ar informāciju par to, ka persona tikusi atlaista, neapšaubāmi ir nozīmīga informācija par personas privāto dzīvi”.¹⁶²

Attiecīgi atšķirībā no Satversmes tiesas, kura, lai konstatētu tiesību uz privāto dzīvi aizskārums, pārbauda arī to, vai apstrādājami personas dati ir saistīti ar privāto dzīvi (līdz šim automātiski konstatēts), Senāta Administratīvo lietu departamenta praksē vērojama tendence konstatēt tiesību uz privāto dzīvi aizskārums līdz ar faktu par personas datu apstrādi. Jānorāda, ka līdz šim Satversmes tiesas praksē nav bijis neviens spriedums, kurā būtu atzīts, ka pastāv arī tādi personas dati, kuri nav saistīti ar privāto dzīvi Satversmes 96. panta izpratnē.

---

¹⁵⁸ Turpat, 7. punkts

¹⁵⁹ Sk. Satversmes tiesas 2019. gada 6. marta sprieduma lietā Nr. 2018-11-01 16.2. punktu un 2018. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-30-01 11.2. punktu

¹⁶⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. maija spriedums lietā Nr. SKA-238/2019, 13. punkts

¹⁶¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 6. maija spriedums lietā Nr. SKA-193/2010 13. punkts

¹⁶² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 7. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-661/2019, 10. punkts

3.1.3. Personas datu apstrāde un procesuāls pārkāpums

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-128/2008¹⁶³ izvērtēja jautājumu par to, vai iestāde pamatoti ir atteikusies piešķirt privātpersonai invaliditātes grupu. Iestādes atteikums tika atzīts par pamatotu. Tomēr Senāta Administratīvo lietu departaments atzina, ka “tiesa nepamatoti atteikusies vērtēt pieteicējas datu ierakstīšanu diktofonā iestādes sēdē”, proti, vai tas, ka iestāde ir ierakstījusi diktofonā invaliditātes ekspertīzes procedūru, atbilst fizisko personu datu apstrādes reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. “Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103. panta pirmo daļu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu. Tas ietver sevī arī administratīvā akta izdošanas procedūras tiesiskuma pārbaudi. Tādēļ administratīvajai tiesai ir pienākums novērtēt administratīvā procesa norises tiesiskumu, tajā skaitā, vai procesa norises laikā nav pārkāptas privātpersonas tiesības, jo īpaši pamattiesības [...]. Apelācijas instances tiesa nav noskaidrojusi, vai pieteicēja ir izteikusi savu piekrišanu datu ierakstīšanai diktofonā, lietā neatrodas ne diktoфона ieraksts, ne arī iestādes sēdes protokols, kura mērķiem, kā to tiesas sēdē norādīja iestādes pārstāvji, ieraksts tika veikts, līdz ar to nav pārbaudīts, vai pieteicējas datu apstrāde diktofonā ir notikusi un vai šāds aizskārums, ja ir noticis, ir attaisnots ar likumu”.¹⁶⁴

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-5/2008¹⁶⁵ izvērtēja jautājumu par to, vai iestāde pamatoti ir atteikusies izdarīt izmaiņas fiziskās personas dzimšanas reģistrā sakarā dzimuma maiņas operāciju. Senāta Administratīvo lietu departaments atstāja negrozītu Administratīvās apgabaltiesas spriedumu, ar kuru konstatēts, ka iestāde prettiesiski neizdarīja grozījumus dzimšanas reģistrā un prettiesiski nosūtīja fiziskās personas sensitīvos datus citai iestādei, kas šajā gadījumā bija Veselības ministrija.¹⁶⁶ Tātad izskatāmajā lietā tika konstatēts, ka sensitīvo personas datu (šobrīd īpašu kategoriju personas datu) apstrādei – nosūtīšanai Veselības ministrijai – nepastāvēja neviens no spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11. pantā minētajiem personas datu apstrādes tiesiskajiem pamatiem, un līdz ar to šī personas datu apstrāde atzīstama par prettiesisku. Tātad, izvērtējot, vai iestāde ir pamatoti atteikusies izdarīt izmaiņas fiziskās personas dzimšanas reģistrā, ir iespējams arī izvērtēt administratīvā procesa laikā izdarītos procesuālos pārkāpumus, kas var izpausties arī nepamatotā personas datu apstrāde, kas šajā gadījumā izpaudās sensitīvo personas datu nepamatotā nosūtīšanā Veselības ministrijai.

3.2. Tiesības piekļūt saviem personas datiem

Spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. pants garantēja datu subjekta tiesības piekļūt saviem personas datiem, tas ir, tiesības iegūt visu informāciju, kas par viņu savākta jebkurā personas datu apstrādes sistēmā, kā arī tiesības iegūt likumā noteikto ar personas datu apstrādi saistīto informāciju.¹⁶⁷

¹⁶³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 28. marta spriedums lietā Nr. SKA-128/2008

¹⁶⁴ Turpat 18. punkts

¹⁶⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 28. marta spriedums lietā Nr. SKA-128/2008

¹⁶⁶ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. SKA-138/2009 8. punktu un 2008. gada 14. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-5/2008 23. punktu

¹⁶⁷ Sk. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. panta pirmo, otro un trešo daļu

Šādas tiesības garantē arī datu regula. Datu regulas 15. panta 1. punktā ir garantētas datu subjekta tiesības saņemt no pārziņa apstiprinājumu par to, vai attiecībā uz datu subjektu tiek veikta personas datu apstrāde, un šādas apstrādes gadījumā – piekļūt attiecīgajiem personas datiem, un iegūt datu regulas 15. panta 1. un 2. punktā minēto informāciju, piemēram, personas datu apstrādes nolūku, personas datu kategorijas, glabāšanas laiku, saņēmējus vai saņēmēju kategorijas un personas datu iegūšanas avotu.

Pārskata periodā ir pieņemti trīs Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros tika izvērtēts jautājums par datu subjekta tiesībām piekļūt saviem personas datiem. Divos tiesu nolēmumos ir izvērtēts jautājums par datu subjekta tiesībām piekļūt saviem personas datiem, kas apstrādāti operatīvās darbības ietvaros.¹⁶⁸ Savukārt trešajā nolēmuma tika izvērtētas datu subjekta tiesības pieprasīt izsniegt to videoierakstu daļu, kurā redzams pats datu subjekts vai viņa mantas.¹⁶⁹

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-264/2015 atzina, ka “viens no būtiskākajiem datu aizsardzības aspektiem ir indivīda iespēja iepazīties ar saviem datiem, kas ir iestādes rīcībā”.¹⁷⁰

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-264/2015 atzina, ka “tiesības iegūt informāciju par saviem personas datiem, kas ir iestādes rīcībā, ir specifiskas tiesības, kas nav jāsaista ar vispārējām informācijas atklātības tiesībām. Tiesības iepazīties ar datiem [..] aizsargā personas individuālu interesi atšķirībā no Informācijas atklātības likuma, kas nodrošina sabiedrības locekļu iespēju īstenot savas tiesības līdzdarboties valsts pārvaldē, tādējādi aizsargājot sabiedrības kopējās intereses”.¹⁷¹

Lietā Nr. SKA-996/2013 privātpersona vērsās Ģenerālprokuratūrā ar iesniegumu, lūdzot sniegt informāciju par to, vai pret viņu vai saistībā ar viņu ir veikta operatīvā darbība, un apstiprinošas atbildes gadījumā – informāciju par to, kam nodotas operatīvajā lietā uzkrātās ziņas. Privātpersonai netika sniegta šāda informācija, un tā vērsās administratīvajā tiesā. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “Personas tiesības zināt, ka valsts institūcijas vāc un apstrādā datus par konkrēto personu, izriet no tiesībām uz personas datu aizsardzību, kas savukārt sakņojas pamattiesībās – tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību [..]. Tātad vispārīgi uz izskatāmo gadījumu būtu attiecināms Fizisko personu datu aizsardzības likums [..]. Tādēļ Fizisko personu datu aizsardzības likuma normas attiecībā uz operatīvās darbības rezultātā iegūto datu apstrādi var tikt piemērotas, ja tās nav pretrunā ar Operatīvās darbības likuma normām un ja to piemērošana ir savienojama ar operatīvās darbības jēgu un mērķi [..] jautājums par to, vai pieteicējam ir tiesības saņemt informāciju par pieteicēja datu apstrādi, ir pakļauts izskatīšanai tiesā administratīvajā procesa kārtībā.”¹⁷² Vienlaikus tika norādīts arī tas, ka: “Personas informētība par operatīvo darbību pat pēc šīs darbības

¹⁶⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 9. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-264/2015 un 2013. gada 5. novembra lēmums lietā Nr. SKA-996/2013

¹⁶⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 20. decembra spriedums lietā Nr. SKA-380/2019

¹⁷⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 9. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-264/2015, 8. punkts

¹⁷¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 9. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-264/2015, 9. punkts

¹⁷² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 5. novembra lēmums lietā Nr. SKA-996/2013, 9. un 11. punkts

pabeigšanas var būtiski apdraudēt mērķus, kuru dēļ darbība veikta [..]. Šāda informācija personai drīkst būt pieejama vienīgi tad, kad rūpīgi izvērtēti visi apstākļi attiecībā uz šīs informācijas aktualitāti operatīvās darbības mērķu sasniegšanā un šā izvērtējuma rezultātā iespējams secināt, ka nav objektīvu tiesisku šķēršļu šīs informācijas izpaušanai”.¹⁷³

Lietā Nr. SKA-264/2015 privātpersonas vērsās Ģenerālprokuratūrā ar iesniegumu, lūdzot sniegt informāciju par to, vai pret viņu ir veikta operatīvā darbība, pastāv operatīvā informācijas, aģentūras dati. Privātpersonai netika sniegta šāda informācija, un tā vērsās administratīvajā tiesā. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “kontrolē par operatīvo darbību nav administratīvās tiesas kompetencē [..]. [..] šī lieta nav arī par personas tiesībām saņemt valsts rīcībā esošo informāciju [..]. Lieta [..] ir par Latvijas Republikas Satversmes 96. pantā garantētajām tiesībām uz privāto dzīvi [..]. [..] lieta bija jāskata nevis kā prasījums iegūt iestādes rīcībā esošo informāciju, bet gan kā pieteikums par pieteicēja iespēju uzzināt, vai par viņu ir iegūti dati operatīvās darbības rezultātā [..]. Augstākās tiesas ieskatā, prokuratūrai būtu bijis vēlams norādīt konkrēto subjektu, kura rīcībā, iespējams, ir pieprasītie dati, jo tieši prokuratūra ir tā, kas pieteicējam vispār ir likusi domāt, ka ir notikusi viņa datu apstrāde operatīvās darbības rezultātā [..]. Tomēr, jo īpaši ņemot vērā pieprasīto datu īpašo raksturu, šāda prokuratūras neiesaistīšanās jautājuma ātrākā un efektīvākā atrisināšanā neatbrīvo tiesu no pienākuma pašai noskaidrot, kuras iestādes rīcībā varētu būt pieprasītie dati. Augstākā tiesa pieprasīja informāciju no vairākām valsts pārvaldes iestādēm [..]. Augstākā tiesa pārliecinājās, ka laikā, par kuru interesējās pieteicējs, ir notikusi operatīvā izstrāde attiecībā pret pieteicēju. Operatīvā izstrāde bija ierosināta pēc Ģenerālprokuratūras pieprasījuma, un to veica Drošības policija [..]. [..] pieteikums tieši par prokuratūras faktisko rīcību un pienākumu sniegt atbildi nav apmierināms. Tāpēc rajona tiesas spriedums ir atstājams spēkā”.¹⁷⁴

Kopš Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmuma lietā Nr. SKA-996/2013 un lietā Nr. SKA-264/2015 spēkā stāšanās ir notikušas izmaiņas normatīvajā regulējumā. Spēku ir zaudējis Fizisko personu datu aizsardzības likums, un, tā vietā, spēkā stājusies datu regula, Fizisko personu datu apstrādes likums un likums “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”. Fizisko personu datu apstrādes likums nav piemērojams attiecībā uz tādu personas datu apstrādi, kas veikta operatīvās darbības ietvaros. Uz tādu personas datu apstrādi, kas veikta operatīvās darbības ietvaros, var tikt piemērots likums “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”, ciktāl personas dati tiek apstrādāti šā likuma 2. pantā minētajos nolūkos. Tāpat Operatīvās darbības likums ir ticis papildināts ar jaunu 24.¹ pantu “Informācijas sniegšana par operatīvās darbības pasākumu veikšanu”, no kura izriet arī privātpersonas tiesības tikt informētai par operatīvās darbības pasākumu, kas pret viņu veikts, un šī pasākuma veikšanas laiku, ja vien nepastāv kāds no 24.¹ panta otrajā daļā minētajiem gadījumiem, kad šāda informācija nav sniedzama. Atbilstoši likuma “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” 10. panta piektajai daļai, ja personas dati tiek apstrādāti operatīvās darbības ietvaros, sūdzības par personas datu apstrādi tiek izskatītas operatīvo darbību reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

¹⁷³ Turpat, 13. punkts

¹⁷⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 9. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-264/2015

Operatīvās darbības likuma 5. pants noteic, ka: “Ja persona uzskata, ka operatīvās darbības subjekts ar savu rīcību ir pārkāpis tās likumīgās tiesības un brīvības, šī persona ir tiesīga iesniegt sūdzību prokuroram, kas, veicis pārbaudi, sniedz atzinumu par operatīvās darbības subjekta amatpersonu rīcības atbilstību likumam, kā arī tā var vērsties tiesā”.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-1205/2020 izskatīja jautājumu par to, vai pēc normatīvā regulējuma izmaiņām, tas ir, stājoties spēkā likumam “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”, jautājums par to, vai pret personu ir veikta operatīvā darbība (tiesības piekļūt saviem personas datiem), vēl aizvien ir izskatāms administratīvajā tiesā. No Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmuma izriet, ka šāds jautājums ir izskatāms vispārējās jurisdikcijas tiesā. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “Latvijā [..] ir pieņemts likums “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā [..]. Minētā likuma 10. panta pirmajā daļā noteikts, ka datu subjektam ir tiesības iesniegt pārzinim pieprasījumu attiecībā uz savu persona datu apstrādi un saņemt no pārziņa atbildi, kurā norādīta turpmākā rīcība saistībā ar pieprasījumu. Saskaņā ar piekto daļu [..] gadījumā, ja personas dati tiek apstrādāti operatīvās darbības procesa ietvaros, sūdzības par personas datu apstrādi tiek izskatītas operatīvo darbību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā (tātad – ne Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā). No minētā secināms, ka, pieņemot likumu “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”, likumdevējs attiecībā uz operatīvās darbības ietvaros veiktu datu apstrādi ir vēlējies noteikt īpašu kontroles kārtību – ārpus vispārīgās ar personas datu apstrādi saistītās kārtības”.¹⁷⁵ “Senāts par pamatotu atzīst pirmās instances tiesas tiesneša secināto, ka, ieviešot jauno regulējumu, likumdevējs attiecīgu jautājumu izskatīšanu ir izņēmis no administratīvo tiesu kompetences”.¹⁷⁶

No minētā Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmuma izriet, ka jautājums par tiesībās piekļūt saviem personas datiem (vai pret personu ir veikta operatīvā darbība) vairs neesot izskatāms administratīvajā procesā sakarā ar to, ka likumdevējs, pieņemot likumu “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”, izņēma šo jautājumu no administratīvo tiesu kompetences. Tomēr šāds secinājums nav pamatots, jo tas neizriet no likuma izstrādes materiāliem. Pētījuma autors līdzdarbojās likuma “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā” 10. panta piektās daļas izstrādes procesā, un var apliecināt, ka vienīgais šīs normas nolūks attiecībā uz sūdzību izskatīšanu par personas datu apstrādi operatīvās darbības ietvaros bija norādīt, ka piemērojama vispārējā Operatīvās darbības likumā noteiktā kārtība, kādā tiek izskatītas sūdzības par operatīvajām darbībām. Atbilstoši Operatīvās darbības likuma 5. pantam, ja persona uzskata, ka operatīvās darbības subjekts ar savu rīcību ir pārkāpis tās likumīgās tiesības un brīvības, šī persona ir tiesīga iesniegt sūdzību prokuroram, kas, veicis pārbaudi, sniedz atzinumu par operatīvās darbības subjekta amatpersonu rīcības atbilstību likumam, kā arī tā var vērsties tiesā. Savukārt Operatīvās darbības likuma 36–38. pantā noteikta kārtība, kādā izskatāma personas sūdzība, tostarp tas, kad paziņojumā par operatīvās darbības subjekta amatpersonas rīcības pārbaudi tiek ietverta informācija par to, ka pret personu tika veikta operatīvā darbība (Operatīvās darbības likuma 38. panta otrā daļa). Normas izstrādes laikā

¹⁷⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta lietā Nr. SKA-1205/2020 lēmums, 6. punkts

¹⁷⁶ Turpat, 7. punkts

nebija paredzēts radīt tādas tiesiskās sekas, kā to ir minējis Senāta Administratīvo lietu departaments savā nolēmumā, tas ir, mainīt tiesu piekritību šāda jautājuma izlemšanā. Normas izstrādes laikā bija zināma arī Senāta Administratīvo lietu prakse šajā jautājumā (SKA-996/2013 un SKA-264/2015). Līdz ar to likuma "Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā" 10. panta piektās daļas pieņemšana nevar kalpot par pamatu tam, lai jautājums par to, vai pret personu ir veikta operatīvā darbība (tiesības piekļūt saviem personas datiem) tiktu izskatīts vispārējās jurisdikcijas tiesā, nevis administratīvajā tiesā.

Lietā Nr. SKA-380/2019 fiziskā persona bija vērsusies Valsts policijā ar pieprasījumu izsniegt videoierakstu, kurā redzama šī fiziskā persona un viņas mantas. Videoieraksts netika izsniegts, un fiziskā persona vērsās administratīvajā tiesā. Administratīvā rajona tiesa, izskatot lietu atbilstoši Informācijas atklātības likumam, apmierināja pieteicēja prasījumu, un uzlika par pienākumu Valsts policijai izsniegt pieprasīto videoierakstu. Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās rajona tiesas spriedumu, norādot šādi: "ir liela iespēja, ka pieprasītajā videoierakstā tika ierakstīts ne vien pieteicējs, bet arī policijas darbinieki un citas privātpersonas [..]. Uzliekot pienākumu izsniegt informāciju, ņemot vērā trešo personu tiesības uz privāto dzīvi, rajona tiesa nav ņēmusi vērā, ka tādējādi pirms datu izsniegšanas var būt nepieciešama atlase, kas savukārt izraisītu citu datu subjektu personas datu papildu apstrādi. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā norādīti gadījumi, kad ir atļauta personas datu apstrāde. Viens no šādiem gadījumiem ir, ja datu apstrāde nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti (7.panta 6.punkts). Tiesa ir konstatējusi, ka pieteicējs savu interesi saņemt ierakstu ir pamatojis ar mērķi izmantot videoierakstu kā pierādījumu administratīvā pārkāpuma lietā un tiesību aizsardzībai tiesībsargājošajās institūcijās. Senāta ieskatā, pieteicēja norādītais mērķis pats par sevi varētu tikt atzīts par atbilstošu privāto personu datu papildu apstrādei, taču personai būtu jāprecizē, kāds notikums, kādi apstākļi, kas redzami ierakstā, varētu būt tāda informācija, ko persona varētu izmantot savu tiesību aizsardzībai. Pieteicēja pieprasītā informācija, norādot tikai ļoti vispārīgu mērķi un laikposmu, Senāta ieskatā, ir nepietiekama [..] Atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. panta piektajai daļai datu subjektam nav tiesību saņemt informāciju, ja to aizliegts izpaust saskaņā ar likumu nacionālās drošības, valsts aizsardzības, sabiedrības drošības, krimināltiesību jomā. Senāta ieskatā, konkrētajā gadījumā varētu tikt skarta sabiedrības drošība. Iepriekš minētā norma nav interpretējama tādējādi, ka tāpēc pieteicējam vispār nebūtu tiesību saņemt pieprasītā videoieraksta kopiju, bet gan, ka pirms tās izsniegšanas ir izsverama informācijas pieprasītāja leģitīmā interese, no vienas puses, un sabiedrības leģitīmā interese informāciju neatklāt, no otras puses. Tiesa ar pārsūdzēto spriedumu uzlikusi pienākumu izsniegt videoierakstu, nenoskaidrojot, vai fiziski ir iespējams to izsniegt [..]. [..] informācija par priekšmetu vizuālo izskatu vispārīgi neietilpst personas datus. Informācija par mantām izsniedzama, ņemot vērā Informācijas atklātības likuma, nevis Fizisko personu datu aizsardzības likuma normas".¹⁷⁷

Izskatot lietu, Senāta Administratīvo lietu departamentam bija nepieciešams konstatēt, ka lieta ir par tiesībām piekļūt saviem personas datiem, kuras garantētas spēku zaudējušā

¹⁷⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 20. decembra spriedums lietā Nr. SKA-380/2019, 7., 8. un 11. punkts

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. pantā. Ja personai ir garantētas tiesības piekļūt saviem personas datiem, tad nav nepieciešams izvērtēt, vai pastāv personas datu apstrādes tiesiskais pamats attiecībā uz piekļušanu saviem personas datiem. Šādā gadījumā, kad privātpersonai ir nepieciešams piekļūt tikai saviem personas datiem, Valsts policijai būtu jāizsniedz videoieraksts (ja tas jau nav bijis iznīcināts), veicot atbilstošus tehniskus pasākumus, kā rezultātā videoierakstā nebūtu identificējamās citas fiziskas personas. Savukārt, ja persona pieprasītu videoierakstu, kurā varētu identificēt gan viņu, gan citas fiziskas personas, tad būtu izvērtējams tas, kādā apmērā šai personai ir tiesības piekļūt arī tādai videoieraksta daļai, kurā ir iespējams identificēt citas fiziskas personas. Parasti tas nozīmētu izvērtēt, vai pastāv spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. pantā (šobrīd datu regulas 6. panta 1. punkta "f" apakšpunktā) norādītais tiesiskais pamats. Tas, ka pirms videoieraksta izsniegšanas var būt nepieciešama atlase, kas savukārt izraisītu citu datu subjektu personas datu papildu apstrādi, nevar kalpot par pamatu, lai liegtu personai īstenot savas spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. pantā (šobrīd datu regulas 15. panta 1. punktā) minētās tiesības. Turklāt jebkurā gadījumā šādai papildu apstrādei, lai izsniegtu to videoieraksta daļu, kur redzams tikai pats datu subjekts, būtu tiesisks pamats, jo spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. pantā (šobrīd datu regulas 15. panta 1. punktā) ir minētas šādas datu subjekta tiesības, kas nozīmē, ka pārzinim ir pienākums tās ievērot.

3.3. Tiesības uz personas datu labošanu

Tiesības uz personas datu labošanu bija garantētas spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16. pantā, kuras pirmais teikums noteica, ka: "Datu subjektam ir tiesības pieprasīt, lai viņa personas datus papildina vai izlabo, kā arī pārtrauc to apstrādi vai iznīcina tos, ja personas dati ir nepilnīgi, novecojuši, nepatiesi, pretlikumīgi apstrādāti vai arī tie vairs nav nepieciešami vākšanas mērķim". Datu regulā tiesības uz personas datu labošanu arī ir garantētas 16. pantā, kurš noteic, ka: "Datu subjektam ir tiesības panākt, lai pārzinis bez nepamatotas kavēšanās labotu neprecīzus datu subjekta personas datus. Ņemot vērā apstrādes nolūkus, datu subjektam ir tiesības panākt, lai nepilnīgi personas dati tiktu papildināti, tostarp sniedzot papildu paziņojumu".

Pārskata periodā ir pieņemti trīs Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros izvērtēts jautājums par datu subjekta tiesībām pieprasīt savu personas datu labošanu. Trīs tiesu nolēmumos izvērtēts jautājums par Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmās ierakstīto ziņu par fiziskās personas nodarbinātību labošanu.¹⁷⁸ Savukārt vienā tiesu nolēmumā izvērtēts jautājums par Slimību un profilakses centra vestajā Psihisko traucējumu un psihisko slimību valsts reģistrā ierakstīto personas datu labošanu.¹⁷⁹

Lietā Nr. SKA-1041/13 fiziskā persona vērsās Valsts ieņēmumu dienestā ar iesniegumu labot Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu informācijas sistēmā ziņas par viņa nodarbinātības laiku komercsabiedrībā, norādot, ka strādājis līdz 2011. gada 6. oktobrim, nevis 2011. gada 26. oktobrim. Administratīvā rajona tiesa atteicās pieņemt fiziskās personas pieteikumu,

¹⁷⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1041/13, 2014. gada 11. jūlija lēmums lietā Nr. SKA-468/2014 un 2016. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. SKA-658/2016

¹⁷⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1370/2018

uzskatot, ka lietas pamatā esošais jautājums ir darba strīds, kas risināms civilprocesuālā kārtībā starp darba devēju un darbinieku. Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās rajona tiesas lēmumu, norādot šādi: “Darba devēja pienākums reģistrēt Valsts ieņēmumu dienestā ziņas par darba ņēmējiem, attiecīgi dienests reģistrē no darba devēja saņemtās ziņas. Tikai noteikumu Nr. 827 8.⁵ punktā minētajā gadījumā dienests reģistrē ziņas par darba ņēmēja statusa zaudēšanu, pamatojoties uz darba ņēmēja iesniegumu, proti, ja darba devējs šādas ziņas nav sniedzis un nesniedz arī pēc dienesta brīdinājuma [..]. [..] darba ņēmējam nav subjektīvo tiesību iesniegt un prasīt dienestam reģistrēt ziņas par sevi, izņemot noteikumu Nr. 827 8.⁵ punktā paredzētajā gadījumā [..]. [..] pieteicēja kā darba ņēmēja nesaskaņas ar [..] kā darba devēju par darba tiesisko attiecību pastāvēšanu un izbeigšanos ir risināmas saskaņā ar Darba likuma 30.pantu civilprocesuālā kārtībā. Ne dienestam, ne administratīvajai tiesai nav jāvērtē pierādījumi un jāizlemj jautājums, kad beidzās pieteicēja darba tiesiskās attiecības [..]. Pieteicējs blakus sūdzībā atsaucas uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta pirmo daļu [..]. Izskatāmajā lietā minētā Fizisko personu datu aizsardzības likuma norma nav piemērojama attiecībā uz pieteicēju. Lai gan Valsts ieņēmumu dienests ir reģistrējis darba devēja iesniegtās ziņas par pieteicēju kā darba ņēmēju, ņemot vērā speciālās tiesību normas – likumu „Par sociālo apdrošināšanu” un noteikumus Nr.827 – pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt šādu ziņu labošanu. Lai gan Administratīvās rajona tiesas tiesnesis lēmumā ir pareizi norādījis, ka prasījums saistībā darba tiesiskajām attiecībām nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā, tiesnesis nav ņēmis vērā, ka pieteikums ir par pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam veikt pieteicēja norādītās izmaiņas Nodokļu informācijas sistēmā. Nav pamata atzīt, ka šāds prasījums nav skatāms administratīvā procesa kārtībā. Darba devējam un iepriekš minētajā izņēmuma gadījumā darba ņēmējam ir tiesības sagaidīt no dienesta iesniegto ziņu reģistrēšanu, tātad arī tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt ziņu neregistrēšanu vai nepareizu reģistrēšanu. Kā tika secināts, pieteicējam konkrētajā gadījumā nav subjektīvo tiesību iesniegt pieteikumu, tāpēc Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmums ir atceļams un pieteikumu atsakāms pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191. panta pirmās daļas 8.punktu, jo pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu”.¹⁸⁰

Lietai Nr. SKA-1041/13 līdzīga ir lieta Nr. SKA-468/2014. Šajā lietā privātpersona vērsās Valsts ieņēmumu dienestā ar lūgumu labot Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmā ierakstītās ziņas par pieteicēja darba ņēmēja statusa zaudēšanas datumu, jo nepareizās ziņas ietekmē pieteicējas bezdarbnieka pabalsta apmēru. Senāta Administratīvo lietu departaments atkārtoja jau iepriekš lietā Nr. SKA-1041/13 atzīto. Papildus tiks norādīts šis: “Lai gan par pieteicēju reģistrētās ziņas ir personas dati [..] tomēr [..] likuma „Par sociālo apdrošināšanu” normas izsmeltoši nosaka speciālu kārtību, kādā ziņas par darba ņēmēju reģistrējamas Valsts ieņēmumu dienestā. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta paralēla piemērošana būtu pretrunā ar attiecīgo likuma „Par sociālo apdrošināšanu” normu mērķi un jēgu. Šim ar likumu „Par sociālo apdrošināšanu” noteiktajam izņēmumam no vispārīgajām datu subjekta tiesībām prasīt labot savus personas datus ir leģitīms mērķis, kas saistīts ar nodokļu sistēmas funkcionēšanas nodrošināšanu, un pats par sevi tas nav nesamērīgs. Pieteicējas mērķis, kura dēļ tā vēlas labot Valsts ieņēmumu dienesta reģistrā iekļautās ziņas par savu nodarbinātības periodu, ir saistīts ar to, ka Valsts sociālās

¹⁸⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1041/13, 6.-10. punkts

apdrošināšanas aģentūra uz reģistrēto ziņu pamata ir izdevusi pieteicējai nelabvēlīgu administratīvo aktu. Šajā sakarā norādāms, ka pieteicējai ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā pārsūdzēt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izdoto administratīvo aktu. Šādā lietā būtu pārbaudāms, vai aģentūra lietas faktiskos apstākļus noskaidrojusi tiesiski. Gadījumā, ja tiktu konstatēts, ka faktisko apstākļu noskaidrošanā piemērojamais tiesiskais regulējums, kas paredz izmantot Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētās ziņas, pārkāpj pieteicējas cilvēktiesības, varētu būt apsverama arī vēršanās Satversmes tiesā. Taču šobrīd izskatāmā jautājuma kontekstā pieteicējas lūgums par vēršanos Satversmes tiesā noraidāms, jo, kā jau minēts, ar likumu „Par sociālo apdrošināšanu” noteiktais izņēmums no datu subjekta tiesībām prasīt izlabot savus personas datus pats par sevi nav nesamērīgs”.¹⁸¹

Lieta Nr. SKA-658/2016 ir līdzīga lietai Nr. SKA-1031/13 un Nr. SKA-468/2014. Šajā lietā fiziskā persona vēršās Valsts ieņēmumu dienestā ar iesniegumu un lūdza grozīt ierakstus tā datubāzēs, norādot, ka ar noteiktu datumu pieteicējs ir zaudējis darba ņēmēja statusu. Senāta Administratīvo lietu departaments atkārtoja lietā Nr. SKA-468/2014 minēto, ka: “lai gan par pieteicēju reģistrētās ziņas ir personas dati [...] tomēr [...] apskatītās likuma „Par sociālo apdrošināšanu” normas izsmeltoši nosaka speciālu kārtību, kādā ziņas par darba ņēmēju reģistrējamas Valsts ieņēmumu dienestā. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta paralēla piemērošana būtu pretrunā ar attiecīgo likuma „Par sociālo apdrošināšanu” normu mērķi un jēgu. Šim ar likumu „Par sociālo apdrošināšanu” noteiktajam izņēmumam no vispārīgajām datu subjekta tiesībām prasīt labot savus personas datus ir leģitīms mērķis, kas saistīts ar nodokļu sistēmas funkcionēšanas nodrošināšanu, un pats par sevi tas nav nesamērīgs”.¹⁸²

Visas trīs iepriekš aplūkotās lietas ir līdzīgas, jo tajās atzīts, ka nav piemērojama vispārīgā spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16. panta pirmā daļa, kura paredz ikviena datu subjekta tiesības uz savu personas datu labošanu. Ar šo spēku zaudējušo likuma normu bija ieviests spēku zaudējušās datu direktīvas 12. panta “b” punkts attiecībā uz tiesībām uz personas datu labošanu. Datu direktīvas 13. panta 1. punkta “e” apakšpunkts paredzēja dalībvalstīm iespēju ierobežot datu subjekta tiesības uz savu personas datu labošanu dalībvalsts ekonomiskās vai finansiālās interesēs, kas ietvēra arī nodokļu jautājumus. Līdzīga iespēja pastāv arī šobrīd, kad spēkā ir datu regula. Datu regulas 23. panta 1. punkta “e” apakšpunkts paredz dalībvalsts iespēju ierobežot datu subjekta tiesības labot savus personas datus, lai garantētu dalībvalstij svarīgas ekonomiskās vai finanšu intereses, tostarp monetāros, budžeta un nodokļu jautājumus. Šādam ierobežojumam, protams, ir jābūt samērīgam. Šobrīd, kad spēkā ir datu regula, pavisam noteikti nav iespējams ar kolīziju normu atrisināšanas metodi, piemērojot specialitātes attiecības, atzīt likumā “Par sociālo apdrošināšanu” un uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos ietvertās normas (par to, kādā izdarāmi ieraksti par darba ņēmēja statusa zaudēšanu), par speciālām iepretim datu regulai, jo datu regulai ir augstāks juridisks spēks par likumu un Ministru kabineta noteikumiem. Šādā gadījumā ir konstatējams datu subjekta datu regulas 16. pantā noteikto tiesību ierobežojums, un šādam ierobežojumam ir jāatbilst datu regulas 23. pantam.

¹⁸¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 11. jūlija lēmums lietā Nr. SKA-468/2014, 9.-10. punkts

¹⁸² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. SKA-658/2016, 6. punkts

Lietā Nr. SKA-1370/2018 fiziskā persona vērsās administratīvajā tiesā ar prasījumu dzēst no Psihisko traucējumu un psihisko slimību valsts reģistra pieteicēja sensitīvos datus. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “prasījums dzēst no Psihisko traucējumu un psihisko slimību valsts reģistra pieteicēja sensitīvos datus principā varētu būt skatāms administratīvā procesa kārtībā [...]. Šobrīd Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa regulas (ES) Nr. 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) 16. un 17.pants noteic datu subjekta tiesības panākt, lai pārzinis bez nepamatotas kavēšanās labotu neprecīzus datu subjekta personas datus vai dzēstu tos, ja pastāv kāds no 17.pantā minētajiem nosacījumiem. Slimību profilakses un kontroles centrs, uzturot ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistru, pilda tam ar normatīvo aktu nodotu publisku funkciju valsts pārvaldes jomā. Līdz ar to datu subjekta prasījums Slimību profilakses un kontroles centram kā reģistra pārzinim labot vai dzēst datu subjekta personas datus būtu izskatāms administratīvā procesa kārtībā. Taču, ja pieteicēja galvenais mērķis tomēr ir panākt savu personas datu dzēšanu no reģistra, viņa pieteikums varētu būt skatāms administratīvajā tiesā”.¹⁸³

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-5/2008 izvērtēja jautājumu par to, vai iestāde pamatoti ir atteikusies izdarīt izmaiņas fiziskās personas dzimšanas reģistrā sakarā dzimuma maiņas operāciju.¹⁸⁴ Tika atzīts, ka iestāde ir nepamatoti atteikusies izdarīt šādas izmaiņas.¹⁸⁵ Izskatāmās lietas ietvaros jautājums par to, vai iestāde pamatoti atteikusies izdarīt izmaiņas fiziskās personas dzimšanas reģistrā, netika analizēts fizisko personu datu aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu kontekstā. Tāpat spriedumā netika pieminētas spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16. panta pirmajā daļā garantētās datu subjekta tiesības uz personas datu labošanu. Kā tas izriet no Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma, šīs lietas ietvaros izlemjams bija jautājums, kas saprotams ar jēdzienu “dzimuma maiņa”, un vai konkrētajā gadījumā ir notikusi dzimuma maiņa. Ja konkrētajā gadījumā ir notikusi “dzimuma maiņa”, iestādei bija pienākums izdarīt izmaiņas dzimšanas reģistrā. Citiem vārdiem sakot, izlemjams bija tas, vai ir mainījušies personas dati (dzimums). Ja personas dati (dzimums) ir mainījušies, tātad dzimšanas reģistrā ierakstītie personas dati (dzimums) ir labojami, jo tie vairs neatspoguļo patieso situāciju.

3.4. Tiesības uz personas datu dzēšanu

Tiesības pieprasīt dzēst savus personas datus bija garantētas spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16. panta pirmajā daļā, kuras pirmais teikums noteica, ka: “Datu subjektam ir tiesības pieprasīt, lai viņa personas datus papildina vai izlabo, kā arī pārtrauc to apstrādi vai iznīcina tos, ja personas dati ir nepilnīgi, novecojuši, nepatiesi, pretlikumīgi apstrādāti vai arī tie vairs nav nepieciešami vākšanas mērķim”. Savukārt datu regulā tiesības pieprasīt dzēst savus personas datus ir garantētas datu regulas 17. pantā.

¹⁸³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1370/2018, 9. punkts

¹⁸⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-5/2008

¹⁸⁵ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. SKA-138/2009 8. punktu un rezolutīvo daļu

Pārskata periodā ir pieņemts viens Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmums, kurā izvērtēts jautājums par datu subjekta tiesībām pieprasīt savu personas datu dzēšanu. Turklāt šajā pašā nolēmumā šis jautājums izvērtēts nosacīti, secinot, ka tas nemaz nav izvērtējams izskatāmajā lietā. Lēmumā sniegta atbilde uz jautājumu par to, vai ar atslēgšanos no elektroniskās deklarēšanas sistēmas (turpmāk – EDS) tiek iznīcināti Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošie personas dati par valsts amatpersonu.¹⁸⁶

Lietā Nr. SKA-509/2016 fiziskā persona citstarp lūdza Valsts ieņēmumu dienestam anulēt pieteicēja elektroniskās deklarēšanas sistēmas (turpmāk – EDS) kontu un izbeigt vienošanos par šīs sistēmas pakalpojumiem. Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumā norādīts sekojošais: “Tā kā atslēgšana no EDS nav nedz administratīvais akts, nedz faktiskā rīcība, šāds prasījums nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā. Pieteicējs blakus sūdzībā norāda, ka atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta pirmajai daļai 2015.gada 1.septembra iesniegums ir uzskatāms par prasību iznīcināt pieteicēja datus, kas atrodas dienesta rīcībā. Augstākā tiesa nepiekrīt šim argumentam. No 2015.gada 1.septembra iesnieguma, un vēl jo vairāk – no pārējiem lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējs šo iesniegumu būtu iesniedzis tieši kontekstā ar jautājumu par fizisko personu datu aizsardzību. Tieši pretēji, no lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs šo iesniegumu ir iesniedzis, vēloties mainīt saziņas veidu ar dienestu. Turklāt jānorāda, ka EDS nav personas datu apstrādes pamats. Personas datu apstrādes pamats ir dienestam ar likumu uzliktie valsts pārvaldes uzdevumi, kuru veikšanai dienestam šie dati ir nepieciešami [...]. Savukārt EDS, kā jau minēts, ir tikai viens no veidiem, kā dienests šo savu uzdevumu ietvaros iegūst datus par personu. Tādējādi, atslēdzoties no EDS, nevar panākt mērķi, piemēram, iznīcināt dienesta rīcībā esošos datus par valsts amatpersonu. Līdz ar to lūgums atslēgt personu no EDS nenozīmē, ka tiek lūgts arī iznīcināt personas datus, kas atrodas dienesta rīcībā. Ja pieteicējam tomēr bija šāds nodoms, tad tas bija skaidri jānorāda iesniegumā. Ievērojot minēto, konkrētajā gadījumā jautājums par EDS konta anulēšanu un vienošanās par šīs sistēmas lietošanas izbeigšanu nav aplūkojams kopsakarā ar personas datu aizsardzības jautājumu”.¹⁸⁷

Šīs lietas kontekstā jānorāda, ka tiesībām pieprasīt savu personas datu dzēšanu ir arī robežas. Atbilstoši datu regulas 17. panta 3. punktam personas dati nav dzēšami, ja personas datu apstrāde nepieciešama, piemēram, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai saistībā ar pārzinim likumīgi piešķirto oficiālo pilnvaru īstenošanu. Attiecīgi, ja personas dati nepieciešami, lai īstenotu izpildvarai raksturīgas funkcijas, persona nevar pieprasīt dzēst personas datus, ciktāl tie patiešām ir nepieciešami izpildvarai raksturīgu funkciju īstenošanai.

---

¹⁸⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 4. janvāra lēmums lietā Nr. SKA-509/2016

¹⁸⁷ Turpat, 10.-11. punkts

4. LIETAS PAR PERSONAS DATU SATUROŠAS INFORMĀCIJAS IZSNIEGŠANU

4.1. Vispārējas atziņas par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-197/2013 atzina, ka “Informācijas atklātības likuma 5. panta otrās daļas 1. punkts paredz, ka par ierobežotas pieejamības informāciju uzskatāma informācija, kurai šāds statuss noteikts ar likumu. Konkrētajā gadījumā ir piemērojams Fizisko personu datu aizsardzības likums, kura mērķis atbilstoši tā 1. pantam ir aizsargāt fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskās personas datu apstrādi”.¹⁸⁸

“Vispārīgi, lemjot par informācijas izpaušanu attiecībā uz fiziskās personas datiem, ir jāatceras, ka personas dati ietilpst personas privātās sfēras pašā kodolā. Tikai pati persona var izlemt, kādus datus un kam tā par sevi izsniegs. Līdz ar to iestādei, pirms izplatīt kādu informāciju, ir jāapsver, vai tiešām pastāv kāds no Fizisko personu datu aizsardzības likumā minētajiem legītimajiem mērķiem informācijas izpaušanai”.¹⁸⁹

“Vispārīgi personas dati un informācija par personas privāto dzīvi ir ierobežotas pieejamības informācija. Minētais izriet gan no Informācijas atklātības likuma, gan Fizisko personu datu aizsardzības likuma regulējuma. Tāpēc šī informācija bauda īpašu aizsardzību un tās izsniegšana iespējama vien tad, ja tiek konstatēts, ka personas, kura šo informāciju prasa, likumisko interešu nodrošināšanai konkrēto datu saņemšana ir objektīvi nepieciešama”.¹⁹⁰

“Demokrātiska sabiedrība ir ieinteresēta gan informācijas atklātībā, kas ietver piekļuvi dažādiem datiem, gan indivīdu privātās dzīves aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanā. Gan piekļuve publiskiem dokumentiem, gan privātās dzīves aizsardzība ir atzītas par pamattiesībām [..]. Īstenojot iepriekš minētās tiesības, nereti gadās situācijas, kā tas ir konkrētajā gadījumā, kurās saskaras dažādu personu pretējas tiesības. Nepārprotami, ka šādās situācijās kādas no tiesībām nākas ierobežot, izvērtējot tiesību nozīmīgumu, ierobežojuma nepieciešamību un samērību”.¹⁹¹

“Ļoti bieži vienas personas interese iegūt noteiktu informāciju saduras ar citas personas tiesībām uz tās privātās dzīves aizsardzību, kas nodrošinātas Satversmes 96. pantā. Gan vienas, gan otras tiesības nav absolūtas. Tās ir ierobežojamas katrā konkrētajā gadījumā apsverot (atrodot legītīmo mērķi un samērojot iesaistītās tiesības un intereses), kurai no tiesībām ir dodama priekšroka”.¹⁹²

¹⁸⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-197/2013, 16. punkts

¹⁸⁹ Turpat, 20. punkts

¹⁹⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 23. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-244/2018, 10. punkts

¹⁹¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012. gada 10. septembra spriedums lietā Nr. SKA-606/2012, 9. punkts

¹⁹² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. SKA-505/2019, 7. punkts

“Vērtējot personas pieprasījumā ietverto pamatojumu ierobežotas pieejamības informācijas izsniegšanai, nozīmīgs var būt apstākļi, vai informāciju pieprasa sniegt privātpersona vai mediju pārstāvis. Ja šī persona nav mediju pārstāvis, bet vēlas iegūto informāciju darīt zināmu plašai sabiedrībai (piemēram, ievietot internetā, nodrošinot iegūtās informācijas plašu pieejamību), tad tā ir uzskatāma par personu ar žurnālistisku interesi. Šādai personai ir precīzāk jāpamato sava legītīmā interese un informācijas pieprasīšanas mērķis”.¹⁹³

4.2. Datu minimizācijas princips informācijas izsniegšanā

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-951/2019 atzina, ka: “iestādei un attiecīgi arī tiesai, lemjot par informācijas izsniegšanu, jāpievēršas tam, kāda pieprasītās informācijas daļa objektīvi ir nepieciešama informācijas pieprasītāja legītīmās intereses apmierināšanai un aizsardzībai”.¹⁹⁴

Lietā tika vērtēts, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti noraidīja pieteicēja kā dzīvokļa īpašnieka pieprasījumu izsniegt pašvaldības būvvaldes atzinumu par to, ka dzīvoklī (bēniņu telpās, kas atrodas virs pieteicēja dzīvokļa īpašuma) ir veikta patvaļīga būvniecība. Administratīvās rajona tiesas spriedums tika atcelts. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “spriedumā atzīts, ka pieprasītā informācija ir ierobežotas pieejamības, jo tā satur gan fizisko personu datus, gan informāciju par privāto dzīvi [...]. Vienlaikus rajona tiesa nav norādījusi, kāda veida (kāda rakstura) informācija par fizisko personu privāto dzīvi iekļauta strīdus atzinumā, kā arī nav vērtēts, vai pieteicējas pieprasīto informāciju iespējams izsniegt, aizklājot informāciju par citu personu privāto dzīvi. Līdz ar to tiesa, secinot, ka nav pamata izsniegt pieteicējai tās pieprasīto informāciju, būtībā ir vienīgi formāli atsaukusies uz informācijai piemītošu ierobežotas pieejamības informācijas statusu, nevis pēc būtības identificējusi tās intereses, kuru aizsardzības labad pieteicējai atsakāma strīdus atzinuma izsniegšana. Vienlaikus Senāts uzsver, ka iestādei un attiecīgi arī tiesai, lemjot par informācijas izsniegšanu, jāpievēršas tam, kāda pieprasītās informācijas daļa objektīvi ir nepieciešama informācijas pieprasītāja legītīmās intereses apmierināšanai un aizsardzībai. Konkrētajā gadījumā ņemams vērā, ka pieteicējas mērķis ir iegūt informāciju, kas vērsta uz pieteicējas kaimiņu dzīvokļa [...] tehnisko novērtējumu (informāciju par attiecīgā dzīvokļa stabilitāti un drošumu). Kā jau minēts, pieteicējas kā stāvu zemāk esoša dzīvokļa īpašnieces interese uz sava īpašuma drošumu un aizsardzību ir pamats šādas informācijas pieprasīšanai. Savukārt strīdus atzinumā ietvertie personas dati vai, piemēram, fotogrāfijas, kas liecina par dzīvokļa Nr. 12C īpašnieku privāto dzīvi (viņu dzīvoklī esošajiem priekšmetiem, iekārtojumu u.tml.), nav tāda veida informācija, kas liecina par apsekotā objekta tehnisko stāvokli, piemēram, mehānisko stiprību, stabilitāti. Tāpēc konkrētajā gadījumā būtu pamats pieteicējai izsniegt pieprasīto strīdus atzinumu, aizklājot informāciju, kas satur ziņas par citas personas privāto dzīvi. Tādā veidā konkrētajos apstākļos ir iespējams panākt saprātīgu līdzsvaru starp pieteicējas tiesībām uz informāciju un trešās personas tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību”.¹⁹⁵

¹⁹³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 29. novembra spriedums lietā Nr. SKA-428/2019, 6. punkts

¹⁹⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 18. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-951/2019, 7. punkts

¹⁹⁵ Turpat, 7. punkts

Izskatāmajā lietā bija konstatējams datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktā noteiktais personas datu apstrādes tiesiskais pamats. Atbilstoši datu regulas 5. panta 1. punkta “c” apakšpunktam viens no personas datu apstrādes principiem ir tāds, ka personas dati ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos. Datu minimizācijas princips pieprasa samazināt apstrādājamās personas datus līdz zemākajam iespējamajam minimumam, kad var sasniegt apstrādes nolūkus.¹⁹⁶ Tas nozīmē, ka gadījumā, ja izsniedzamais dokuments satur arī tādus personas datus, kuri nav nepieciešami konkrētajam apstrādes nolūkam, tie ir attiecīgi aizsedzami, ievērojot datu minimizācijas principu.

4.3. Personas datu saturošas informācijas izsniegšana krimināllietas vajadzībām

Pārskata periodā ir pieņemts viens Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums, kurā izvērtēts jautājums par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu krimināllietas vajadzībām pēc zvērināta advokāta pieprasījuma.

“Vērtējot informācijas pieprasījuma pamatotību, jāpārbauda, vai prasītā fiziskās personas datus saturošā informācija ir nepieciešama un izmantojama pieteicējas klienta aizstāvībai kriminālprocesā”.¹⁹⁷

“Zvērināts advokāts sava klienta tiesību aizstāvēšanai var patstāvīgi iegūt pierādījumus. Tas gan pats par sevi nerada pienākumu izsniegt jebkuru advokāta pieprasīto informāciju un neatbrīvo informācijas sniedzēju no pienākuma izvērtēt pieprasītās informācijas nepieciešamību un sasaisti ar mērķi, kuram tā pieprasīta”.¹⁹⁸

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-383/2015 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa ir pamatoti uzlikusi par pienākumu Valsts robežsardzei izsniegt zvērinātai advokātei tās prasīto informāciju (informāciju par to, vai konkrēts transportlīdzeklis šķērsojis valsts robežu laikā no 2012. gada 13. augusta līdz pieprasījuma iesniegšanas brīdim, bet robežas šķērsošanas gadījumā – informāciju par to, kad, kurā robežšķērsošanas vietā un kādā veidā konkrēts transportlīdzeklis šķērsojis valsts robežu, kā arī informāciju par to, kas vadīja transportlīdzekli un par transportlīdzekļa pasažieriem, tas ir, transportlīdzekļa vadītāja un pasažieru vārdus, uzvārdus un personas kodus). Administratīvās rajona tiesas spriedums atstāts negrozīts. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “tiesa atzina, ka kriminālprocesa numura norādīšana varētu sniegt pilnvērtīgu priekšstatu par informācijas izmantošanas mērķi un arī pati pārbaudīja tiesvedības laikā iegūtās ziņas par konkrēto kriminālprocesu. Tomēr tas nenozīmē, ka ikvienā gadījumā konkrēta kriminālprocesa numura norādīšana vai nenorādīšana informācijas pieprasījumā ir izšķiroša šā pieprasījuma apmierināšanai”.¹⁹⁹ “Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā ir uzskaitīti gadījumi, kad ir atļauta personas datu apstrāde (ja vien likumā nav noteikts citādi). Viens no tādiem gadījumiem ir, ja datu apstrāde nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu pārziņa vai trešās personas likumiskās intereses, kurai

¹⁹⁶ Sk: Voigt P., Bussche A. The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical guide. Cham: Springer International Publishing, 2017, p. 90

¹⁹⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 26. marta spriedums lietā Nr. SKA-383/2015, 11. punkts

¹⁹⁸ Turpat, 13. punkts

¹⁹⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 26. marta spriedums lietā Nr. SKA-383/2015, 8. punkts

personas dati atklāti (7.panta 6.punkts). Ievērojot pieteicējas norādīto informācijas pieprasīšanas mērķi (izmantošana kriminālprocesā personas aizstāvībai), ir pamats izvērtēt, vai izskatāmais gadījums atbilst tiesību normā minētajam gadījumam, kad ir atļauts izsniegt personas datus. Šādā gadījumā, vērtējot informācijas pieprasījuma pamatotību, jāpārbauda, vai prasītā fiziskās personas datus saturošā informācija ir nepieciešama un izmantojama pieteicējas klienta aizstāvībai kriminālprocesā”.²⁰⁰ “Valsts robežsardze uzskata, ka nav iespējams gūt pārliecību, ka pieprasītās ziņas patiešām tiks izmantotas kriminālprocesā, jo to pieļaujamību un attiecināmību var vērtēt vienīgi tiesa kā konkrētā kriminālprocesa virzītāja. Pirmās instances tiesa spriedumā norādījusi, ka pašlaik nav prognozējams, kādu vērtējumu kriminālprocesā tiesa piešķirs pieteicējas iesniegtajiem pierādījumiem, tomēr jāņem vērā arī advokāta pienākums sniegt maksimāli kvalitatīvu un profesionālu juridisko palīdzību. Šāds viedoklis ir pamatots”.²⁰¹ “Tātad zvērināts advokāts sava klienta tiesību aizstāvēšanai var patstāvīgi iegūt pierādījumus. Tas gan pats par sevi nerada pienākumu izsniegt jebkuru advokāta pieprasīto informāciju un neatbrīvo informācijas sniedzēju no pienākuma izvērtēt pieprasītās informācijas nepieciešamību un sasaisti ar mērķi, kuram tā pieprasīta. Tas vien, ka informācijas pieprasītājs ir advokāts, nevar būt par pamatu pieprasījuma apmierināšanai”.²⁰² “Zvērināts advokāts kā personas aizstāvis kriminālprocesā ir tiesīgs izvēlēties aizstāvības pozīciju un tās īstenošanai vākt pierādījumus. Tam nebūt nav jāpaļaujas vienīgi uz to, ka tiesa kā procesa virzītāja izvērtēs un noteiks, kādi pierādījumi ir nepieciešami tā vai cita fakta pierādīšanai. Pretējā gadījumā aizstāvības pozīcijas izvēle zaudētu jēgu”.²⁰³ “To, kā tiesa kriminālprocesā novērtēs konkrētās aizstāvja iegūtās ziņas, ne iestāde, ne tiesa administratīvā procesa ietvaros nevar izvērtēt. Šādā ziņā var piekrist atbildētājam, ka šobrīd nav iespējams gūt pārliecību, ka ziņas patiešām kriminālprocesā tiks izmantotas. Tomēr, izmantojot šo apstākli par pamatu atteikumam sniegt informāciju, faktiski tiek liegtas aizstāvja tiesības īstenot izvēlēto aizstāvības pozīciju, iegūstot tās pamatošanai nepieciešamos pierādījumus. Lai to novērstu, ir būtiski apsvērt citādāku informācijas nepieciešamības pārbaudes modeli. Proti, nevis vadīties no tā, vai konkrētās ziņas tiks atzītas par pieļaujamiem un attiecināmiem pierādījumiem, bet gan no tā, vai principā ir iespējams gūt priekšstatu par pieprasīto ziņu saistību ar konkrēto kriminālprocesu, ņemot vērā tajā noskaidrojamos apstākļus. Šāda pieeja ļautu līdzsvarot advokāta tiesību un pienākumu īstenošanu kriminālprocesā (un līdz ar to – arī aizstāvamās personas tiesiskās intereses un kriminālprocesa mērķus kopumā) ar to personu tiesībām, kuru datus tiek lūgts izsniegt”.²⁰⁴

Senāta Administratīvo lietu departaments izskatīja šo lietu atbilstošu spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likumam, ņemot vērā, ka tas bija spēkā lietas izskatīšanas laikā. Taču tiesas nolēmumā izdarītie secinājumi ir pareizi arī Fizisko personu datu apstrādes likuma un datu regulas kontekstā. Proti, pamatojoties uz datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktu (apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošanai), zvērinātam advokātam var tikt izsniegta personas datu saturoša informācija, kas nepieciešama juridiskās palīdzības sniegšanai klientam krimināllietas ietvaros. Kā tas izriet no Senāta Administratīvo lietu departamenta skaidrojuma, šāda informācija var tikt izsniegta, ja

²⁰⁰ Turpat, 11. punkts

²⁰¹ Turpat, 12. punkts

²⁰² Turpat, 13. punkts

²⁰³ Turpat, 14. punkts

²⁰⁴ Turpat, 15. punkts

“principā ir iespējams gūt priekšstatu par pieprasīto ziņu saistību ar konkrēto kriminālprocesu, ņemot vērā tajā noskaidrojamās apstākļus”.²⁰⁵ Jebkurā gadījumā, apstrādājot (piem., izsniedzot) personas datus, pamatojoties uz datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktu, nepieciešams veikt samērīguma izvērtējumu, jo šī datu regulas norma var būt personas datu apstrādes tiesiskais pamats tikai tad, ja tiek secināts, ka datu subjekta interese uz personas datu aizsardzību nav svarīgāka par interesi apstrādāt (izsniegt) personas datus.

4.4. Personas datu saturošas informācijas izsniegšana civillietas vajadzībām

Pārskata periodā ir pieņemti četri Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros izvērtēts jautājums par personas datu saturošas informācijas izsniegšanu civillietas vajadzībām. Divos Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumos izvērtēts jautājums par informācijas par personas dzīvesvietu izsniegšanu²⁰⁶, bet pārējos divos – jautājums par administratīvā pārkāpuma izdarītāja personas koda izsniegšanu²⁰⁷ un informācijas par bijušo un esošo Ministru kabineta locekļu vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu izsniegšanu.²⁰⁸

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-180/2015 atzina, ka “ziņas par personas dzīvesvietu ir personas privātās dzīves sastāvdaļa. Šo datu nodošana trešajai personai [...] neatkarīgi no nodotās informācijas tālākās izmantošanas aizskar attiecīgo personu privāto dzīvi un līdz ar to uzskatāma par privātās dzīves ierobežojumu”.²⁰⁹

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-180/2015 atzina, ka “likumā noteiktās advokāta tiesības vākt pierādījumus pašas par sevi nerada pienākumu izsniegt jebkuru advokāta pieprasīto informāciju. Tas vien, ka informācijas pieprasītājs ir advokāts, nevar būt par pamatu pieprasījuma apmierināšanai”.²¹⁰

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-5/2017 atzina, ka “Tā kā nepilngadīgās personas dati ir vajadzīgi, lai pieteicēja varētu vērsties tiesā par viņas īpašumam nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu, izskatāmajā lietā personas vecums nevar būt par šķērslī iestādei atteikt personas datu izsniegšanu”.²¹¹

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-193/2010 izvērtēja jautājumu par to, vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir pamatoti atteikusies izsniegt zvērinātam advokātam ziņas par divu fizisko personu dzīvesvietu. Izskatāmajā lietā zvērināts advokāts pieprasīja ziņas par to divu fizisko personu dzīvesvietu, pret kurām zvērināta advokāta klients vērsās tiesā par līgumsoda un zaudējumu piedziņu. Administratīvā rajona tiesa noraidīja zvērināta advokāta pieteikumu. Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla

²⁰⁵ Turpat, 15. punkts

²⁰⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 6. maija spriedums lietā Nr. SKA-193/2010 un 2015. gada 7. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-180/2015

²⁰⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 24. novembra spriedums lietā Nr. SKA-358/2017

²⁰⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-20/2018

²⁰⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 7. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-180/2015, 7. punkts

²¹⁰ Turpat, 6. punkts

²¹¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 30. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-5/2017, 8. punkts

Administratīvās rajona tiesas spriedumu, norādot, ka: “Viens no datu izsniegšanas kritērijiem, kurš piemērojams arī šajā gadījumā, ir noteikts Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā – datu apstrāde nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu trešās personas likumiskās intereses. Tātad privātās dzīves ierobežojuma mērķis var būt citu personu aizsardzība [..]. Lai secinātu, ka privātās dzīves ierobežojums ir nepieciešams un samērīgs, ir jānoskaidro, vai ar šo konkrēto ierobežojumu attiecīgo mērķi var sasniegt, vai nav citi līdzekļi, ar kuriem attiecīgais mērķis ir sasniedzams un vai ierobežojums attaisno iegūto labumu. Konkrētajā gadījumā, lai secinātu, ka ar datu izsniegšanu attiecīgo mērķi var sasniegt, iestādei bija jānoskaidro, vai pastāvēja līgums starp SIA [..] un personām, kuru dati tika pieprasīti. Iestāde šo informāciju bija pieprasījusi, pieteicējs to nebija sniedzis, tāpēc tiesa pareizi secināja, ka Pārvaldes atteikums bija tiesisks”.²¹²

Pēc Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma administratīvā rajona tiesa atkārtoti izskatīja lietu, un uzlika par pienākumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izsniegt ziņas par divu fizisko personu dzīvesvietu. Administratīvā rajona tiesa izvērtēja tobrīd spēkā esošo civilprocesa normatīvo regulējumu, secinot, ka dzīvesvieta ir norādāma gan prasības pieteikumā vispārējās jurisdikcijas tiesai, gan šķīrējtiesai. Tādējādi, nezinot dzīvesvietu, nav iespējams vērsties tiesā pret attiecīgajām personām.²¹³ Jānorāda, ka arī šobrīd saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu prasības pieteikumā vispārējās jurisdikcijas tiesai vai šķīrējtiesai ir norādāma atbildētāja deklarētā dzīvesvieta un deklarācijā norādītā papildu adrese, bet, ja tādas nav – dzīvesvieta.²¹⁴ Šobrīd, kad spēkā ir Fizisko personu datu apstrādes likums un datu regula, šādu personas datu saturošu informāciju (kura vajadzīga civillietas vajadzībām) zvērinātam advokātam var izsniegt, pamatojoties uz datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktu. Tomēr ir konstatējams, ka informācijas izsniegšana ir nepieciešama zvērināta advokāta klienta likumisko interešu aizsardzībai.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-180/2015 izvērtēja jautājumu par to, vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir pamatoti atteikusies izsniegt zvērinātam advokātam par divu fizisko personu dzīvesvietu prasības pieteikuma iesniegšanai šķīrējtiesā. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “likumā noteiktās advokāta tiesības vākt pierādījumus pašas par sevi nerada pienākumu izsniegt jebkuru advokāta pieprasīto informāciju. Tas vien, ka informācijas pieprasītājs ir advokāts, nevar būt par pamatu pieprasījuma apmierināšanai [..]. [..] privātās dzīves ierobežojums attaisnojams, ja tas ir noteikts ar likumu, nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā leģitīmu mērķu sasniegšanai un ir samērīgs ar tā mērķi [..]. Rajona tiesa spriedumā pamatoti atsaukusies uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 6.punktu – datu apstrāde nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, īstenotu trešās personas likumiskās intereses. Tātad privātās dzīves ierobežojuma mērķis var būt citu personu aizsardzība. Konkrētajā gadījumā šāds mērķis varētu būt SIA [..] likumisko interešu aizsardzība [..]. [..] lai secinātu, ka ar datu izsniegšanu attiecīgo mērķi var sasniegt, iestādei bija jānoskaidro, vai pastāvēja līgums starp SIA [..] un personām, kuru dati tika pieprasīti. Iestāde šo informāciju bija pieprasījusi, pieteicēja to nebija sniegusi, tāpēc tiesa pareizi secināja, ka Pārvaldes atteikums bija tiesisks.

²¹² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 6. maija spriedums lietā Nr. SKA-193/2010 13. punkts

²¹³ Sk. Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. A42661107 13.-17. punktu

²¹⁴ Sk. Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.² punktu un Šķīrējtiesu likuma 35. panta otrās daļas 2. punktu

Tiesa arī secināja, ka pieteicējai bija iespējams Pārvaldei sniegt nepieciešamo informāciju, neatklājot tādu informāciju, kas nebūtu izpaužama”.²¹⁵

Līdzīgi kā iepriekš aplūkotajā lietā arī šajā gadījumā tiesa ir pamatoti secinājusi, ka šāda personas datu saturoša informācija (dzīvesvieta) zvērinātam advokātam var tikt izsniegta, pamatojoties uz spēku zaudējošo Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktu. Šobrīd, kad spēkā ir Fizisko personu datu apstrādes likums un datu regula, personas datu apstrādes (izsniegšanas) pamats būtu datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunkts. Tāpat lietā ir pamatoti secināts, ka nepieciešams pārliecināties, ka informācija par konkrētu fizisko personu dzīvesvietu, ir nepieciešama trešās personas (zvērināta advokāta klienta) likumisko interešu aizsardzībai. Lai pārliecinātos par šādu interešu esību, viens no veidiem ir pieprasīt iesniegt līgumu, kas noslēgts starp zvērināta advokāta klientu un tām fiziskajām personām, par kurām tiek lūgts izsniegt informāciju par dzīvesvietu. Tomēr ne vienmēr līgums būs tas, kas apliecinās trešās personas likumisko interešu esību šādas informācijas izsniegšanā civillietas vajadzībām, tas ir, ne vienmēr šīs likumiskās intereses esību varēs apliecināt ar dokumentiem. Tas, protams, neattiecas uz šķīrējtiesas līgumu, kurš atbilstoši Šķīrējtiesas likuma 12. panta pirmajai daļai noslēdzams rakstveidā. Tas, kā konstatēt likumisku interešu esību, ir atkarīgs no konkrētā gadījuma apstākļiem.

Lietā Nr. SKA-358/2017 fiziskā persona vērsās Valsts policijā ar pieprasījumu izsniegt tās administratīvās pārkāpuma lietas materiālus, kurā pieteicējs atzīts par cietušo. Pieteicējs vēlējās no administratīvā pārkāpuma izdarītāja piedzīt zaudējumus, taču vispārējās jurisdikcijas tiesa esot atstājusi pieteicējas pieteikumu bez virzības, norādot, ka persona ar pieteicēja norādīto vārdu, uzvārdu un personas kodu neeksistē. Valsts policija izsniedza lietas materiālus, aizklājot administratīvā pārkāpumu izdarītāja personas kodu. Vēloties noskaidrot administratīvā pārkāpuma izdarītāja personas kodu, pieteicējs vērsās administratīvajā tiesā. Senāta Administratīvo lietu departamenta ieskatā pieteicējam bija izsniedzams administratīvā pārkāpuma izdarītāja personas kods: “Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktu personas datu apstrāde (tātad arī izsniegšana) ir pieļaujama, ja tas nepieciešams, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti [..]. [..] izlemjot par pieprasīto personas datu izsniegšanu, iestādei jāpārbauda, vai personas, kura datus prasa, likumisko interešu nodrošināšanai konkrēto datu saņemšana tiešām ir objektīvi nepieciešama [..]. [..] situācijā, kad persona vēlas izmantot savas tiesības vērsties tiesā ar civilprasību tiesā un tiesa iesniegto prasības pieteikumu ir atstājusi bez virzības, uzdodot novērst trūkumu – iesniegt informāciju par atbildētāja personas kodu, ir secināms, ka persona iestādei informāciju par atbildētāja personas kodu pieprasījusi likumiskas intereses īstenošanai un tai šī informācija ir nepieciešama [..]. Atteikums pieteicējam sniegt pieprasīto informāciju tikai tāpēc, ka tiesas rīcībā šī informācija varētu nonākt arī tad, ja tiesa pati to pieprasītu, būtu pārlieku formāls un nebūtu vērst uz procesuālās ekonomijas principa ievērošanu”.²¹⁶

Atšķirībā no iepriekš aplūkotajām lietām, šajā lietā privātpersona bija lūgusi izsniegt citas privātpersonas (administratīvā pārkāpuma izdarītāja) personas kodu. Laikā, kad

²¹⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 7. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-180/2015, 6. un 8. punkts

²¹⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 24. novembra spriedums lietā Nr. SKA-358/2017, 8. punkts

privātpersona vērsās vispārējās jurisdikcijas tiesā un Senāta Administratīvo lietu departaments pieņēma spriedumu, spēkā bija Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.² punkts, atbilstoši kuram prasības pieteikumā atbildētāja personas kods nav obligāti norādāms (tas norādāms tikai tad, ja tas prasītājam ir zināms). Neskatoties uz to, ka Senāta Administratīvo lietu departaments piekrita Valsts policijas skaidrojumam, ka atbilstoši šai normai personas kods nav obligāti norādāms, tiesa uzskatīja, ka Valsts policijai ir pienākums izsniegt personas kodu civillietas vajadzībām. Argumentācija bija šāda: “Vispārīgi Valsts policija pareizi norādījusi, ka Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.² punkts paredz, ka atbildētāja personas kods prasības pieteikumā ir jānorāda tikai tad, ja tas prasītājam ir zināms. Tāpēc parasti personas vēlme vērsties tiesā ar civilprasību pati par sevi nevar liecināt par objektīvu nepieciešamību saņemt informāciju par potenciālā atbildētāja personas kodu. Tomēr konkrētajā gadījumā ņemams vērā, ka informācija, kuras izsniegšanu pieteicējs ir lūdzis, ir tāda veida informācija, kurai pieteicējam kā cietušajam bija jābūt zināmai jau administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros. Ja šī informācija pienācīgā kārtā pieteicējam būtu bijusi sniegta administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros, pieteicējam nebūtu jāvērsas Valsts policijā ar informācijas pieprasījumu, lai to noskaidrotu, un konkrētais jautājums administratīvā procesa kārtībā vispār netiktu risināts [..]. Ņemot vērā, ka vienu reizi vispārējās jurisdikcijas tiesa to, ka pieteicējs prasības pieteikumā nebija norādījis [..] personas kodu, jau atzina par trūkumu un uzdeva pieteicējam novērst, ir saprotama pieteicēja vēlme pirms atkārtotas vērsšanās tiesā šo informāciju noskaidrot. Nevar izslēgt, ka tad, ja pieteicējs, nezinot precīzu [..] personas kodu, atkārtoti vērstos vispārējās jurisdikcijas tiesā, pieteicēja prasības pieteikums atkārtoti varētu tiktu atstāts bez virzības informācijas par personas kodu precizēšanai, tostarp tāpēc, ka ne vienmēr ar personas vārda un uzvārda norādīšanu prasības pieteikumā ir pietiekami, lai būtu iespējams identificēt konkrēto personu”.²¹⁷

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-5/2017 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti uzlikusi par pienākumu Valsts policijai sniegt Rīgas pašvaldības SIA “Rīgas satiksme” taksometra vadītāja un pasažiera personas kodu un dzīvesvietas adresi, kā arī minēto personu paskaidrojumus par ceļu satiksmes negadījuma rašanās apstākļiem. Pieprasījums pamatots ar nepieciešamību celt prasību civillietā. Senāta Administratīvo lietu departaments uzdeva prejudiciālo jautājumu Eiropas Savienības Tiesai un pēc Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma saņemšanas atstāja Administratīvās rajona tiesas spriedumu negrozītu. “Direktīvas 95/46/EK 7.panta „f” punkts ir interpretējams tādējādi, ka tajā nav paredzēts pienākums izpaust personas datus trešajai personai, lai tā civiltiesiskā kārtībā varētu tiesā celt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar kaitējumu, ko ir nodarījusi persona, uz kuru attiecas šo datu aizsardzība. Tomēr šīs direktīvas 7.panta „f” punktā ir pieļauta šādu datu izpaušana, pamatojoties uz valsts tiesībām [..] direktīvas 95/46/EK 7.panta „f” punktā nav aizliegta personas datu izpaušana gadījumā, ja tā tiek veikta, pamatojoties uz valsts tiesībām, ievērojot šajā tiesību normā paredzētos nosacījumus”.²¹⁸ “Direktīvas 95/46/EK 7.panta „f” punktā ir paredzēti trīs kumulatīvi nosacījumi, kam jābūt izpildītiem, lai personas datu apstrāde būtu likumīga, proti, pirmkārt, datu pārziņa vai trešo personu, kurām dati tiek atklāti, likumīgu interešu esība, otrkārt, vajadzība apstrādāt personas datus likumīgo interešu ievērošanai un, treškārt, nosacījums, ka neprevalē tās personas

²¹⁷ Turpat, 11. punkts

²¹⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 30. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-5/2017, 6. punkts

pamattiesības un brīvības, uz kuru attiecas datu aizsardzība [..]. Nav strīda, ka izskatāmajā gadījumā pieteicējas īpašumam ir nodarīts kaitējums. Līdz ar to pieteicējas intereses iegūt personas datus attiecībā uz personu, kura ir nodarījusi kaitējumu tās īpašumam, lai pēc tam pret to vērstos tiesā par zaudējumu atlīdzināšanu, ir atzīstama par likumīgu interesi. Ņemot vērā apstākli, ka, lai pieteicēja varētu vērsties tiesā pret personu, kas viņas īpašumam nodarījusi kaitējumu, nepietiek tikai ar vārda un uzvārda izpaušanu, kas pietiekoši precīzi neidentificē personu, bet nepieciešams šajā nolūkā iegūt arī attiecīgās personas dzīvesvietas adresi un personas kodu, personas datu apstrāde ir vajadzīga pieteicējas likumīgo interešu ievērošanai. Attiecībā par nosacījumu par personas pretnostatīto tiesību un interešu izvērtēšanu Eiropas Savienības Tiesa minētajā spriedumā ir norādījusi, ka tas principā ir atkarīgs no attiecīgā gadījuma konkrētajiem apstākļiem [..]. Izskatāmajā lietā nav pamata uzskatīt, ka personas, par kuru pieteicēja vēlas iegūt personas datus, pamattiesības un brīvības prevalē”.²¹⁹ “Eiropas Savienības Tiesa, atbildot uz jautājumu, vai tas, ka persona ir nepilngadīga, var ietekmēt direktīvas 95/46 7.panta „f” punkta interpretāciju, ir norādījusi, ka attiecīgās personas vecums var būt viens no elementiem, kuri ir jāņem vērā, veicot šo izvērtēšanu. Valsts tiesa šajā ziņā veic vajadzīgās pārbaudes. Tādos apstākļos, kādi aplūkoti pamatlietā, nav pamatoti atteikties cietušajai personai izpaust personas datus, kas ir vajadzīgi, lai celtu prasību par zaudējumu atlīdzību pret kaitējumu nodarījušo personu vai attiecīgā gadījumā pret personu, kuras īsteno vecāku varu, tādēļ, ka šī kaitējumu nodarījusi persona ir nepilngadīga [..]. Tā kā nepilngadīgās personas dati ir vajadzīgi, lai pieteicēja varētu vērsties tiesā par viņas īpašumam nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu, izskatāmajā lietā personas vecums nevar būt par šķērsli iestādei atteikt personas datu izsniegšanu”.²²⁰

No šī Senāta Administratīvā lietu departamenta sprieduma izriet, ka, neskatoties uz to, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 1.² punktam personas koda norādīšana prasības pieteikumā nav obligāta, noteiktos gadījumos var būt pamatoti civillietas vajadzībām izsniegt potenciālā atbildētāja personas kodu. Tas ir tajos gadījumos, kad citādi nav iespējams identificēt potenciālo atbildētāju un īstenot Satversmes 92. panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu. Tātad varētu secināt, ka atbilstoši datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktam ir pieļaujama potenciālā atbildētāja personas koda izsniegšana, ja tas nepieciešams, lai persona varētu īstenot tiesības uz taisnīgu tiesu. Turklāt šādu informāciju var izsniegt arī Valsts policija. No fizisko personu datu apstrādi reglamentējošo normatīvo aktu skatupunkta nav svarīgi, vai personas datus izsniedz Valsts policija vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, bet gan tas, vai šādai personas datu apstrādei (izsniegšanai) ir tiesisks pamats.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-20/2018 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti noraidījusi pieteicēja pieteikumu, ar kuru pieteicēja prasīja izsniegt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei informāciju par esošo un bijušo Ministru kabineta locekļu vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu un deklarācijā norādīto papildu adresi, bet, ja tādas nav – dzīvesvietu.²²¹ Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās rajona tiesas spriedumu. Spriedumā norādīts, ka “pieteicēja informācijas pieprasījumu pamatojusi ar nepieciešamību datus iegūt legītimas

²¹⁹ Turpat, 7. punkts

²²⁰ Turpat, 8. punkts

²²¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-20/2018

intereses – vēršanās tiesā ar civilprasību – nodrošināšanai [..]. [..] vēlas vērsties tiesā ar civilprasību par zaudējumu atlīdzību [..]. [..] pieteicējai, lai tā varētu īstenot savas tiesības vērsties tiesā ar civilprasību, atbilstoši Civilprocesa likuma prasībām ir nepieciešams zināt iespējamo atbildētāju [..] vārdus, uzvārdus un deklarētās dzīvesvietas [..]. [..] vērtējot vai, personai pastāv likumiskas intereses, kuru nodrošināšanai tai nepieciešams iegūt citas personas (iespējamā atbildētāja) personas datus, personas iecerētās civilprasības prognozējamā pamatotība un pieļaujamība nav jautājums, kuru kompetenta izlemt pārvalde vai administratīvā tiesa, pat ja, iestādes vai administratīvās tiesas ieskatā, personas iecerētā civilprasība ir acīmredzami nepieļaujama vai nepamatota. Tas, vai personas civilprasība ir pieļaujama un pamatota, ir vispārējās jurisdikcijas tiesas kompetences jautājums [..]”.²²² Tāpat spriedumā norādīts, ka, “izskatot lietu no jauna, tiesai vienlaikus jāapsver, vai ir pamatota pieteicējas prasība, lai tai tiktu izsniegta informācija par konkrēto personu vārdu, uzvārdu un personas kodu, ņemot vērā, ka attiecīgās personas ir vai bija publiskas amatpersonas, kuru vārdi un uzvārdi līdz ar to ir publiski pieejama informācija, savukārt attiecībā uz iespējamā atbildētāja personas kodu Civilprocesa likums noteic, ka tas jānorāda vienīgi tad, ja tas prasītājam ir zināms (Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 1.² punkts). Tātad, vērsties tiesā civilprocesuālā kārtībā, atbildētāja personas koda norādīšana nav obligāta [..]. [..] vērtējot, vai pieteicējas tiesības un interese vērsties tiesā ar civilprasību konkrētajā gadījumā atsver potenciālo atbildētāju tiesības uz personas datu neaizskaramību, jāņem vērā, ka tiesības uz taisnīgu tiesu, tostarp tiesības uz pienācīgu pieeju tiesai, ir demokrātiskā valstī personām garantējama fundamentāla cilvēktiesība. Tieši no šo tiesību pienācīgas nodrošināšanas lielā mērā ir atkarīga pārējo cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzība [..]. [..] pamats uzskatīt, ka pieteicējas leģitīmā interese konkrētajā gadījumā neatsver iespējamo atbildētāju tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību ierobežojumu, varētu būt tikai tādā gadījumā, ja būtu konstatējami kādi īpaši, netipiski ārkārtas apstākļi, par kuriem likumdevējs, Civilprocesa likumā izvirzot prasību pieteikuma iesniedzējam norādīt arī konkrētus atbildētāja personas datus, nebūtu varējis iedomāties. Augstākās tiesas ieskatā, no lietas materiāliem neizriet, ka konkrētajā gadījumā būtu šādi īpaši, netipiski apstākļi”.²²³

Administratīvā rajona tiesa uzlika par pienākumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izsniegt pieprasījumā norādīto informāciju par esošo un bijušo Ministru kabineta locekļu dzīvesvietu un papildu adresi, ja tāda ir.²²⁴ Vispirms paskaidrojams, ka šajā lietā netika izsniegts esošo un bijušo Ministru kabineta locekļu personas kods, pamatojoties uz to, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 1.² punktam atbildētāja personas kods ir norādāms prasības pieteikumā vienīgi tad, ja tas prasītājam ir zināms. Tātad neradās šaubas, ka persona varēs īstenot savas tiesības uz taisnīgu tiesu, nenorādot prasības pieteikumā potenciālo atbildētāju personas kodu.

Lai arī pamatota ir Senāta Administratīvo lietu departamenta atziņa, ka: “personas iecerētās civilprasības prognozējamā pamatotība un pieļaujamība nav jautājums, kuru kompetenta izlemt pārvalde vai administratīvā tiesa, pat ja, iestādes vai administratīvās tiesas ieskatā, personas iecerētā civilprasība ir acīmredzami nepieļaujama vai nepamatota”, jebkurā gadījumā iestādei un administratīvajai tiesai, lemjot par personas datu saturošas informācijas

²²² Turpat, 9., 11.-13. punkts

²²³ Turpat, 15. punkts

²²⁴ Sk. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2020. gada 24. februāra sprieduma lietā Nr. A420224915 (stājies spēkā 25.03.2020.) 4.-6. punktu

izsniegšanu civillietas vajadzībām, ir jākonstatē visi no datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunkta (iepriekš no spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punkta) izrietošie nosacījumi personas datu apstrādei, tas ir, likumiska interese, vajadzība apstrādāt personas datus un tas, ka datu subjekta tiesības uz personas datu aizsardzību neprevalē. Šo nosacījumu izpildīšanos nevar automātiski pieņemt. Nekonstatējot to izpildīšanos, atbilstoši datu regulai nevar tikt veikta personas datu izsniegšana. Tas izriet arī no Eiropas Savienības Tiesas prakses.²²⁵ Kā to ir skaidrojusi Eiropas Savienības Tiesa: “no Direktīvas 95/46 struktūras un no tās 7. panta formulējuma izriet, ka Direktīvas 95/46 7. panta f) punktā pašā par sevi nav paredzēts pienākums, bet tikai sniegta iespēja veikt datu apstrādi, piemēram, tādu datu izpaušanu trešajai personai, kas ir vajadzīgi tās likumīgo interešu ievērošanai”.²²⁶

4.5. Personas datus saturošas informācijas izsniegšana īpašuma tiesību atjaunošanas vajadzībām

“Tiesības saņemt informāciju, kā arī izsniedzamās informācijas apjoms ir jāvērtē kopsakarā ar viņa tiesībām atjaunot īpašuma tiesības. Ieinteresētajai personai ir daudz plašākas tiesības saņemt specifisku informāciju, kas ar viņu ir saistīta un kas ir nepieciešama savu tiesību vai tiesisko interešu nodrošināšanai”.²²⁷

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-191/2007 izvērtēja jautājumu par to, vai fiziskai personai ir tiesības iepazīties ar tā nekustamā īpašuma dokumentiem (tostarp ziņām par tā pašreizējo īpašnieku), uz kuru īpašuma tiesības vajadzēja atjaunot viņa mātei. Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās apgabaltiesas spriedumu, ar kuru apmierināts pieteicēja pieteikums, izņemot attiecībā uz informāciju, kura saskaņā ar likumu uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “pieteicējs pieprasīto informāciju ir vēlējis saņemt, lai izlemtu, vai viņam ir izredzes kā vienam no mātes mantiniekiem pretendēt uz attiecīgo īpašumu. No minētā secināms, ka pieteicējs vēlas saņemt attiecīgo informāciju, lai, iespējams, īstenotu savu tiesību uz īpašumu aizsardzību. Tādējādi Administratīvo lietu departaments secina, ka pieteicēja interese saņemt konkrēto informāciju nav pamatota ar vispārēju interesi, bet ir pamatota ar iespējamo savu īpašuma tiesību aizsardzību [...]. [...] pieteicēja tiesības saņemt informāciju, kā arī izsniedzamās informācijas apjoms ir jāvērtē kopsakarā ar viņa tiesībām atjaunot īpašuma tiesības. Ieinteresētajai personai ir daudz plašākas tiesības saņemt specifisku informāciju, kas ar viņu ir saistīta un kas ir nepieciešama savu tiesību vai tiesisko interešu nodrošināšanai”.²²⁸ “Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā noteikts, ka datu apstrāde (kas šā likuma izpratnē nozīmē arī datu izpaušanu) ir atļauta, ja tā nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, īstenotu sistēmas pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti. No minētā izriet, ka apgabaltiesa, nosakot, ka pieteicējam izsniedzama tikai tā informācija, kas ir vispārpieejama, nepamatoti sašaurināja pieteicēja tiesības saņemt informāciju. Ievērojot minēto,

²²⁵ Sk.: Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 4. maija spriedums lietā *Rīgas Satiksme*, C-13/16, ECLI:EU:C:2017:336, 23-31. punkts

²²⁶ Turpat 26. punkts

²²⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 24. maija spriedums lietā Nr. SKA-191/2007, 12. punkts

²²⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 24. maija spriedums lietā Nr. SKA-191/2007, 12. punkts

Administratīvo lietu departaments atzīst, ka Administratīvā apgabaltiesa nav piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot, un šajā daļā apgabaltiesas spriedums nav tiesisks”.²²⁹

4.6. Personas datu saturošas informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbinātajiem

4.6.1. Informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu

Pārskata periodā pieņemti vairāki Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi, kuros izvērtēts jautājums par informācijas par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu izsniegšanu. Šis jautājums izvērtēts gan tad, kad informāciju par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu pieprasa preses pārstāvis, gan tad, kad to pieprasa tāda persona, kura nav preses pārstāvis. Tā kā lielākoties aplūkoti Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi ir līdzīgi, tāpat kā tajā izdarītie secinājumi, šie tiesas nolēmumi tiks analizēti kopā.

“Informācija par konkrētām personām un tām izmaksātajām atlīdzībām ir šo personu dati un ietilpst tiesību uz privāto dzīvi tvērumā”.²³⁰

“Par valsts līdzekļiem nodarbinātas personas datu, kas ir sabiedrības leģitīmas intereses lokā, aizsardzība ir mazāka, nekā tā ir privāti nodarbinātai personai [..]. Taču mazāka aizsardzības līmeņa nodrošināšana par valsts līdzekļiem nodarbinātas personas datiem nenozīmē, ka šie dati vispār nav aizsargājami [..]. Lemjot par ierobežotas pieejamības informācijas izsniegšanu, vienmēr ir jāapsver, kurai no interesēm – tai, kuras aizsardzībai noteikts ierobežotas pieejamības statuss, vai tai, kura pamato leģitīmu šīs informācijas saņemšanas nepieciešamību -, konkrētajos apstākļos ir dodama priekšroka [..]. Līdz ar to, lai noteiktu precīzu aizsardzības pakāpi par valsts līdzekļiem nodarbinātas personas datiem, katrā gadījumā ir jāvērtē gan tas, kāda rakstura, cik plaša un detalizēta informācija par personu tiek prasīta, gan tas, kādam mērķim tā tiek prasīta”.²³¹

“Sabiedrības interese zināt valsts darbiniekiem un amatpersonām izmaksāto prēmiju apmērus nav uzskatāma par vienkāršu ziņkāri. Tā ir interese zināt savu kā nodokļu maksātāju naudas izlietojumu, kas ir leģitīma interese. Abas konfliktējošās tiesības – tiesības saņemt informāciju par valsts līdzekļu izlietojumu, no vienas puses, un tiesības uz personas datu aizsardzību, no otras puses, – ir taisnīgi jālīdzsvaro”.²³²

“Ja persona prasa ne tikai informāciju par konkrētām amatpersonām izmaksātām atlīdzības summām, bet jau daudz plašāku informāciju, tad atsaukšanās uz vispārējiem tiesību principiem var nebūt pietiekama, lai secinātu, ka priekšroka ir dodama tieši sabiedrības tiesībām saņemt informāciju”.²³³

---

²²⁹ Turpat, 14. punkts

²³⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 14. novembra spriedums lietā Nr. SKA-776/2019, 10. punkts; 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr. SKA-476/2019, 8. punkts

²³¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 29. novembra spriedums lietā Nr. SKA-428/2019, 5. punkts

²³² Turpat, 18. punkts

²³³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. SKA-505/2019, 7. punkts

“Ja nevis preses pārstāvis, bet persona ar žurnālistisku interesi pieprasa tādu informāciju, kas satur konkrēto darbinieku personas datus, šai personai būtu precīzāk jāpamato sava leģitīmā interese un informācijas pieprasīšanas mērķis”.²³⁴

“Ja informācija pieprasīta žurnālistikas vajadzībām un nepastāv pietiekami nopietns pamats apšaubīt, ka pieprasītā informācija (apjomā un formā, kādā tā pieprasīta) patiešām objektīvi varētu būt nepieciešama žurnālistikas vajadzībām, nebūtu pamatoti apšaubīt žurnālista leģitīmo interesi tikai tāpēc, ka informācijas pieprasījums izvērsti neatspoguļo topošās publikācijas vai pētījuma saturu”.²³⁵

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-347/2010 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti uzlikusi Valsts kancelejai par pienākumu izsniegt informāciju par Valsts kancelejas un Ministru prezidenta biroja darbiniekiem 2006. gada 11. oktobrī izmaksātajām prēmijām, norādot katru darbinieku un viņam piešķirto summu. Informāciju pieprasīja laikraksts, kas reģistrēts kā masu informācijas līdzeklis. Administratīvās rajona tiesas spriedums atstāts negrozīts. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “informācijas saņemšanas ierobežojumi ietverti arī likumā, kas reglamentē preses darbību. Saskaņā ar likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 6.pantu valsts var atteikties sniegt preseī informāciju tikai tad, ja tā nav publicējama saskaņā ar šā likuma 7.pantu. Minētā panta ceturtā daļa noteic, ka ir aizliegta masu informācijas līdzekļu izmantošana, lai iejauktos personu personiskajā dzīvē [..]. [..] preses darbību tieši regulējošās normas, no vienas puses, paredz iespēju atteikties sniegt preseī informāciju par personas datiem un, no otras puses, personas datu aizsardzību regulējošās normas noteic, ka dati ir jāsniedz, ja nepieciešams nodrošināt sabiedrības interešu ievērošanu”.²³⁶ “Pieprasītā informācija pilnā mērā uzskatāma par tādu, kuras iegūšanai prese pilda savu „sargsuņa” lomu. Prēmijas valsts darbiniekiem un amatpersonām izmaksā no valsts budžeta līdzekļiem, kas veidojas no sabiedrības – nodokļu maksātāju – finanšu līdzekļiem. Nodokļu maksātāju finanšu līdzekļu izlietojums demokrātiskā sabiedrībā neapšaubāmi ir sabiedrību interesējoša tēma. Līdz ar to šajā gadījumā ar preses palīdzību tiktu nodrošinātas sabiedrības tiesības saņemt attiecīgo informāciju”.²³⁷ “Iepretim preses brīvībai saņemt pieprasīto informāciju šajā gadījumā ir citu personu tiesības uz privātās dzīves aizsardzību [..]. Cilvēki parasti nevēlas publiski apspriest savus finanšu līdzekļus un cilvēciski tas ir saprotams. Tomēr šajā gadījumā iepretim esošā sabiedrības interese zināt valsts darbiniekiem un amatpersonām izmaksāto prēmiju apmērus nav uzskatāma par vienkāršu ziņkāri. Tā ir interese zināt savu kā nodokļu maksātāju naudas izlietojumu, kas ir leģitīma interese. Abas konfliktējošās tiesības – tiesības saņemt informāciju par valsts līdzekļu izlietojumu, no vienas puses, un tiesības uz personas datu aizsardzību, no otras puses, – ir taisnīgi jālīdzsvaro”.²³⁸ “Senāta ieskatā sabiedrības tiesības zināt valsts budžeta līdzekļu izlietojumu valsts darbinieku un amatpersonu algām un prēmijām nevar nodrošināt, saņemot kopsavilkumu pa amatu grupām un neuzzinot katras personas individuālos ienākumus, kā to šajā lietā piedāvā Valsts

²³⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr. SKA-476/2019, 11. punkts

²³⁵ Turpat, 11. punkts

²³⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 1. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-347/2010, 10. punkts

²³⁷ Turpat, 17. punkts

²³⁸ Turpat, 18. punkts

kanceleja. [...] valsts budžeta līdzekļu izlietojumam jābūt pamatotam un, lai to varētu konstatēt, tam ir jābūt pārskatāmam. Ievērojot arī iepriekšējo gadu pieredzi, kad Latvijā valsts darbiniekiem un amatpersonām izmaksātās algas un prēmijas būtiski atšķīrās gan pa nozarēm, gan pa iestādēm, gan vienas iestādes ietvaros, Senāts uzskata, ka ir īpaši būtiski sabiedrībai iegūt pilnīgu informāciju, lai pārlicinātos, vai naudas izlietojums ir izsvērts un pamatots. Visefektīvāk tas ir izdarāms tieši ar preses starpniecību. Informācijai par valsts līdzekļu izlietojumu ir jābūt aktuālai, jo pretējā gadījumā tā var zaudēt savu nozīmi sabiedrības acīs. Lai sabiedrības diskusijas iespējas un ietekme pār valsts līdzekļu izlietojumu būtu lielāka, sabiedrības reakcijai vēlams būt pēc iespējas ātrākai. Tāpēc nav pamatots Valsts kancelejas viedoklis, ka ir pilnīgi pietiekami, ja par saņemtās algas un prēmiju apmēru konkrētajai personai var pārlicināties, pētot tās reizi gadā aizpildīto valsts amatpersonas deklarāciju. Turklāt, valsts iestādē strādājošie darbinieki, kuriem nav valsts amatpersonas statusa, valsts amatpersonas deklarācijas neaizpilda, taču tas nenozīmē, ka sabiedrības interese par darbiniekiem izmaksātajiem valsts finanšu līdzekļiem tāpēc ir mazāka. Šī interese ir tikpat leģitīma kā attiecībā uz valsts amatpersonām [...]. Saistībā ar nepieciešamību aizsargāt personas privāto dzīvi, neizpaužot tās datus, Senāts nesaskata iespējamu kaitējumu, kas varētu tikt nodarīts konkrētai personai sakarā ar informācijas par saņemto prēmiju izpaušanu un kas būtu lielāks nekā sabiedrības tiesības saņemt šo informāciju”.²³⁹ “Senāts uzskata, ka sabiedrības tiesības uzzināt pieteicējas pieprasīto informāciju par Valsts kancelejas un Ministru prezidenta biroja darbinieku prēmijām ir lielākas nekā šo personu tiesības uz datu aizsardzību. Turklāt sabiedrības tiesību iegūt informāciju īstenošanu nevar nodrošināt ar personas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Tāpēc Valsts kancelejai ir jāsniedz pieteicējas pieprasītā informācija. Senāts neatrod kasācijas sūdzībā nevienu argumentu, kas liktu izdarīt pretēju secinājumu”.²⁴⁰

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-505/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai Valsts prezidenta kancelejai ir pienākums sniegt fiziskajai personai detalizētu informāciju par tās grāmatvedei izmaksātajām piemaksām laikā no 2017. gada 1. janvāra līdz 31. martam.²⁴¹ Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās rajona tiesas spriedumu, ar kuru Valsts prezidenta kancelejai uzlikts par pienākumu šādu informāciju sniegt. Spriedums tika atcelts, jo Administratīvā rajona tiesa nebija izvērtējusi, vai pieteicējs saņēmis pieprasīto informāciju vai atbildi uz iesniegumu un to, kura likuma tvērumā vērtējami pieteicēja uzdotie jautājumi. Senāta Administratīvo lietu departaments spriedumā norādīja, ka, atkārtoti izskatot lietu, tiesai citstarp jāņem vērā tas, ka: “pieteicējs vienlaikus ar koncentrēti formulētu, bet ļoti ietilpīgu pamatojumu (tiesiskuma aizsardzībai un labas pārvaldības principa ievērošanai) vēlas iegūt lielu informācijas daudzumu. Tomēr šeit jāņem vērā, ka, jo plašāka un detalizētāka informācija par personu tiek prasīta, jo plašākam un detalizētākam ir jābūt arī informācijas pieprasījumā norādītajam pamatojumam, kāpēc šāda informācija ir nepieciešama. Ja persona prasa ne tikai informāciju par konkrētām amatpersonām izmaksātām atlīdzības summām, bet jau daudz plašāku informāciju, tad atsaukšanās uz vispārējiem tiesību principiem var nebūt pietiekama, lai secinātu, ka priekšroka ir dodama tieši sabiedrības tiesībām saņemt informāciju [...]. Jāņem vērā, ka gadījumā, ja tiek pieprasīta ierobežotas

²³⁹ Turpat, 20. punkts

²⁴⁰ Turpat, 21. punkts

²⁴¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. SKA-505/2019

pieejamības informācija, nozīmīgs var būt apstākļi, vai informāciju pieprasa sniegt privātpersona vai mediju pārstāvis. Ja šī persona nav mediju pārstāvis, bet vēlas iegūto informāciju darīt zināmu plašai sabiedrībai (piemēram, ievietot internetā, nodrošinot iegūtās informācijas plašu pieejamību), tad tā ir uzskatāma par personu ar žurnālistisku interesi. Šādai personai ir precīzāk jāpamato sava leģitīmā interese un informācijas pieprasīšanas mērķis”.²⁴²

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-428/2019 izvērtēja jautājumu par Administratīvās rajona tiesas sprieduma pamatotību, ar kuru Valsts prezidenta kancelejai uzlikts par pienākumu izsniegt ne vien informāciju par diviem darbiniekiem noteikto mēneša atalgojumu, bet arī darba laiku un šo darbinieku darba līgumu un amata aprakstu kopiju. Administratīvās rajona tiesa spriedums tika atcelts, jo “tiesa nav vērtējusi Valsts prezidenta kancelejas argumentu par tiesību godprātīgu izmantošanu, cik darbu traucējoši ir pienācīgi izskatīt un atbildēt uz visiem pieteicēja informācijas pieprasījumiem”.²⁴³

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-476/2019 izvērtēja to, vai par pamatotu atzīstams Administratīvās rajona tiesas spriedums, ar kuru Valsts prezidenta kancelejai uzlikts par pienākumu sniegt informāciju par prēmijām, novērtēšanas prēmijām un naudas balvām, kas izmaksātas to darbiniekiem 2016. gadā. Administratīvās rajona tiesas spriedums tika atcelts arī tāpēc, ka tajā nav izvērtēts, kurai no interesēm – personas tiesībām uz datu aizsardzību vai sabiedrības tiesībām saņemt informāciju – šajā gadījumā ir dodama priekšroka. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja šādi: “valsts budžeta līdzekļu izlietojumam ir jābūt pamatotam un vērstam uz sabiedrības interešu nodrošināšanu. Iestādes nedrīkst ar tās funkciju veikšanai piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem rīkoties patvaļīgi. Tas attiecas arī uz mantisku labumu piešķiršanu iestādē nodarbinātajiem [...]. Senāts piekrīt kasācijas sūdzībā norādītajam, ka rajona tiesa nav izvērtējusi, kurai no interesēm ir dodama priekšroka konkrētajos apstākļos – pieteicēja interesei saņemt informāciju vai Valsts prezidenta kancelejas darbinieku interesei uz viņu personas datu aizsardzību [...]. Ja persona prasa ne tikai informāciju par konkrētām amatpersonām izmaksātām atlīdzības summām, bet jau daudz plašāku informāciju, tad atsaukšanās uz vispārējiem tiesību principiem var nebūt pietiekama, lai secinātu, ka priekšroka ir dodama tieši sabiedrības tiesībām saņemt informāciju. Turklāt pašam pieteicējam būtu jābūt tam, kurš argumentē, kāpēc, proti, kādas leģitīmas intereses nodrošināšanai, viņam konkrētā informācija ir nepieciešama”.²⁴⁴

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-476/2019 ir ietvertas atziņas arī par to, vai informācijas sniegšanā par konkrētu darbinieku personas datiem juridiski nozīmīgs apstākļi ir tas, ka informāciju pieprasa nevis preses pārstāvis, bet gan persona ar žurnālistisku interesi. Senāta Administratīvo lietu departaments to atzinis par juridiski nozīmīgu apstākli tad, kad tiek pieprasīts sniegt ierobežotas pieejamības informāciju: “vērtējot preses tiesības pieprasīt informāciju par publiskās pārvaldes darbinieku atlīdzību, jau ir atzīts, ka, iegūstot un analizējot šādu informāciju, prese pilda savu demokrātiskas sabiedrības „sargsuņa” funkciju. Savukārt nodokļu maksātāju finanšu līdzekļu izlietojums demokrātiskā sabiedrībā neapšaubāmi ir sabiedrību interesējoša tēma. Līdz ar to šādā gadījumā, preses pārstāvjiem

²⁴² Turpat, 7. punkts

²⁴³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 29. novembra spriedums lietā Nr. SKA-428/2019, 9. punkts

²⁴⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr. SKA-476/2019, 9. un 10. punkts

pieprasot attiecīgo informāciju, tiek īstenotas visas sabiedrības tiesības iepazīties ar informāciju par valsts un pašvaldību budžeta līdzekļu izlietojumu [..]. [..] šādos gadījumos parasti ir konstatējams, ka pastāv leģitīma interese ierobežotas pieejamības informācijas izsniegšanai, un šai interesei ir piešķirams liels svars. Turklāt šādos gadījumos ne vienmēr būs pamats prasīt, lai preses pārstāvji detalizēti pamato savu interesi saņemt informāciju, kā to ir pamats darīt gadījumos, kad informāciju pieprasa kāds sabiedrības loceklis tikai savām vajadzībām. Kā norādījis Senāts, nav atbalstāms, ka iestāde (un attiecīgi arī tiesa), lemjot par informācijas izsniegšanu, pieprasītu žurnālistam sniegt papildu informāciju par topošo publikāciju saturu. Tas nepamatoti liktu atklāt detaļas par topošo pētījumu un nepamatoti pakļautu iestādes vērtējumam to, vai un kāda informācija konkrētos apstākļos nepieciešama žurnālistikas vajadzībām, tādējādi radot preses brīvības apdraudējumu [..]. Tāpēc, ja informācija pieprasīta žurnālistikas vajadzībām un nepastāv pietiekami nopietns pamats apšaubīt, ka pieprasītā informācija (apjomā un formā, kādā tā pieprasīta) patiešām objektīvi varētu būt nepieciešama žurnālistikas vajadzībām, nebūtu pamatoti apšaubīt žurnālista leģitīmo interesi tikai tāpēc, ka informācijas pieprasījums izvērsti neatspoguļo topošās publikācijas vai pētījuma saturu [..]. [..] mūsdienu digitālajā laikmetā ikviens var kļūt par personu ar žurnālistisku interesi, cenšoties pievērst sabiedrības uzmanību atsevišķiem nozīmīgiem jautājumiem. Arī šādas personas var pildīt demokrātiskas sabiedrības „sargsuņa” lomu [..]. Taču šādos gadījumos iestādei ir grūtāk pārliecināties par informācijas pieprasītāja leģitīmajiem mērķiem, nekā tas ir gadījumā, ja informāciju pieprasa plašsaziņas līdzeklis, kas ir reģistrēts masu informācijas līdzekļu reģistrā, vai žurnālists likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 23.panta izpratnē. Proti, šādos gadījumos nav iespējams tikpat lielā mērā paļauties, ka šī persona, pieprasot ierobežotas pieejamības informāciju, ievēros tās prasības, kas tiek izvirzītas preses pārstāvjiem, – rīkosies labā ticībā ar mērķi sniegt sabiedrībai precīzu un uzticamu informāciju atbilstoši žurnālistu ētikas standartiem [..]. [..] gadījumā, ja nevis preses pārstāvis, bet persona ar žurnālistisku interesi pieprasa tādu informāciju, kas satur konkrēto darbinieku personas datus, šai personai būtu precīzāk jāpamato sava leģitīmā interese un informācijas pieprasīšanas mērķis. Pretējā gadījumā iestādei var nebūt pietiekami daudz informācijas, lai izvērtētu, kurai no interesēm – tai, kuras aizsardzībai noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statuss, vai tai, kura pamato leģitīmu šīs informācijas saņemšanas nepieciešamību, – konkrētajos apstākļos ir dodama priekšroka”.²⁴⁵

Tātad, kā izriet no šiem aplūkotajiem Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem, nozīme, lemjot par informācijas izsniegšanu par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu, ir tam, kas ir informācijas pieprasītājs. Ja informāciju pieprasa vienkārši persona ar žurnālistisku interesi, tad šādi personai ir vairāk jāpamato, kāpēc tam ir nepieciešama konkrēta informācija par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu. Lai izsniegtu informāciju par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu, jebkurā gadījumā ir konstatējama likumiska interese, kuras dēļ šādi personas dati izsniedzami. Šobrīd, kad spēkā ir datu regula, informācijas izsniegšana žurnālistikas vajadzībām ir aplūkojama Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrās daļas kontekstā. Atbilstoši Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrajai daļai, apstrādājot datus žurnālistikas vajadzībām, datu regulas noteikumi (izņemot 5. pantu) netiek piemēroti, ja ir konstatējami visi šādi nosacījumi: 1) datu

²⁴⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr. SKA-476/2019, 11. punkts

apstrādi veic, lai īstenotu tiesības uz vārda un informācijas brīvību, ievērojot personas tiesības uz privāto dzīvi, un netiek skartas tādas datu subjekta intereses, kurām nepieciešama aizsardzība un kuras ir svarīgākas par sabiedrības interesēm; 2) datu apstrādi veic ar mērķi publicēt informāciju, kas skar sabiedrības intereses; 3) datu regulas noteikumu ievērošana nav savietojama vai liedz īstenot tiesības uz vārda un informācijas brīvību. Izpildoties šiem nosacījumiem, vienmēr būs konstatējams arī datu regulas 6. panta 1. punkta "f" apakšpunktā noteiktais personas datu apstrādes tiesiskais pamats, atbilstoši kuram personas datu apstrāde ir likumīga, ja tā ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm.

Šobrīd, kad spēkā ir datu regula, ja privātpersona pieprasa informāciju par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu, parasti izvērtējams tas, vai izpildās datu regulas 6. panta 1. punkta "f" apakšpunktā noteiktais tiesiskais pamats. Attiecībā uz privātpersonu, kurai nav deleģēts valsts pārvaldes uzdevums un kura pieprasa atklāt informāciju par valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu, nebija piemērojams spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punkts, un tas jau ir analizēts iepriekš tiesu prakses apkopojumā.²⁴⁶ Ja informāciju pieprasa žurnālistikas vajadzībām, tad ir aplūkojama Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrā daļa. Izpildoties Fizisko personu datu apstrādes likuma 32. panta otrajā daļā minētajiem nosacījumiem, vienmēr būs konstatējams arī datu regulas 6. panta 1. punkta "f" apakšpunktā noteiktais personas datu apstrādes tiesiskais pamats.

4.6.2. Informācijas izsniegšana par ierēdņa disciplināro sodīšanu

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-197/2013 izvērtēja jautājumu par to, vai valsts pārvaldes iestāde pamatoti uz Informācijas atklātības likuma pamata izsniegusi informāciju bijušajam darba devējam par to, ka pieteicējs ir strādājis valsts pārvaldes iestādē, bet ticis disciplināri sodīts un atbrīvots no amata par nelikumīgu amatu savienošanu.²⁴⁷ Ar Administratīvās apgabaltiesas spriedumu šāda rīcība atzīta par prettiesisku. Tomēr Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās apgabaltiesas spriedumu norādot, ka: "bijušā darba devēja interese par darbinieku, ar kuru viņam izcēlies strīds, var tikt uzskatīta par likumisku interesi [..]. [..] informācija var tikt izmantota darba devēja un darbinieka strīdā. Līdz ar to var uzskatīt, ka darba devēja vēlme iegūt papildu informāciju darba strīdā ar bijušo darbinieku ir likumiska interese [..]. [..] uz valsts civildienesta ierēdņiem attiecināmi zemāki privātās dzīves aizsardzības kritēriji nekā uz privātajā sektorā nodarbinātajiem [..]. Tāpat Senāts uzskata, ka mazāka aizsardzība, ņemot vērā valsts pārvaldes kopumā un ierēdņu atsevišķi publiskās funkcijas, ierēdņim ir arī attiecībā uz izdarītajiem pārkāpumiem darbavietā. Līdz ar to informācija par ierēdņu izdarītu disciplinārpārkāpumu un iznākumu šajā lietā nav tik ļoti aizsargājama, kā tas būtu attiecībā uz privātajā sektorā nodarbināto [..]. [..] informāciju par pieteicēja disciplināro sodīšanu bija pamats izsniegt tāpēc vien, ka viņš bija ierēdnis [..]. [..] nav ticis apsvērts, vai informācijas

²⁴⁶ Sk. tiesu prakses apkopojuma 1.4.4. nodaļu "Sabiedrības interešu ievērošana vai publiskās varas uzdevumu realizēšana"

²⁴⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-197/2013

pieprasītājam bija likumiska interese, kuras īstenošanai informācija bija izsniedzama”.²⁴⁸ Administratīvā apgabaltiesa, izskatot lietu, atzina, ka “sabiedrībai ir legītīma interese par ierēdņa disciplināro sodīšanu, tādēļ Aģentūra nav pārkāpusi Informācijas atklātības likuma normas, izsniedzot strīdus informāciju”.²⁴⁹

No Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma redzams, ka informāciju bija pieprasījis fiziskās personas bijušais darba devējs, pret kuru persona bija iesniegusi prasību civillietā par darba samaksas piedziņu. Senāta Administratīvo lietu departaments konstatēja, ka ir pamats izniegt informāciju par pieteicēja disciplināro sodīšanu, jo pastāv spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktā norādītais personas datu apstrādes tiesiskais pamats, proti, sabiedrībai ir legītīma interese par ierēdņa disciplināro sodīšanu.²⁵⁰

Senāta Administratīvo lietu departaments nolēmums vērtējams kritiski. Pats par sevi fakts, ka persona ir ierēdnis, nenozīmē, ka tās personas dati nebūtu aizsargājami.²⁵¹ Var piekrist tiesas spriedumā minētajam, ka “uz valsts civildienesta ierēdņiem attiecināmi zemāki privātās dzīves aizsardzības kritēriji nekā uz privātajā sektorā nodarbinātajiem”. Tomēr nevar piekrist secinātajam, ka “informāciju par pieteicēja disciplināro sodīšanu bija pamats izniegt tāpēc vien, ka viņš bija ierēdnis”. Arī attiecībā uz ierēdni attiecināmo personas datu apstrādei (konkrētajā gadījumā – izsniegšanai) ir konstatējams personas datu apstrādes tiesiskais pamats, kas šobrīd ir noteikts datu regulas 6. panta 1. punktā. Ja informāciju par ierēdņa disciplināro sodīšanu būtu pamats izniegt tikai tāpēc, ka šī informācija attiecas uz ierēdni, tad nāktos maldīgi secināt, ka šādi informācijai vispār nav pamata būt ierobežotas pieejamības informācijai, ja reiz tā var tikt izniegta jebkuram, kas to attiecīgi pieprasa.

Lietā nepareizi konstatēts, ka personas datu apstrādei pastāv spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktā norādītais tiesiskais pamats. Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-214/2020 pamatoti atzina, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktā noteiktais tiesiskais pamats ir attiecināms tikai uz divām situācijām: “1) kad datu apstrāde nepieciešama, lai pārzinis (valsts pārvaldes iestāde vai privātpersona, kurai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums) varētu izpildīt valsts pārvaldes uzdevumu; 2) kad valsts pārvaldes iestāde vai privātpersona, pildot valsts pārvaldes uzdevumu, pieprasa pārzinim atklāt tā rīcībā esošos personas datus”.²⁵² Izskatāmajā lietā informāciju pieprasīja privātpersona (darba devējs), kurai nav deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, un attiecībā uz šādu privātpersonu bija apsverams, vai izpildās spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā noteiktais personas datu apstrādes tiesiskais pamats (apstrāde ir atļauta, ja tā nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, īstenotu sistēmas pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti). Turklāt, ja informāciju pieprasa bijušais darba devējs,

²⁴⁸ Turpat, 18.-20. punkts

²⁴⁹ Sk. Administratīvās apgabaltiesas 2014. gada 20. februāra sprieduma lietā Nr. A420599910 (stājies spēkā 09.06.2014.) 15. punktu

²⁵⁰ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-197/2013 19.-20. punktu

²⁵¹ Salīdzinājumam sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 15. jūnija rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. SKA-669/2020

²⁵² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-214/2020, 8. punkts

tad konstatējams tas, kāpēc tieši darba devējam ir nepieciešams iegūt šādu informāciju (piem., šāda informācija nepieciešama civillietas vajadzībām). Vienlaikus jānorāda, ka tas vien, ka šī persona bija vērsusies tiesā pret bijušo darba devēju par darba samaksas piedziņu, nevarēja attaisnot informācijas izsniegšanu par šīs personas disciplināro sodīšanu, jo tam, vai šī persona ir bijusi disciplināri sodīta, acīmredzami nav juridiska nozīme civillietā, kurā tiek izlemts tas, vai darba samaksa ir piedzenama no bijušā darba devēja. Attiecīgi nav konstatējama “vajadzība apstrādāt personas datus”, kas ir viens no priekšnoteikumiem, lai konstatētu personas datu apstrādes tiesisko pamatu atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktam (datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktam).

Papildus jānorāda, ka Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-197/2013 izteiktā atziņa, ka: “informācija par ierēdņu izdarītu disciplinārpārkāpumu un iznākumu [...] nav tik ļoti aizsargājama, kā tas būtu attiecībā uz privātajā sektorā nodarbināto”²⁵³ varētu būt konkrētāka. Tā būtībā ir neko neizsakoša, jo tā neatbild uz jautājumu par to, cik tad mazāk ir aizsargājama informācija par ierēdņu izdarītu disciplinārpārkāpumu. Izniedzot informāciju par ierēdņa izdarītu disciplinārpārkāpumu, jebkurā gadījumā ir konstatējams kāds no personas datu apstrādes tiesiskajiem pamatiem, un panākams taisnīgs līdzsvars starp tiesībām uz informāciju un tiesībām uz privāto dzīvi (personas datu aizsardzību).

4.6.3. Ierēdņa valsts amatpersonas deklarācijas publiski pieejamās daļas izsniegšana

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-817/2016 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti noraidījusi zvērināta advokāta pieprasījumu izsniegt bijušā valsts civildienesta ierēdņa valsts amatpersonas deklarāciju par 2010., 2011., 2012. un 2013. gada publiski pieejamo daļu. Administratīvās rajona tiesas spriedums tika atcelts. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “par valsts līdzekļiem nodarbinātas personas datu, kas ir sabiedrības leģitīmas intereses lokā, aizsardzība ir mazāka, nekā tā ir privāti nodarbinātai personai [...]. [...] likumdevējs likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 26. pantā ir noteicis principu, ka valsts amatpersonu deklarācijas ir publiski pieejamas. Un jau pats izvērtējis un minētā panta ceturtajā daļā noteicis, kuras ziņas personu datu aizsardzības nolūkā nav publiski pieejamas. Līdz ar to pārējie deklarācijā ietvertie dati [...] ikvienam ir pieejami [...]. Ņemot vērā speciālajā likumā [...] ietverto regulējumu, Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 5.punktā noteiktais, ka personas datu apstrāde ir atļauta tikai tad, ja likumā nav noteikts citādi un ja datu apstrāde nepieciešama, lai nodrošinātu sabiedrības interešu ievērošanu, nav apsverams attiecībā uz valsts amatpersonu deklarāciju publisko daļu pieejamību [...]. Arī atstādināšanas laikā ierēdnis, kaut arī faktiski nepildot amata pienākumus, ir ierēdņa statusā un tādējādi iesniedz valsts amatpersonas kārtējās gada deklarācijas. Viņš ir civildienestam piederīgs un tikai pēc notiesājoša sprieduma krimināllietā šo piederību zaudē. Ar šo brīdi izbeidzas viņa valsts amatpersonas statuss un līdz ar to pienākums iesniegt kārtējās gada deklarācijas [...] ņemot vērā iepriekš teikto, nevar uzskatīt, ka Valsts ieņēmumu dienestam bija jārikojas atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 4.punktam, kas cita starpā paredz, ka, lai aizsargātu datu subjekta intereses, pārzinis nodrošina personas datu pareizību

²⁵³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-197/2013, 19. punkts

dzēšanu, ja personas dati ir nepilnīgi vai neprecīzi saskaņā ar personas datu apstrādes mērķi. Proti, šajā gadījumā nevar uzskatīt, ka dati kļuvuši par nepilnīgiem vai neprecīziem un tādēļ ir dzēšami [...]. Augstākā tiesa atzīst, ka arī uz atstādinātu valsts civildienesta ierēdni pēc notiesājoša sprieduma krimināllietā ir attiecināms vispārējais regulējums par viņa iesniegto kārtējo gada deklarāciju pieejamību. Līdz ar to atbilstoši Informācijas atklātības likuma 4.pantam šādas deklarācijas atzīstamas par vispārpieejamu informāciju un atbilstoši šā likuma 2.panta trešajai daļai un 10.panta trešajai daļai ir pieejamas sabiedrībai”.²⁵⁴

Var piekrist tam, ka likumdevējs ar likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 26.panta trešo daļu ir izšķīries par to, ka valsts amatpersonu deklarācijas publiski pieejamā daļā ir pieejama ikvienam. Tādēļ Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmums ir pamatots. Vienlaikus jāpaskaidro, ka arī likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 26. pantā ietvertajam regulējumam par to, cik ilgi ir publiski pieejamas valsts amatpersonu deklarācijas publiski pieejamās daļas ir jāatbilst datu regulai. Proti, arī attiecībā uz valsts amatpersonu deklarāciju publiski pieejamām daļām, ņemot vērā, ka tās satur personas datus, ir ievērojami datu regulas noteikumi, tostarp datu regulas 5. panta “e” apakšpunktā nostiprinātais pamatprincips, ka personas dati “tiek glabāti veidā, kas pieļauj datu subjektu identifikāciju, ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā”.

4.6.4. Informācijas izsniegšana par nodarbinātajiem, kuri tika atbrīvoti no amata iestādes reorganizācijas rezultātā

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-661/2019 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti uzlikusi Valsts ieņēmumu dienestam pienākumu sniegt informāciju, kas atklāj to personu vārdus un uzvārdus, kuras tika atlaistas Valsts ieņēmumu dienesta reorganizācijas ietvaros. Šajā lietā Valsts ieņēmumu dienests bija sniedzis pieteicējam informāciju par to, cik nodarbinātie kopumā atbrīvoti šīs reorganizācijas rezultātā, norādot katrā patstāvīgajā struktūrvienībā atbrīvoto nodarbināto skaitu. Senāta Administratīvo lietu departaments atcēla Administratīvās rajona tiesas spriedumu, jo “tiesa konkrētajā gadījumā nav pamatojusi, kāpēc pieteicēja pieprasītā ierobežotas pieejamības informācija tiešām nepieciešama pieteicēja norādīto mērķu sasniegšanai, kā arī tiesa ir nepienācīgi novērtējusi tiesību uz privāto dzīvi aizsardzību, kādu radītu fizisko personu datu izsniegšana”.²⁵⁵ “Informācija par fiziskas personas datiem un privāto dzīvi var tikt izsniegta trešajām personām, ja konkrētajā gadījumā ir konstatējami tādi apstākļi, kuros informācijas pieprasītāja leģitīmā interese bauda lielāku aizsardzību, nekā konkrētās personas datu aizsardzības interese [...]. Tas tieši izriet arī no fizisko personu datu aizsardzības regulējuma (Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 5. un 6.punkts (bija spēkā informācijas pieprasījuma iesniegšanas laikā) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) 6.panta 1.punkta „e” un „f” apakšpunkts)”.²⁵⁶ Izskatāmajā lietā tiesai vispirms būtu

²⁵⁴ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 18. augusta spriedums lietā Nr. SKA-817/2016, 9.-10. punkts

²⁵⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 7. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-661/2019, 13. punkts

²⁵⁶ Turpat, 7. punkts

jāidentificē, kādam mērķim pieteicējs vēlas saņemt pieprasīto informāciju, pēc tam jāpārbauda, vai informācijas izsniegšana konkrētā mērķa sasniegšanai aizskartu tās intereses, kuru aizsardzībai informācija noteikta kā ierobežotas pieejamības, un tad jāsamēro, kurai no interesēm konkrētajā gadījumā dodama priekšroka”.²⁵⁷ “Personas dati paši par sevi ir personas privātās dzīves sastāvdaļa. Līdz ar to personas datu izpaušana personai, kurai šie dati iepriekš nav bijuši pieejami, pati par sevi rada tiesību uz privāto dzīvi ierobežojumu, jo tiek ierobežotas tiesības uz personas datu neizpaušanu un ar to saistīto privātumu [..]. Personas vārds un uzvārds kopsakarā ar informāciju par to, ka persona tikusi atlaista, neapšaubāmi ir nozīmīga informācija par personas privāto dzīvi”.²⁵⁸ “Tiesa nav pamatojusi, kāpēc informācija, kuras tieši personas tika atlaistas, būtu uzskatāma par tādu, par ko sabiedrībai ir leģitīma interese. Tiesa vispārīgi norādījusi vien to, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējama pieteicēja leģitīma interese pārliecināties, kā valsts izlieto valsts budžeta līdzekļus un vai Valsts ieņēmumu dienests faktiski īsteno reorganizāciju. Vienlaikus tiesa nav argumentējusi, kā tieši informācija, kuras personas tika atlaistas no darba (dienesta), ļauj pārliecināties, kā tiek izlietoti budžeta līdzekļi [..]. [..] no tiesas sprieduma nav saprotams, kāpēc tiesa uzskatīja, ka konkrētie personas dati ir nepieciešami, lai pieteicējs varētu iegūt informāciju par to, kā valsts izlieto budžeta līdzekļus un to, vai dienests patiešām īsteno iestādes reorganizāciju”.²⁵⁹ “No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs informāciju vēlas iegūt, lai veicinātu tiesiskumu valsts pārvaldē, sabiedrības informētību par nodokļu maksātāju līdzekļu izmantošanu un labas pārvaldības principa ievērošanu. Senāts norāda, ka tik vispārīgi noformulēts ierobežotas pieejamības informācijas pieprasījuma pamatojums neļauj pārliecināties par to, ka pieteicējam minēto mērķu sasniegšanai objektīvi nepieciešama arī informācija, kuras tieši ir tās personas, kas tika atlaistas”.²⁶⁰

Tāpat kā iepriekš aplūkotojos nolēmumos, arī šajā tiesas spriedumā ir nepareizi atsaukties uz spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 5. punktu un datu regulas 6. panta 1. punkta “e” apakšpunktu, jo šajā lietā informāciju nepieprasīja privātpersona, kurai ir deleģēts valsts pārvaldes uzdevums.²⁶¹ Personas datu apstrādes tiesiskais pamats šajā gadījumā bija spēku zaudējušais Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punkts.

4.6.5. Citādas informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbinātajiem

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-208/2018 atzina, ka “var būt arī tādas situācijas, kurās tieši publiskajā sektorā nodarbināto personu datu aizsardzībai šo personu veicamo amata pienākumu specifiskās dabas dēļ piešķirama īpaša aizsardzība [..]. [..] nepieciešamība nodrošināt šo personu datu aizsardzību var vienlaikus būt vērsta gan uz šo personu aizsardzību, gan dienesta un valsts interešu ievērošanu”.²⁶²

²⁵⁷ Turpat 8. punkts

²⁵⁸ Turpat, 10. punkts

²⁵⁹ Turpat, 11. punkts

²⁶⁰ Turpat, 12. punkts

²⁶¹ Sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-214/2020 8. punktu

²⁶² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 28. maija spriedums lietā Nr. SKA-208/2018, 8. punkts

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-208/2018 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti noraidījusi pieteicēja pieteikumu, ar kuru viņš vēlējas no Ārlietu ministrijas iegūt informāciju par divu Ārlietu ministrijas departamenta darbinieku sarakstu, kas satur informāciju par katra darbinieka amata nosaukumu, īsu funkciju aprakstu, vārdu un uzvārdu, kā arī ziņas par iegūto izglītību. Senāta Administratīvo lietu departaments atstāja Administratīvās rajona tiesas spriedumu negrozītu. Spriedumā norādīts: “pieteicējs ir vēlējis iegūt šos darbiniekus identificējošu informāciju [..]. Tā kā pieteicēja pieprasītā informācija satur fizisko personu datus, uzskatāms, ka pieteicējs ir pieprasījis tādu ierobežotas pieejamības informāciju, kurai šāds statuss noteikts ar likumu”.²⁶³ “Pieteicējs norādījis, ka pieprasītā informācija tam ir nepieciešama, lai veicinātu tiesiskumu valsts pārvaldē un labas pārvaldības principus (to ievērošanu). Tādējādi pieteicēja informācijas pieprasījums saistāms ar vispārīgu sabiedrības interešu nodrošināšanu. Vispārīgi, ciktāl tas attiecas uz publiskajā sektorā nodarbinātu personu (piemēram, amatpersonu un ierēdņu) datu un informācijas par šo personu privāto dzīvi aizsardzību, Augstākās tiesas praksē jau iepriekš atzīts, ka par valsts līdzekļiem nodarbinātas personas datu, kas ir sabiedrības leģitīmas intereses lokā, aizsardzība ir mazāka, nekā tā ir privāti nodarbinātai personai [..]. Tāpēc, ja tiek pieprasīta tāda informācija par valsts civildienesta ierēdņu vai amatpersonu datiem, kas saistāma ar minēto personu ieņemamā amata publisko dabu, šai informācijai var tikt piešķirta zemāka aizsardzība kā iestādes rīcībā esošu trešo personu datu un informācijas par privāto dzīvi aizsardzībai. Šāds nošķirums pamatojams ar aizsargājamu sabiedrības interesi iegūt informāciju, kas saistīta ar valsts budžeta līdzekļu izlietojumu. Tomēr, pretstatā minētajiem gadījumiem, var būt arī tādas situācijas, kurās tieši publiskajā sektorā nodarbināto personu datu aizsardzībai šo personu veicamo amata pienākumu specifiskās dabas dēļ piešķirama īpaša aizsardzība. Minētajos apstākļos, tāpat kā tas ir konkrētajā gadījumā, nepieciešamība nodrošināt šo personu datu aizsardzību var vienlaikus būt vērsta gan uz šo personu aizsardzību, gan dienesta un valsts interešu ievērošanu”.²⁶⁴ “Personas, kuru identificējošu informāciju pieteicējs ir pieprasījis, strādā paaugstināta riska apstākļos, tāpēc šīs personas identificējošu datu izsniegšana varētu radīt apdraudējumu gan šīm personām, gan valsts un sabiedrības interesēm”.²⁶⁵

Tātad no šī Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmuma izriet, ka noteiktos gadījumos personas datu aizsardzības interese var prevalēt par informācijas izsniegšanas interesi pat, ja informācija tiek pieprasīta par valsts pārvaldē nodarbināto. Tas ir, piemēram, gadījumos, kad detalizētāka informācijas izsniegšana par valsts pārvaldē nodarbināto var radīt apdraudējumu gan pašam nodarbinātajam, gan valsts un sabiedrības interesēm, un tādā gadījumā personas datu aizsardzības interese prevalē.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-606/2012 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa ir pamatoti uzlikusi par pienākumu Ķekavas novada domei izsniegt informāciju par to, kādas summas un kad izmaksātas no pašvaldības budžeta saistībā ar konkrētiem līgumiem; no kura laika konkrēta fiziskā persona strādā attiecīgajā darba vietā, kāds ir šīs personas amats, alga un kopējie ienākumi kopš darba attiecību sākuma; kad un kāds nomas līgums ir noslēgts ar šo fizisko personu un pašvaldības kapitālsabiedrību

---

²⁶³ Turpat, 7. punkts

²⁶⁴ Turpat, 8. punkts

²⁶⁵ Turpat, 9. punkts

(līguma numurs, noslēgšanas datums un ikmēneša nomas maksas lielums). Senāta Administratīvo lietu departaments atzina Administratīvās rajona tiesas spriedumu par pamatotu un atstāja to negrozītu. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “Tas, ka pieprasītā informācija attiecas uz vienas personas ienākumiem, nenozīmē, ka šo informāciju sabiedrības locekļi nevar izmantot, lai pārliecinātos, ka iestāde pareizi izlieto finanšu līdzekļus un vai šai vienai personai nepamatoti neizrāda īpašu labvēlību”.²⁶⁶ “Pieprasītie dati neattiecas uz sensitīvu vai citādu izteikti personisku informāciju par fiziskās personas privāto dzīvi. Dokumenti, kuros ietverti pieprasītie dati, lielā mērā saistīti ar pašvaldības rīcību ar tās mantu un finanšu līdzekļiem [..]. Iejaukšanās fiziskās personas privātajā dzīvē ar datu izpaušanu šādā gadījumā, pat ja būtu, būtu atzīstama par gaužām minimālu [..]. [..] ja dokumentos, kas satur pieprasīto informāciju, ietverti arī tādi dati par fizisko personu, kas nav saistāmi ar mērķi kontrolēt izdevumu izlietojumu (piemēram, privātās personas bankas konts, tālruņa numurs u.tml.), sniedzot pieprasīto informāciju, šie dati nav jāizpauž”.²⁶⁷

Izskatāmajā lietā bija konstatējams spēku zaudējušā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. panta 6. punktā noteiktais personas datu apstrādes tiesiskais pamats, kurā noteikts, ka personas datu apstrāde (kas šā likuma izpratnē nozīmē arī datu izpaušanu) ir atļauta, ja tā nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, īstenotu sistēmas pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti. Šobrīd analogs personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir ietverts datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktā.

4.7. Informācijas izsniegšana par pašvaldības nodibinājumā nodarbinātajiem

“Jautājums par personām izmaksātajiem publiskās pārvaldes budžeta līdzekļiem nereti kontekstu iegūst vien tad, kad ir zināma informācija par to, kuras personas un par kādu tieši darbību veikšanu attiecīgo atlīdzību ir saņēmušas. Tikai zinot konkrēto personu vārdus, ir iespējams tālāk pētīt, piemēram, šo personu saistību ar politiskajām partijām un analizēt, par kāda veida darbiem atlīdzība maksāta. Līdz ar to kopējā atlīdzības summa, nenorādot personas, kuras šo atlīdzību ir saņēmušas, neļauj žurnālistiem gūt pilnvērtīgu priekšstatu par valsts un pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojuma lietderību un pamatotību”.²⁶⁸

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-917/2019 citstarp izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti uzlikusi Rīgas domei pienākumu izsniegt nodibinājumam “Baltijas pētnieciskais žurnālistikas centrs Re:Baltica” informāciju par nodibinājumā “Riga.lv” nodarbināto personu vārdiem, uzvārdiem un šīm personām izmaksāto atlīdzību. Administratīvās rajona tiesas spriedums tika atzīts par pareizu un atstāts negrozīts. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja: “informācija par fiziskas personas datiem un privāto dzīvi var tikt izsniegta trešajām personām, ja konkrētā gadījumā ir konstatējami tādi apstākļi, kuros informācijas pieprasītāja legītīmā interese bauda lielāku

²⁶⁶ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012. gada 10. septembra spriedums lietā Nr. SKA-606/2012, 10. punkts

²⁶⁷ Turpat, 12. punkts

²⁶⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 18. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-917/2019, 14. punkts

aizsardzību, nekā konkrētās personas datu aizsardzības interese”.²⁶⁹ “Pieteicēja leģitīmā interese saņemt pieprasīto informāciju pamatota ar pētnieciskās un analītiskās žurnālistikas nolūku. Pārsūdzētajā tiesas spriedumā arī norādīts, ka pieteicējs ir pētnieciskās žurnālistikas centrs, kas strādā, lai aizstāvētu sabiedrības intereses, un pieteicēja žurnālisti regulāri gatavo materiālus par dažādiem sabiedrībai svarīgiem ekonomiskiem, politiskiem un sociāliem jautājumiem, tostarp pašvaldību budžeta līdzekļu izlietojumu konkrētās jomās, to padziļināti analizējot kontekstā ar sabiedrības ieguvumu. Arī Senātam nav pamata apšaubīt, ka pieteicējs, pieprasot informāciju, darbojas žurnālistikas nolūkos, un šādā nolūkā pieteicējam ir leģitīma interese pieprasīt arī ierobežotas pieejamības informāciju [..]. [..] nodokļu maksātāju finanšu līdzekļu izlietojums demokrātiskā sabiedrībā neapšaubāmi ir sabiedrību interesējoša tēma. Līdz ar to šādā gadījumā, preses pārstāvjiem pieprasot attiecīgo informāciju, tiek īstenotas visas sabiedrības tiesības iepazīties ar informāciju par valsts un pašvaldību budžeta līdzekļu izlietojumu”.²⁷⁰ “Sverot pretstatītās intereses, rajona tiesa secinājusi, ka konkrētajos apstākļos priekšroka dodama sabiedrības interesēm sekot līdz pašvaldības nodibinājuma budžeta līdzekļu izlietojumam, nevis to personu, kurām atlīdzības izmaksātas, tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību. Pārsūdzētajā spriedumā akcentēts, ka informācijas izsniegšana konkrētajā gadījumā var palielināt pārredzamību attiecībā uz Rīgas pašvaldības darbu un budžeta līdzekļu izlietojumu. Tādējādi šādas informācijas nodošana pieteicējam pētīšanai un secīgai sabiedrības informēšanai pastiprina sabiedrisko kontroli pār pārvaldes iestādes darbības efektivitāti”.²⁷¹ “Riga.lv” būtībā ir resurss, kuru pašvaldība izmanto, lai informētu sabiedrību par savu darbu. Apzinoties informācijas izplatīšanas iespēju ietekmi uz sabiedriskās domas veidošanu, ir ļoti būtiski, lai pašvaldības resursi informācijas izplatīšanai tiktu izmantoti sabiedrības interesēs [..]. Tāpēc sabiedrības interesēs ir, lai tiktu nodrošinātas pilnvērtīgas iespējas pārliecināties par to, ka tāds pašvaldības resurss kā „Riga.lv” godprātīgi darbojas visas sabiedrības interesēs, nevis, piemēram, atsevišķu pašvaldības amatpersonu interesēs. Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam, nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam, lai gūtu pilnvērtīgu priekšstatu par to, vai „Riga.lv” līdzekļi tiek izlietoti sabiedrības interesēs, būtu pietiekami izsniegt tikai apkopojosu informāciju par „Riga.lv” izmaksāto atlīdzību summām. Jautājums par personām izmaksātajiem publiskās pārvaldes budžeta līdzekļiem nereti kontekstu iegūst vien tad, kad ir zināma informācija par to, kuras personas un par kādu tieši darbību veikšanu attiecīgo atlīdzību ir saņēmušas. Tikai zinot konkrēto personu vārdus, ir iespējams tālāk pētīt, piemēram, šo personu saistību ar politiskajām partijām un analizēt, par kāda veida darbiem atlīdzība maksāta. Līdz ar to kopējā atlīdzības summa, nenorādot personas, kuras šo atlīdzību ir saņēmušas, neļauj žurnālistiem gūt pilnvērtīgu priekšstatu par valsts un pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojuma lietderību un pamatotību. Vērtējot žurnālistu tiesības iegūt informāciju par publikās pārvaldes darbinieku atalgojumu, Senāts jau iepriekš ir atzinis, ka sabiedrības tiesības zināt valsts un pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojumu darbinieku algām un prēmijām netiek pilnvērtīgi nodrošinātas, saņemot tikai kopsavilkumu pa amatu grupām un neuzzinot katras personas individuālos [..]. Tādējādi konkrētajā gadījumā pieteicēja interese (proti, interese žurnālistikas ietvaros pētīt un secīgi nodrošināt sabiedrību ar informāciju par pašvaldības budžeta līdzekļu izmantošanu), kuras nodrošināšanai tiek prasīti citstarp arī fizisko personu dati, nevar tikt īstenota ar konkrētās

²⁶⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 18. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-917/2019, 11. punkts

²⁷⁰ Turpat, 12. punkts

²⁷¹ Turpat, 14. punkts

fiziskās personas mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Vienlaikus nav konstatējams, ka pieteicēja pieprasītā informācija, kas satur fizisku personu datus un informāciju par privāto dzīvi, pārsniegtu to apjomu, kas tieši saistās ar jautājumu par pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojumu. Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā informācija pieprasīta pētnieciskās žurnālistikas vajadzībām, nav arī pamata apšaubīt, ka fizisko personu dati tiek prasīti nevis tukšas ziņkārības apmierināšanai, bet pašvaldības līdzekļu izlietošanas pamatotības un tiesiskuma uzraudzībai, proti, žurnālistu „sargsuņa” funkcijas īstenošanai. Tāpat jāņem vērā, ka personām, kuras saņem atlīdzību no publiskā budžeta līdzekļiem, pat ja šīm personām nav valsts amatpersonas statusa, ir jāapzinās, ka sabiedrībai ir leģitīma interese par budžeta līdzekļu izlietojumu. Tādējādi par valsts līdzekļiem nodarbinātas personas datu, kas ir sabiedrības leģitīmas intereses lokā, aizsardzība ir mazāka, nekā tā ir privāti nodarbinātai personai [..]. Nav arī objektīva pamata uzskatīt, ka pieteicējs pieprasīto informāciju izmantos kādiem citiem – ar žurnālistikas nolūkiem nesaistītiem – mērķiem [..]. Šādos apstākļos atzīt, ka konkrētu fizisko personu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību bauda lielāku aizsardzību nekā sabiedrības tiesības ar preses starpniecību iegūt informāciju par pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojumu, nozīmētu radīt situāciju, kurā žurnālistu rīcībā nebūtu instrumentu, ar kuriem īstenot žurnālista kā demokrātijas „sargsuņa” lomu. Tādā veidā būtiski tiktu apdraudēta publiskās pārvaldes darbības caurskatāmība un sabiedrības iespējas sekot līdz publiskās pārvaldes budžeta līdzekļu izlietojumam. Šāda situācija neatbilstu demokrātiskas un tiesiskas valsts standartam. Arī Fizisko personu datu apstrādes likums un Vispārīgā datu aizsardzības regula paredz, ka žurnālistikas vajadzībām pieļaujamas atkāpes no personas datu aizsardzības (regulas 85.pants un Fizisko personu datu apstrādes likuma 32.panta pirmā un otrā daļa). Tādējādi, raugoties no personas datu aizsardzības skatupunkta, žurnālistikas vajadzība kopumā uzlūkojama kā tāda, kas sabiedrības interešu vārdā attaisno personas datu aizsardzības ierobežojumu. Līdz ar to Senāts atzīst, ka konkrētajā gadījumā ir samērīgi ierobežot fizisko personu datu aizsardzību par labu sabiedrības tiesībām ar žurnālistu starpniecību sekot līdz pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojumam „Riga.lv” darbībā. Tādējādi pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka Rīgas domes rīcība, atsakoties sniegt pieteicējam konkrēto informāciju, vērtējama kā prettiesiska, un iestādei ir uzliedams pienākums izsniegt pieteicējam šo informāciju”.²⁷²

4.8. Bērna vecāka tiesības iepazīties ar psihologa atzinumu

“Bērna privātā dzīve jārespektē ikvienam, pat ja tas ir bērna likumiskais pārstāvis. Kaut arī bērnam savu tiesību īstenošanai ir nepieciešams likumiskais pārstāvis, tas nenozīmē, ka bērna pārstāvim ir absolūtas tiesības, jo dažkārt datu aizsardzības tiesības var būt pārākas par vecāka vai cita likumiskā pārstāvja vēlmēm. Tiesības uz datu aizsardzību piemīt pašam bērnam, nevis likumiskajam pārstāvim, kas šīs tiesības īsteno”.²⁷³

“Informācija, ko bērns ir uzticējies citām personām un kas attiecas uz viņa privāto dzīvi, var tikt nodota vienam vai abiem vecākiem, ja tas nepieciešams viņu kā likumisko pārstāvju pienākumu pildīšanai un bērna interešu aizstāvībai, taču, lemjot par šādas informācijas

---

²⁷² Turpat, 15. punkts

²⁷³ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 10. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-290/2011, 9. punkts

izpaušanu, ir jāizvērtē bērna viedoklis, ņemot vērā viņa brieduma pakāpi, kā arī viņa tiesības uz privāto dzīvi”.²⁷⁴

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-290/2011 izvērtēja jautājumu par to, vai Administratīvā rajona tiesa pamatoti uzlikusi par pienākumu bāriņtiesai izsniegt bērna vecākam psihologa atzinumu, kurā analizētas tā un bērna attiecības. Administratīvās rajona tiesas spriedums tika atcelts. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “Informācijas, ko psihologs iegūst no bērna un izmanto savā atzinumā, fiksēšana un izpaušana ir datu apstrāde Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē. Tādējādi šī informācija ir izpaužama, ievērojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma normas. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7. pantā uzskaitīti gadījumi, kādos pieļaujama fizisko personu datu apstrāde [..]. Viens no gadījumiem, kas atbilstu konkrētajam gadījumam, ir – datu apstrāde ir nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, īstenotu pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati ir atklāti. Tā kā atbilstoši Civillikuma 177.pantam un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.pantam vecāki ir bērna dabiskie aizbildņi (likumiskie pārstāvji) un viņu pienākums ir aizstāvēt bērna tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, pieteicējai principā varētu būt tiesības saņemt informāciju, kas attiecas uz viņas bērnu. Turklāt atbilstoši Civillikuma 181.panta otrajai daļai tam vecākam, kurš nedzīvo kopā ar bērnu, ir tiesības saņemt ziņas par viņu, it īpaši ziņas par viņu attīstību, veselību, sekmēm mācībās, interesēm un sadzīves apstākļiem”.²⁷⁵ “Var būt situācijas, kad bērna intereses un tiesības uz privāto dzīvi var nonākt pretrunā. [..] pusaudzis ir spējīgs izvērtēt un rēķināties ar to, ka informācija, kuru viņš sniedz psihologam, un kura, iespējams ir atspoguļota psihologa atzinumā, bez viņa piekrišanas netiks izpausta citām personām vai tiks izpausta ierobežotā apmērā. Tādā veidā tiek respektēta arī pusaudža privātā dzīve”.²⁷⁶ “Informācija, ko bērns ir uzticējis citām personām un kas attiecas uz viņa privāto dzīvi, var tikt nodota vienam vai abiem vecākiem, ja tas nepieciešams viņu kā likumisko pārstāvju pienākumu pildīšanai un bērna interešu aizstāvībai, taču, lemjot par šādas informācijas izpaušanu, ir jāizvērtē bērna viedoklis, ņemot vērā viņa brieduma pakāpi, kā arī viņa tiesības uz privāto dzīvi”.²⁷⁷ “Tiesa bērna viedokli ir noskaidrojusi, taču nav to izvērtējusi. Tāpat tiesa nav samērojusi bērna privātās dzīves aizskārumu ar pieteicējas tiesībām iegūt prasīto informāciju. Šā iemesla dēļ rajona tiesas spriedums ir atceļams”.²⁷⁸

No šī Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmuma izriet, ka pat tad, ja iestādei informāciju par bērnu pieprasa bērna likumiskais pārstāvis, ir izvērtējams, vai pastāv fizisko personu datu apstrādes tiesiskais pamats. Šis secinājums ir attiecināms arī uz Fizisko personu datu apstrādes likumu un datu regulu. Ja informācija ir nepieciešama vecāku kā likumisko pārstāvju pienākumu pildīšanai un bērna interešu aizstāvībai, ir konstatējams datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktā noteiktais tiesiskais pamats.

---

²⁷⁴ Turpat, 11. punkts

²⁷⁵ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 10. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-290/2011, 8. punkts

²⁷⁶ Turpat, 10. punkts

²⁷⁷ Turpat, 11. punkts

²⁷⁸ Turpat, 12. punkts

5. ATSEVIŠĶI AR PERSONAS DATU APSTRĀDI SAISTĪTI JAUTĀJUMI

5.1. Ierobežojums iepazīties ar noteiktiem administratīvās lietas materiāliem

Administratīvā procesa likuma 145. panta ceturrtā daļa noteic: “Lai neizpaustu personu privātās dzīves apstākļus, kā arī lai aizsargātu valsts, profesionālo, komerciālo, izmeklēšanas vai adopcijas noslēpumu, tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var pieņemt motivētu lēmumu, ar kuru nosaka ierobežojumu pieteicējam vai atbildētājam iepazīties ar lietas materiālu attiecīgo daļu. Ja tiesa lēmumā noteic, ka minētais ierobežojums iepazīties ar lietas materiāliem ir spēkā arī pēc galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās, pieteicējam vai atbildētājam ir tādas pašas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, kādas likums nosaka ikvienai citai personai”.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-72/2020 izvērtēja jautājumu par to, vai tiesa pamatoti ierobežojusi pieteicēja tiesības iepazīties ar noteiktiem dokumentiem. “Strīdus ierobežojums noteikts tādiem dokumentiem, kuros ir fizisko personu dati – personas kodi, kas ļauj identificēt konkrētas fiziskās personas, un ziņas par šo personu valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli [..]. Ziņas par personas sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli raksturo šīs personas ienākumus, kas savukārt attiecas uz personas privāto dzīvi. Tādējādi ar tiesas lēmumu noteiktajam ierobežojumam ir likumā pamatots iemesls – personas datu un personas tiesību uz privāto dzīvi aizsardzība. Raugoties uz šāda ierobežojuma samērīgumu, jāatzīmē divi aspekti. Pirmkārt, fizisko personu identificējošo informāciju nav iespējams nodalīt no pārējās dokumenta daļas, līdz ar to šīs informācijas aizsardzība nebija iespējama citādi, kā ierobežojot pieeju visam attiecīgajam dokumentam. Otrkārt, šie dokumenti nav bijuši vienīgie vai izšķirošie pierādījumi lietas izskatīšanā, bet gan kalpojuši tikai kā papildu pierādījumi līdzās virknei citu pieteicējam pieejamu pierādījumu par pieteicējas un tās darījumu amatpersonu saistību”.²⁷⁹

Interese aizsargāt fiziskas personas datus var būt leģitīma, lai ierobežotu pieteicēja vai atbildētāja tiesības iepazīties ar administratīvās lietas materiāliem. Tomēr šādā gadījumā ir panākams saprātīgs līdzsvars starp tiesībām uz personas datu aizsardzību, no vienas puses, un tiesībām uz taisnīgu tiesu, no otras puse. Pirms pieteicējam vai atbildētājam tiek ierobežotas tiesības iepazīties ar administratīvās lietas materiāliem, pārbaudāms tas, vai nepastāv tikpat efektīvi alternatīvi līdzekļi, kā aizsargāt personas datus (piem., pseidonimizējot tos), un vai lietas dalībnieks, kuram tiek ierobežota piekļuve attiecīgiem materiāliem, var efektīvi īstenot savas tiesības uz taisnīgu tiesu. Būtībā tas nozīmē veikt izvērtējumu par to, vai otram lietas dalībniekam ir tiesisks pamats apstrādāt personas datus, pamatojoties uz datu regulas 6. panta 1. punkta “f” apakšpunktu, proti, apstrādāt personas datus, lai īstenotu tiesības uz taisnīgu tiesu.

---

²⁷⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 7. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-73/2020, 7. punkts

5.2. Atlīdzinājums par nemantisko kaitējumu

Datu regulas 82. panta 1. punkts noteic, ka: “Jebkurai personai, kurai šīs regulas pārkāpuma rezultātā ir nodarīts materiāls vai nemateriāls kaitējums, ir tiesības no pāziņa vai apstrādātāja saņemt kompensāciju par tai nodarīto kaitējumu”. Detalizētāk šīs tiesības saistībā ar prettiesisku rīcību administratīvā procesa ietvaros, tostarp personas datu apstrādes prasību pārkāpumu, regulē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14. panta pirmā daļa noteic, ka: “Nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus”.

Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr. SKA-136/2019 atzina, ka būtisks apstāklis nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā ir arī tas, cik plašam personu lokam ir kļuvuši pieejami personas dati: “Jo plašākam personu lokam personas dati prettiesiski kļūst pieejami, jo smagāku personas tiesību aizskārums tas parasti rada [..]. Ja iespēja piekļūt personas datiem ir bijusi vairākām personām un nav iespējams droši konstatēt, cik personas šo iespēju izmantoja, tad datu subjekta tiesību aizskārums ir smagāks nekā tad, ja personas datiem vispār piekļūt varēja tikai viena persona”.²⁸⁰

Tāpat no Senāta Administratīvo lietu departamenta sprieduma lietā Nr. SKA-136/2019 izriet, ka nozīmīgs apstāklis nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā ir arī tas, vai personas datu apstrādes pārkāpums izdarīts apzināti vai neapzināti. Senāta Administratīvo lietu departaments norādīja, ka: “Noraidāms ir pieteicēja arguments, ka nav nozīmes apgabaltiesas konstatētajam, ka iestāde viņa personas datus citām personām nenodeva apzināti, bet tās tos ieguva no slēgtas cietuma teritorijas, izmantojot iestādes neuzmanību. Šie apstākļi liecina par to, ka iestāde prettiesiski ir rīkojusies nevis tīši, bet aiz neuzmanības. Tas raksturo iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus [..] un ir viens no apstākļiem, kas jāvērtē, nosakot nemantisko (morālo) kaitējumu”.²⁸¹

Jānorāda, ka atlīdzinājums naudā par nepamatotu personas datu apstrādes pārkāpumu piešķir galējā situācijā, kad secināms, ka ar procesuālajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem un atvainošanas nav iespējams nodrošināt atbilstīgu atlīdzinājumu Satversmes 92. panta trešā teikuma izpratnē.²⁸² Tas izriet arī no Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14. panta otrās daļas, kura noteic, ka: “Nemantisko kaitējumu atlīdzina, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams, vai nav adekvāti, — atvainojoties vai samaksājot atbilstīgu atlīdzību”.

²⁸⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 23. septembra spriedums lietā Nr. SKA-136/2019, 11. punkts

²⁸¹ Turpat, 12. punkts

²⁸² Plašāk sk.: Danovskis E. Nemantiskā kaitējuma jēdziens administratīvajās tiesībās. Jurista Vārds, 20.03.2018., Nr. 12 (1018)

IZMANTOTO NOLĒMUMU SARAKSTS

1. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 24. maija spriedums lietā Nr. SKA-191/2007
2. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 9. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-346/2007
3. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-5/2008
4. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 28. marta spriedums lietā Nr. SKA-128/2008
5. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009. gada 21. maija spriedums lietā Nr. SKA-138/2009
6. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 6. maija spriedums lietā Nr. SKA-193/2010
7. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 1. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-347/2010
8. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 10. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-290/2011
9. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012. gada 10. septembra spriedums lietā Nr. SKA-606/2012
10. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 10. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-197/2013
11. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 5. novembra lēmums lietā Nr. SKA-996/2013
12. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 6. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1050/2013
13. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1041/13
14. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 3. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-747/2014
15. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2014. gada 11. jūlija lēmums lietā Nr. SKA-468/2014
16. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 26. marta spriedums lietā Nr. SKA-383/2015
17. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 25. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-864-15
18. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 18. septembra spriedums lietā Nr. SKA-260/2015
19. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 7. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-180/2015
20. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 9. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-264/2015
21. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 22. decembra spriedums lietā Nr. SKA-15/2015
22. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 4. janvāra lēmums lietā Nr. SKA-509/2016

23. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. SKA-658/2016
24. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 22. februāra spriedums lietā Nr. SKA-276/2017
25. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-15/2016
26. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 1. augusta lēmums lietā Nr. SKA-1203/2016
27. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 8. augusta lēmums lietā Nr. SKA-1123/2016
28. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2016. gada 18. augusta spriedums lietā Nr. SKA-817/2016
29. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 30. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-5/2017
30. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 24. novembra spriedums lietā Nr. SKA-358/2017 ([ECLI:LV:AT:2017:1124.A420308515.2.S](#))
31. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. SKA-1571/2017 ([ECLI:LV:AT:2017:1220.SKA157117.4.L](#))
32. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 23. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-244/2018 ([ECLI:LV:AT:2018:0423.A420156016.2.S](#))
33. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 21. maija spriedums lietā Nr. SKA-0622-18 ([ECLI:LV:AT:2018:0521.A420225316.2.S](#))
34. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 28. maija spriedums lietā Nr. SKA-208/2018 ([ECLI:LV:AT:2018:0528.A420164016.2.S](#))
35. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. SKA-20/2018 ([ECLI:LV:AT:2018:1031.A420224915.5.S](#))
36. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018. gada 31. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1370/2018 ([ECLI:LV:AT:2018:1031.SKA137018.3.L](#))
37. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-148/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0131.A420322015.2.S](#))
38. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 22. februāra lēmums lietā Nr. SKA-921/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0222.A420236416.10.L](#))
39. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 14. marta lēmums lietā Nr. SKA-295/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0314.A420168115.4.L](#))
40. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 19. marta spriedums lietā Nr. SKA-6/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0319.A420502213.3.S](#))
41. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 18. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-951/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0418.A420163618.12.S](#))
42. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 18. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-917/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0418.A420169118.5.S](#))

43. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 31. maija spriedums lietā Nr. SKA-238/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0531.A420220916.2.S](#))
44. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 7. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-661/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0607.A420236517.5.S](#))
45. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 27. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1332/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0627.SKA133219.5.L](#))
46. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 25. jūlija lēmums lietā Nr. SKA-1209/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0725.SKA120919.4.L](#))
47. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 23. septembra spriedums lietā Nr. SKA-136/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0923.A420178015.2.S](#))
48. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra lēmums lietā Nr. SKA-1487/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0926.SKA148719.3.L](#))
49. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 26. septembra spriedums lietā Nr. SKA-476/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0926.A420187717.4.S](#))
50. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. SKA-505/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:0930.A420234917.4.S](#))
51. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 14. novembra spriedums lietā Nr. SKA-776/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:1114.A420261117.5.S](#))
52. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 29. novembra spriedums lietā Nr. SKA-428/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:1129.A420193517.4.S](#))
53. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019. gada 20. decembra spriedums lietā Nr. SKA-380/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:1220.A420171517.4.S](#))
54. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 11. februāra lēmums lietā Nr. SKA-862/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0211.A420224819.5.L](#))
55. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 7. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-73/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0407.A420391414.3.S](#))
56. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 8. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1007/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0408.A420210619.6.L](#))
57. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-214/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0421.A420258016.5.S](#))
58. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 28. aprīļa lēmums lietā Nr. SKA-1015/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0428.A420212419.6.L](#))
59. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 15. jūnija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. SKA-669/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0616.A420146519.4.L](#))
60. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2020. gada 27. augusta lēmums lietā Nr. SKA-1205/2020 ([ECLI:LV:AT:2020:0827.SKA120520.8.L](#))